PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY OLSZTYN NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2026

GMINA OLSZTYN
POWIAT CZĘSTOCHOWSKI
WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE

ZAMAWIAJĄCY	GMINA OLSZTYN
WYKONAWCA	WESTMOR CONSULTING

OLSZTYN 2019

Wykaz skrótów

ARiMR – Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

Art. – Artykuł

As – Arsen

BAT – Najlepsze dostępne techniki

B(a)P – Benzo(a)piren

BDL – Bank Danych Lokalnych

BEiŚ – Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”

Cd – Kadm

C_6H_6 – benzen

c. o. – Centralne ogrzewanie

CO – tlenek węgla

CO_2 – Dwutlenek węgla

CRFOP – Centralny rejestr form ochrony przyrody

c. w. u. – Ciepła woda użytkowa

dm^2 – decymetr kwadratowy

Dz. U. – Dziennik Ustaw

GUS – Główny Urząd Statystyczny

GZWP – Główny Zbiornik Wód Podziemnych

ha – hektar

HO – para wodna

Hz – Herc

IMGW – Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej

JCWP – jednolite części wód powierzchniowych

JCWPd – jednolite części wód podziemnych

JPN – Jurajski Park Narodowy

KPGO – Krajowy Plan Gospodarki Odpadami

KPOP – Krajowy Program Ochrony Powietrza

KPOŚK – Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych

kV – kilowolt

kWh – Kilowatogodzina

Mg – Megagram

m. in. – między innymi

MJ – megadżul

m. n. p. m. – metry nad poziomem morza

M.P. – Monitor Polski

MŚ- Ministerstwo Środowiska

MŚP – sektor małych i średnich przedsiębiorstw

NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

NO_2 – Dwutlenek azotu

Nr – numer

O_3 – Ozon

OZE – Odnawialne źródła energii

Pb – Ołów

PCB – Polichlorowane bifenyle

POŚ – Program Ochrony Środowiska

Poz. – pozycja

ppm. – Podstawowa przemiana materii

PROW – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich

PSZOK – Punkt selektywnej zbiórki odpadów

PWiKOCz – Przedsiębiorstwo Wodno-Kanalizacyjne Okręgu Częstochowskiego

RLM – Równoważna Liczba Mieszkańców

RP – Rzeczpospolita Polska

RPO – Regionalny Program Operacyjny

RZGW – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej

SO_2 – Dwutlenek siarki

SPA – Strategiczny Plan Adaptacji

Sp. z o. o. – Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

Str. – strona

ŚODR – Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego

ŚOR – Środki ochrony roślin

UE – Unia Europejska

u.p.o.ś – Ustawa Prawo Ochrony Środowiska

Ust. – ustęp

WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

WE – Wspólnota Europejska

Z.U.H. – Zakład usługowo-handlowy

ZPO – Zapobieganie powstawaniu odpadów

z późn. zm. – z późniejszymi zmianami

µm – Mikrometr

Spis treści

1.1 Cel opracowania programu 6
1.2 Podstawa wykonania pracy 6
1.3 Metodyka opracowania programu 6
1.4 Efekty realizacji dotychczasowego programu 8
2. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi 10
3. Ocena stanu środowiska 35
3.1 Charakterystyka Gminy 35
3.1.1 Położenie administracyjne i geograficzne 35
3.1.2 Zagospodarowanie przestrzenne Gminy 37
3.1.3 Demografia 38
3.1.4 Gospodarka 42
3.1.5 Infrastruktura drogowa i transport 44
3.1.6 Zaopatrzenie w ciepło, gaz, energię elektryczną 49
3.1.7 Odnawialne źródła energii 50
3.1.7.1 Energia wiatru 50
3.1.7.2 Energia wody 51
3.1.7.3 Energia z biomasy i biogazu 51
3.1.7.4 Energia geotermalna 52
3.1.7.5 Energia słoneczna 53
3.1.8 Walory turystyczno-rekreacyjne oraz promocja Gminy 55
3.1.9 Włączenie aspektów ekologicznych do polityk sektorowych 57
3.2 Analiza stanu środowiska przyrodniczego gminy 60
3.2.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza 60
3.2.2 Zagrożenia hałasem 69
3.2.3 Pola elektromagnetyczne 70
3.2.4.Gospodarowanie wodami 73
3.2.5 Gospodarka wodno-ściekowa 81
3.2.6 Zasoby geologiczne i gleby 85
3.2.7 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów 88
3.2.8 Zasoby przyrodnicze 94
3.2.8.1 Szata roślinna 94
3.2.8.2 Świat zwierząt 95
3.2.8.3 Formy ochrony przyrody 96
3.2.9 Zagrożenia poważnymi awariami 110
3.3 Zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii 112
3.4 Zagadnienia horyzontalne 115
3.4.1 Adaptacja do zmian klimatu 115
3.4.2 Działania edukacyjne w zakresie ochrony środowiska 116
3.4.3 Nadzwyczajne zagrożenia środowiskowe 117
3.4.4 Monitoring środowiska 118

4. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie 120
4.1 Nadrzędny cel programu 120
4.2 Kierunki interwencji, cele oraz zadania wynikające z oceny stanu środowiska 120
4.3 Instrumenty realizacji programu 126
5. System realizacji programu ochrony środowiska 127
5.1 Struktura zarządzania środowiskiem 127
5.2 Struktura zarządzania programem 129
5.3 Monitoring programu ochrony środowiska 130
6. Streszczenie w języku niespecjalistycznym 132
7. Spis tabel 134
8. Spis rysunków 134
9. Spis wykresów 135

1. Wstęp

1.1 Cel opracowania programu

Przedmiotem niniejszego opracowania jest Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztyn na lata 2019-2022 z perspektywą do roku 2026, który porusza zagadnienia związane z szeroko rozumianą problematyką ochrony środowiska na terenie Gminy.

Zgodnie z art. 17 ust 1. ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2018 poz. 799 z późn. zm.), organ wykonawczy gminy w celu realizacji polityki ochrony środowiska zobligowany jest do sporządzenia gminnego programu ochrony środowiska.

Niniejszy dokument zawiera cele ekologiczne, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych oraz środki i mechanizmy niezbędne do osiągnięcia wyznaczonych celów. Program Ochrony Środowiska definiuje cele i zadania dla najbliższych 8 lat (2019-2026), zawiera monitoring realizacji Programu oraz prognozuje nakłady finansowe potrzebne na wdrożenie zakładanych działań.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztyn na lata 2019-2022 z perspektywą do roku 2026 spełnia wymagania zawarte w opracowanym przez Ministerstwo Środowiska dokumencie „Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” z dnia 2 września 2015 r.

1.2 Podstawa wykonania pracy

Niniejszy dokument wykonany został na podstawie umowy z dnia 11.03.2019 r., której przedmiotem jest opracowanie Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztyn na lata 2019-2022 z perspektywą do roku 2026, zawartej pomiędzy Gminą Olsztyn z siedzibą Plac Marszałka Piłsudskiego 10, 42-256 Olsztyn, a firmą WESTMOR CONSULTING Urszula Wódkowska, 87-704 Bądkowo, ul. 1 Maja 1a.

1.3 Metodyka opracowania programu

Projekt Programu Ochrony Środowiska zgodnie z art. 17 ust. 2 pkt. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2018 poz. 799 z późn. zm.), podlega zaopiniowaniu przez organ wykonawczy powiatu, czyli Zarząd Powiatu Częstochowskiego. Jednocześnie należy podkreślić, że Wójt Gminy Olsztyn, zgodnie z art. 17 ust. 4, zapewnia możliwość konsultacji społecznych, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2018 poz. 2081 z późn. zm.), w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie Programu Ochrony Środowiska.

Po przeprowadzeniu postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko oraz po zaopiniowaniu, Program ten, zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2018 poz. 799 z późn. zm.), uchwala Rada Gminy. Ustawa ta wprowadza również obowiązek sporządzania co 2 lata raportu z wykonania Programu i przedstawienia go Radzie Gminy. Następnie raport przekazywany jest przez organ wykonawczy gminy do organu wykonawczego powiatu.

W sporządzanym dokumencie uwzględniono wymagania obowiązujących przepisów prawnych dotyczących ochrony środowiska. Podstawę aktualizacji Programu stanowią następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2019 poz. 506);
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2018 poz. 799 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2018 poz. 2081 z późn zm.);
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2018 poz. 1614 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. 2018 poz. 1454 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. 2019 poz. 701 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (Dz. U. z 2019 r. poz. 542),
- ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej (Dz. U. 2018 poz. 1932.);
- ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. 2017 poz. 2119);
- ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. prawo wodne (Dz. U. 2018 poz. 2268 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. 2018 poz. 1259);
- ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. 2017 poz. 1161);
- ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2018 poz. 1945 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2018 poz. 2129 z późn. zm.);

- ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. 2018 poz. 1152 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2019 poz. 868).

W trakcie prac nad Programem:

- konsultowano się z pracownikami Urzędu Gminy w zakresie pozyskania informacji niezbędnych do opracowania Programu;
- dokonano oceny relacji pomiędzy zapisami środowiskowych dokumentów strategicznych szczebla centralnego, wojewódzkiego i powiatowego, w celu ustalenia uwarunkowań zewnętrznych dla opracowywanego programu;
- dokonano analizy aktualnych dokumentów strategicznych Gminy w celu zachowania spójności priorytetów oraz zapewnienia skoordynowanej realizacji planowanych działań ujętych we wszystkich dokumentach strategicznych;
- określono potrzeby w zakresie ochrony środowiska na terenie Gminy i na ich podstawie sprecyzowano cele i niezbędne działania ekologiczne pozostające w zgodności z celami ujętymi w dokumentach strategicznych wyższego szczebla oraz obowiązującymi dokumentami strategicznymi dla Gminy;
- opracowano harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji poszczególnych działań ekologicznych, mając na uwadze pilność zaspokojenia potrzeb w zakresie ochrony środowiska, możliwości finansowe Gminy oraz dostępne źródła finansowania;
- uzgodniono sposoby wdrażania i zasady monitorowania Programu.

W Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztyn na lata 2019-2022 z perspektywą do roku 2026 uwzględniono następujące, zasadnicze części:

- charakterystykę Gminy, uwzględniającą dane demograficzne, gospodarcze oraz o stanie infrastruktury i środowiska;
- uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne realizacji Programu Ochrony Środowiska na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym oraz gminnym;
- analizę jakości środowiska na terenie Gminy wraz z planowanymi działaniami ekologicznymi;
- obszary interwencji, kierunki interwencji, cele oraz zadania dla Gminy Olsztyn wraz z harmonogramem ich realizacji;
- propozycje systemu wdrażania i monitorowania Programu.

1.4 Efekty realizacji dotychczasowego programu

Poprzednio obowiązującym Programem Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztyn był *Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztyn na lata 2009 – 2012* z uwzględnieniem perspektywy do roku 2016 przyjęty Uchwałą Nr XXXI/242/2009 Rady Gminy Olsztyn z dnia

30 czerwca 2009 r. Realizacja zadań inwestycyjnych i nie inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska była systematycznie prowadzona zgodnie z możliwościami finansowymi Gminy. W niektórych przypadkach została nieznacznie wydłużona w czasie.

Poniższa tabela prezentuje działania mające pozytywny wpływ na stan środowiska realizowane w latach 2016 – 2018 na terenie Gminy. Część z nich była uwzględniona do realizacji w ww. Programie.

Tabela 1. Wykaz działań mających pozytywny wpływ na stan środowiska na terenie Gminy

Zadanie	Krótki opis z efektami z realizacji zadania	Czas realizacji	Źródła finansowania
Wymiana nie ekologicznych źródeł ciepła (na piece gazowe i eko groszek V klasy)	45 szt.	2017-2018	Gmina Olsztyn; WFOŚiGW
Termomodernizacja budynku remizy OSP Zrębice	Parametry budynku: — Powierzchnia zabudowy budynku 595 m^2 — Powierzchnia użytkowa budynku 531,34 m^2 — Kubatura budynku 1815 m^3	2016	RPO
Budowa nowego budynku remizy OSP Kusięta	Parametry budynku: — Powierzchnia zabudowy budynku 385,20 m^2 — Powierzchnia użytkowa budynku 374,45 m^2 — Kubatura budynku 2250 m^3	2016-2017	Gmina Olsztyn środki własne
Termomodernizacja wraz z rozbudową budynku remizy OSP Przymiłowice	Parametry budynku: — Powierzchnia zabudowy 424,64 m^2 — Powierzchnia użytkowa budynku 929,05 m^2 — Kubatura budynku 4597,50 m^3	2016-2018	RPO
Wymiana pieca węglowego starej generacji na piec gazowy w budynku stanowiącym mienie komunalne gminne – Ośrodek Zdrowia w Zrębicach	Wymiana pieca węglowego starej generacji na piec gazowy	2017	Brak danych
Budowa kotłowni gazowej z kotłem o mocy 60kW w budynku OSP Przymiłowice	Modernizacja starego ogrzewania gazowego na nowe, budowa nowej instalacji	2017	Brak danych
Budowa kotłowni gazowej o mocy 70 kW w budynku OSP Zrębice	Modernizacja starego ogrzewania węglowego	2016	Brak danych
Wyposażenie w kotłownię gazową o mocy 32 kW wraz z instalacją centralnego	Budowa nowej instalacji	2017	Brak danych

Zadanie	Krótki opis z efektami z realizacji zadania	Czas realizacji	Źródła finansowania
ogrzewania nowego budynku OSP Kusięta			

Źródło: Opracowanie własne

2. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

STRATEGIA NA RZECZ INTELIGENTNEGO I ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU SPRZYJAJĄCEGO WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU „EUROPA 2020”

Strategia UE została przyjęta przez Radę Europejską dnia 17 czerwca 2010 r. Dokument wskazuje trzy priorytety, których realizacja odbywa się na szczeblu unijnym oraz krajowym:

1. Wzrost inteligentny (wiedza, innowacja, edukacja, społeczeństwo cyfrowe).
2. Wzrost zrównoważony (efektywne wykorzystywanie zasobów w produkcji przy jednoczesnym zwiększeniu konkurencyjności).
3. Wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu (zwiększenie aktywności zawodowej, podnoszenie kwalifikacji).

W dokumencie zostały określone projekty przewodnie tzw. inicjatywy flagowe oraz zostało wskazanych 10 Zintegrowanych Wytycznych dla polityki gospodarczej i zatrudnienia państw członkowskich. W związku z powyższym cele krajowe w znacznym stopniu wpisują się we wskazane w Strategii „Europa 2020” cele zawarte w projektach.

PAKIET ENERGETYCZNO-KLIMATYCZNY DO 2020 R.

Pakiet ten został przyjęty przez Parlament Europejski 17 grudnia 2008 roku i ma na celu ograniczenie emisji gazów cieplarnianych na terenie Unii Europejskiej. Dokument zawiera szereg rozwiązań legislacyjnych. Głównym celem jest ograniczenie emisji gazów cieplarnianych do 2020 r. o 20% w stosunku do roku 1990 oraz wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii, a także wzrost efektywności energetycznej do 2020 r.

Należy podkreślić, że dokumenty na szczeblu krajowym oraz wojewódzkim uwzględniają szereg zobowiązań międzynarodowych związanych z wdrażaniem Dyrektyw UE, a także są spójne ze wspólnotowymi dokumentami programowymi. W związku z tym, dokumenty szczebla lokalnego, takie jak programy ochrony środowiska dla gmin są zgodne z poniższymi dokumentami wyższego rzędu.

KRAJOWY PLAN GOSPODARKI ODPADAMI 2022

Dokument przyjęty został Uchwałą nr 88 Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2016 r. w sprawie Krajowego planu gospodarki odpadami 2022 i stanowi kontynuację wcześniejszych planów gospodarki odpadami (aktualizacja KPGO 2014). Dokument o charakterze strategicznym wyznacza kierunki działań niezbędnych dla zapewnienia zintegrowanej gospodarki odpadami w kraju na najbliższe lata (cele i kierunki działań na lata 2016-2022 oraz perspektywicznie do 2030 roku).

Głównym celem dokumentu jest określenie polityki gospodarki odpadami zgodnej z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, wpisującej się w działania gospodarki o obiegu zamkniętym. Zgodnie z założeniami KPGO, należy przede wszystkim zapewnić realizację działań znajdujących się najwyżej w hierarchii sposobów postępowania z odpadami, a więc zapobiegać ich wytwarzaniu oraz stworzyć niezbędną infrastrukturę do selektywnego zbierania odpadów u źródła tak, aby zapewnić ich efektywny recykling i osiągnąć założone cele. Znaczna część dokumentu poświęcona jest gospodarce odpadami komunalnymi, która bezpośrednio dotyczy działalności jednostek samorządu terytorialnego szczebla gminnego. Efektem wdrożenia KPGO 2022 będzie zapewnienie racjonalnej gospodarki odpadami i ograniczenie negatywnego wpływu odpadów na środowisko.

Celami wskazanymi w dokumencie są między innymi:

1. ZPO (zapobieganie powstawaniu odpadów),
2. Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby w 2020 r. nie było składowanych więcej niż 35% masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.,
3. Dążenie do zmniejszania ilości składowanych odpadów,
4. Osiągnięcie wymaganego poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła pochodzących ze strumienia odpadów komunalnych; zapewnienie osiągnięcia odpowiedniego poziomu zbierania zużytego sprzętu oraz zużytych baterii i akumulatorów,
5. Osiągnięcie odpowiedniego poziomu odzysku i recyklingu odpadów powstających z produktów, między innymi odpadów opakowaniowych, zużytych opon, olejów odpadowych,
6. Dokończenie likwidacji mogilników, zawierających przeterminowane ŚOR i inne odpady niebezpieczne,
7. Zwiększenie udziału odpadów poddawanych procesom odzysku.

Dla osiągnięcia założonych celów określone zostały kierunki działań dotyczące m.in. edukacji ekologicznej, rozwoju selektywnego zbierania odpadów, a także zostały wskazane

działania takie, jak np. prowadzenie kontroli przez inspekcję ochrony środowiska, prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych mających na celu podniesienie świadomości ekologicznej w zakresie gospodarki odpadami, wspieranie budowy sieci napraw i ponownego użycia produktów.

Uwarunkowania płynące z Krajowego Planu Gospodarki Odpadami 2022 zostały uwzględnione w przedmiotowym Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztyn.

PROGRAM OCZYSZCZANIA KRAJU Z AZBESTU NA LATA 2009 – 2032

Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032 został przyjęty Uchwałą Nr 39/2010 Rady Ministrów z dnia 15 marca 2010 r. Dokument określa zadania niezbędne do oczyszczenia kraju z azbestu w okresie 24 lat, wynikające ze zmian gospodarczych i społecznych, jakie nastąpiły m.in. w związku ze wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej.

W Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 utrzymane zostają następujące cele:

1. usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest;
2. minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych powodowanych kontaktem z włóknami azbestu;
3. likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Realizacja Programu zakłada współpracę poprzez wykonywanie zadań wzajemnie się uzupełniających na trzech poziomach (centralnym, wojewódzkim i lokalnym: powiatowym i gminnym). Te zadania będą finansowane zarówno ze środków publicznych, jak i prywatnych.

Program przewiduje zgrupowanie zadań w pięciu blokach tematycznych:

1. Zadania legislacyjne;
2. Działania edukacyjno-informacyjne obejmujące: działania skierowane do dzieci i młodzieży, szkolenia pracowników administracji rządowej i samorządowej, opracowywanie materiałów informacyjnych i edukacyjnych, ocenę i promocję technologii unicestwiania włókien azbestu w odpadach azbestowych, organizację krajowych i międzynarodowych szkoleń, seminariów, konferencji, kongresów i udział w nich;
3. Zadania w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest obejmujące: usuwanie wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych, oczyszczanie terenów nieruchomości, oczyszczanie obiektów użyteczności publicznej, miejsc publicznych, terenów byłych zakładów produkujących wyroby zawierające azbest, budowę składowisk odpadów azbestowych oraz budowę instalacji i urządzeń do unicestwiania włókien azbestu w odpadach azbestowych, zadania wspierające, w tym wsparcie finansowe

opracowywania programów usuwania wyrobów zawierających azbest oraz oczyszczania terenów z azbestu na wszystkich szczeblach;

4. Monitoring realizacji Programu w postaci elektronicznego Systemu Informacji Przestrzennej monitoringu procesu usuwania wyrobów zawierających azbest;
5. Działania w zakresie oceny narażenia i ochrony zdrowia, w tym działalność Ośrodka Referencyjnego Badań i Oceny Ryzyka Zdrowotnego Związanych z Azbestem.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztyn jest zgodny z Programem Oczyszczania Kraju na lata 2009 – 2032. Przedmiotowy dokument w jednym z planowanych do realizacji obszarów interwencji zakłada działania z zakresu usuwania azbestu i wyrobów azbestowych.

KRAJOWY PROGRAM OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH

AKPOŚK 2017 zawiera wykaz aglomeracji oraz planowanych inwestycji w zakresie ich wyposażenia w systemy kanalizacji zbiorczej oraz oczyszczalnie ścieków. Celem Programu, przez realizację ujętych w nim inwestycji, jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie – ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami.

Zakres rzeczowy planowanych przez aglomerację inwestycji obejmuje:

- budowę nowych sieci kanalizacyjnych,
- modernizację istniejących sieci kanalizacyjnych,
- budowę oczyszczalni ścieków komunalnych,
- modernizację oczyszczalni,
- rozbudowę oczyszczalni,
- rozbudowę i modernizację oczyszczalni,
- modernizację części osadowej w oczyszczalniach,
- likwidację oczyszczalni.

Obszar Gminy Olsztyn należy do aglomeracji Olsztyn ujętej w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Prowadzone i planowane remonty infrastruktury kanalizacyjnej na terenie Gminy mają na celu ochronę środowiska przyrodniczego w zakresie oczyszczania ścieków, ich zrzutów oraz skutków, jakie wywierają na otoczenie, przez co założenia Programu wypełniają cele wyznaczone w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych.

STRATEGIA BEZPIECZEŃSTWO ENERGETYCZNE I ŚRODOWISKO – PERSPEKTYWA DO 2020 R.

Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko została przyjęta uchwałą nr 58 Rady Ministrów z dnia 15 kwietnia 2014 r.

Powyższy dokument obejmuje dwa niezwykle istotne obszary: energetykę i środowisko, wskazując m.in. kluczowe reformy i niezbędne działania, które powinny zostać podjęte w perspektywie do 2020 r. Celem dokumentu jest ułatwianie „zielonego" (sprzyjającego środowisku) wzrostu gospodarczego w Polsce przez zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dostępu do nowoczesnych, innowacyjnych technologii, a także wyeliminowanie barier administracyjnych utrudniających „zielony" wzrost.

Rysunek 1. Obszary synergii w BEiŚ

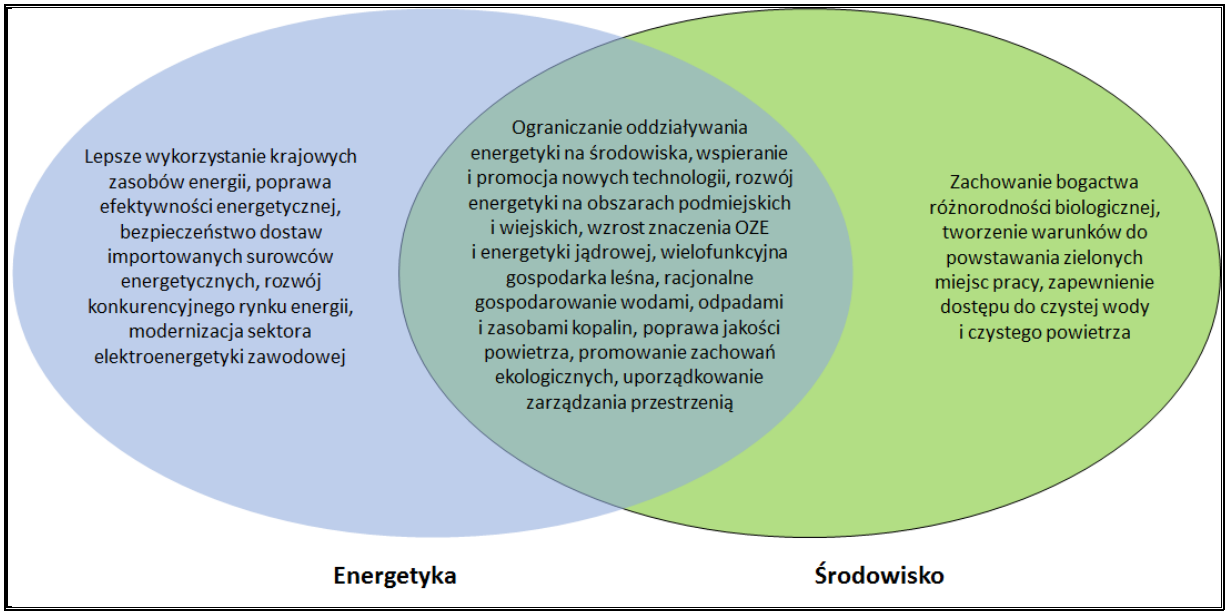

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko- perspektywa do 2020 r.

Mimo że obszary energetyki i środowiska mają szereg punktów stycznych, to jednak część zagadnień jest charakterystyczna tylko dla jednego z nich. Podstawowe zadanie Strategii BEiŚ polega na zintegrowaniu polityki środowiskowej z polityką energetyczną tam, gdzie aspekty te przenikają się w dostrzegalny sposób, jak również wytyczenie kierunków, w jakich powinna rozwijać się branża energetyczna oraz wskazanie priorytetów w ochronie środowiska.

Celem głównym Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko jest *zapewnienie wysokiej jakości życia obecnych i przyszłych pokoleń z uwzględnieniem ochrony środowiska oraz stworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju nowoczesnego sektora energetycznego, zdolnego zapewnić Polsce bezpieczeństwo energetyczne oraz konkurencyjną i efektywną gospodarkę*.

Cel 1: Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska:

1.1. Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin;

1.2. Gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody;

1.3. Zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej, w tym wielofunkcyjna gospodarka leśna;

1.4. Uporządkowanie zarządzania przestrzenią;

Cel 2: Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię:

2.1. Lepsze wykorzystanie krajowych zasobów energii;

2.2. Poprawa efektywności energetycznej;

2.3. Zapewnienie bezpieczeństwa dostaw importowanych surowców energetycznych;

2.4. Modernizacja sektora elektroenergetyki zawodowej, w tym przygotowanie do wprowadzenia energetyki jądrowej;

2.5. Rozwój konkurencji na rynkach paliw i energii oraz umacnianie pozycji odbiorcy;

2.6. Wzrost znaczenia rozproszonych odnawialnych źródeł energii;

2.7. Rozwój energetyki na obszarach podmiejskich i wiejskich;

Cel 3: Poprawa stanu środowiska:

3.1. Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki;

3.2. Racjonalne gospodarowanie odpadami, w tym wykorzystanie ich na cele energetyczne;

3.3. Ochrona powietrza, w tym ograniczenie oddziaływania energetyki;

3.4. Wspieranie nowych i promocja polskich technologii energetycznych i środowiskowych;

3.5. Promowanie zachowań ekologicznych oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy.

Cele zawarte w BEiŚ są spójne z celami zawartymi w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztyn. Niniejszy Program uwzględnia dobro środowiska przyrodniczego przy jednoczesnym rozwoju gospodarczym Gminy.

DŁUGOOKRESOWA STRATEGIA ROZWOJU KRAJU. POLSKA 2030. TRZECIA FALA NOWOCZESNOŚCI

Dokument przyjęty Uchwałą Nr 16 Rady Ministrów z dnia 5 lutego 2013 r. w sprawie przyjęcia Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności (M.P. 2013 poz. 121).

Strategia określa główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego Polski, a także kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zrównoważonego rozwoju. Stanowi opis nowego projektu cywilizacyjnego, zorientowanego na przyszłość, w perspektywie do 2030 roku.

W dokumencie, w obszarze konkurencyjności i innowacyjności gospodarki wyznaczone zostały następujące cele strategiczne:

Cel strategiczny 1.

Wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, stworzenie warunków dla wzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji.

Cel strategiczny 2.

Zmniejszenie długu publicznego i kontrola deficytu w cyklu koniunkturalnym.

Cel strategiczny 3.

Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności i nauki.

Cel strategiczny 4.

Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki.

Cel strategiczny 5.

Stworzenie Polski Cyfrowej.

Cel strategiczny 6.

Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state" ("państwa wspierającego pracę").

Cel strategiczny 7.

Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska.

W ramach **celu strategicznego 7. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska** w obszarze konkurencyjności i innowacyjności gospodarki, kierunkiem interwencji jest zwiększenie poziomu ochrony środowiska. Przedmiotowy Program Ochrony Środowiska wpisuje się zatem w ten cel strategiczny Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju, gdyż wdrożenie jego założeń przyczyni się do poprawy stanu środowiska na terenie Gminy Olsztyn.

STRATEGIA NA RZECZ ODPOWIEDZIALNEGO ROZWOJU DO ROKU 2020 (Z PERSPEKTYWĄ DO 2030 R.)

Strategia została przyjęta uchwałą nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). Głównym celem Strategii jest: *Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.*

W dokumencie określono następujące cele szczegółowe:

Cel szczegółowy I - Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną;

Cel szczegółowy II - Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony;

Cel szczegółowy III - Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.

Cele zawarte w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztyn wpisują się w cele i kierunki działań zawarte w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), a w szczególności w ***Cel szczegółowy III - Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu****, kierunek* interwencji - zwiększenie efektywności programowania rozwoju poprzez zintegrowanie planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego oraz zapewnienie realnej partycypacji społecznej, a także **Cel szczegółowy II - Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony**, kierunki interwencji - aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom miasta, rozwój obszarów wiejskich i wzmocnienie sprawności administracyjnej samorządów terytorialnych oraz ich zdolności do współpracy z partnerami na rzecz rozwoju.

STRATEGICZNY PLAN ADAPTACJI DLA SEKTORÓW I OBSZARÓW WRAŻLIWYCH NA ZMIANY KLIMATU DO ROKU 2020 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2030 (SPA 2020)

Dokument został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 29 października 2013 r. Głównym celem Planu „jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu". W dokumencie wskazano priorytetowe kierunki działań adaptacyjnych, które należy podjąć do 2020 roku w najbardziej wrażliwych na zmiany klimatu obszarach, takich jak: gospodarka wodna, rolnictwo, leśnictwo, różnorodność biologiczna, zdrowie, energetyka, budownictwo i gospodarka przestrzenna, obszary zurbanizowane, transport, obszary górskie i strefy wybrzeża.

Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska

Kierunek działań 1.4. – Ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu:

- Działanie priorytetowe: Przygotowanie strategii, planów ochrony, programów ochrony lub planów zadań ochronnych w zakresie ochrony przyrody z uwzględnieniem zmian warunków klimatycznych.

Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich.

Cel 3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu.

Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu.

Cel 5. Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.

Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.

Założenia zawarte w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztyn na lata 2019-2022 z perspektywą do roku 2026 są spójne i wpisują się w cele, kierunki działań i działania priorytetowe zawarte w Strategicznym Planie Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030. Przede wszystkim, przedmiotowy dokument przyczynia się do realizacji **Celu 1 Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska**, a w szczególności jest spójny z kierunkiem działań *1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu*. Działaniem priorytetowym jest *przygotowanie strategii, planów ochrony, programów ochrony lub planów zadań ochronnych w zakresie ochrony przyrody z uwzględnieniem zmian warunków klimatycznych.*

STRATEGIA INNOWACYJNOŚCI I EFEKTYWNOŚCI GOSPODARKI „DYNAMICZNA POLSKA 2020"

Dokument stanowi załącznik do uchwały nr 7 Rady Ministrów z dnia 15 stycznia 2013 r.

Wyznaczona w ww. Strategii wizja brzmi: *Otwarta i ekspansywna gospodarka, oferująca nowe miejsca pracy, oparta na wzajemnym zaufaniu i kooperacji uczestników życia gospodarczego, stabilnie rosnąca dzięki innowacjom i wysokiej efektywności wykorzystania zasobów, która zapewni wzrost standardów życia społeczeństwa oraz konkurencyjność przedsiębiorstw na arenie międzynarodowej do 2020 r.*

Celem głównym jest wysoce konkurencyjna gospodarka (innowacyjna i efektywna) oparta na wiedzy i współpracy.

Celami szczegółowymi są:

1. Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki,
2. Stymulowanie innowacyjności poprzez wzrost efektywności wiedzy i pracy,
3. Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców,
4. Wzrost umiędzynarodowienia polskiej gospodarki.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztyn jest spójny ze Strategią innowacyjności i efektywności gospodarki. Wpływa na realizację celów szczegółowych z zakresu dostosowania otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki oraz wzrostu efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców, czym przyczynia się do osiągnięcia celu głównego Strategii oraz założonej wizji.

STRATEGIA ROZWOJU TRANSPORTU DO 2020 ROKU (Z PESPEKTYWĄ DO 2030 ROKU)

Strategia została przyjęta przesz Radę Ministrów uchwała nr 6 z dnia 22 stycznia 2013 r.

Misją wyznaczoną w dokumencie jest:

Tworzenie w Polsce, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, optymalnych warunków dla przewozu osób i rzeczy, sprzyjających podniesieniu konkurencyjności gospodarczej kraju i poprawie jakości życia obywateli.

Cele Strategii Rozwoju Transportu zostały wyznaczone w oparciu o przeprowadzoną diagnozę aktualnego stanu. Główny cel to:

Zwiększenie dostępności transportowej, oraz poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego, poprzez tworzenie spójnego, zrównoważonego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym, europejskim i globalnym.

Cel główny realizowany będzie przez dwa cele strategiczne:

1. Stworzenie zintegrowanego systemu transportowego;
2. Stworzenie warunków dla sprawnego funkcjonowania rynków transportowych i rozwoju efektywnych systemów przewozowych.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztyn jest zgodny ze Strategią Rozwoju Transportu do 2020 roku. Część z zaplanowanych zadań w Programie wpływa na realizację wyznaczonego celu strategicznego 1 i jego celów szczegółowych: 1. Stworzenie nowoczesnej i spójnej sieci infrastruktury transportowej oraz 4. Ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.

STRATEGIA „SPRAWNE PAŃSTWO 2020"

Głównym celem strategii jest zwiększenie skuteczności i efektywności Państwa otwartego na współprace z obywatelami. Osiągniecie tego celu realizowane będzie poprzez 7 celów szczegółowych i kierunki interwencji.

Cele szczegółowe:

1. Otwarty rząd;
2. Zwiększenie sprawności instytucjonalnej państwa;
3. Skuteczne zarządzenie i koordynacja działań rozwojowych;
4. Dobre prawo;
5. Efektywne świadczenie usług publicznych;
6. Skuteczny wymiar sprawiedliwości i prokuratura;
7. Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Program Ochrony Środowiska jest spójny ze Strategią Sprawne Państwo 2020, gdyż wpisuje się pośrednio w realizację założeń celów: *3. Skuteczne zarządzanie i koordynacja działań rozwojowych, 5. Efektywne świadczenie usług publicznych, 7. Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego.*

STRATEGIA ROZWOJU SYSTEMU BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ 2022

Głównym celem Strategii jest wzmocnienie efektywności i spójności systemu bezpieczeństwa. Będzie on realizowany poprzez cele operacyjne, do których należą:

1. Kształtowanie stabilnego międzynarodowego środowiska bezpieczeństwa w wymiarze regionalnym i globalnym;
2. Umocnienie zdolności państwa do obrony;
3. Rozwój odporności na zagrożenia bezpieczeństwa narodowego;
4. Zwiększenie integracji polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa;
5. Tworzenie warunków do rozwoju zintegrowanego systemu bezpieczeństwa narodowego.

Na bezpieczeństwo ma wpływ degradacja środowiska naturalnego, klęski żywiołowe, rosnące zapotrzebowanie na energię itp. Program Ochrony Środowiska reguluje prowadzoną politykę ochrony środowiska na danym terenie, wspierając zadania mające na celu ochronę i poprawę jego stanu. Program Ochrony Środowiska wpisuje się w realizację celu 3. Rozwój odporności na zagrożenia bezpieczeństwa narodowego oraz cel 4. Zwiększenie integracji polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa.

KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2010–2020: REGIONY, MIASTA, OBSZARY WIEJSKIE

Celem strategicznym polityki regionalnej do 2020 roku, jest efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych oraz terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągania celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym**.**

Powyższy cel realizowany jest poprzez trzy cele szczegółowe polityki regionalnej:

1. Wspomaganie wzrostu konkrecyjności regionów;
2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałania procesom marginalizacji na obszarach problemowych;
3. Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.

Założenia przedmiotowego Programu są spójne z celem 1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów oraz celem 2. Budowanie spójności terytorialnej

i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych w zakresie działań dotyczących środowiska.

STRATEGIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO 2020

Strategia opiera się na rozwijaniu kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób oraz ich pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia.

W dokumencie wyznaczono 5 celów szczegółowych:

1. Wzrost zatrudnienia;
2. Wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych;
3. Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym;
4. Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywność systemu opieki zdrowotnej;
5. Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli.

Program wpisuje się w realizację celu szczegółowego 4. Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej. W jego ramach planowane jest kształtowanie zdrowego stylu życia poprzez m.in. edukację pro środowiskową.

STRATEGIA ROZWOJU KAPITAŁU SPOŁECZNEGO 2020

Sformułowana misja w Strategii wskazuje rozwijanie kapitału społecznego. Brzmi ona następująco: Tworzenie, utrzymywanie i doskonalenie warunków rozwoju kapitału społecznego w Polsce przez wspieranie działań na rzecz aktywności i kreatywności obywateli oraz ich współpracy dla dobra wspólnego.

Wobec powyższego celem głównym w Strategii jest: Wzmocnienie udziału kapitału społecznego w rozwoju społeczno – gospodarczym Polski.

Cel ten realizowany jest przez cztery cele szczegółowe, do których należą;

Cel 1. Kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji.
Cel 2. Poprawa mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne.
Cel 3. Usprawnienie procesów komunikacji społecznej oraz wymiany wiedzy.
Cel 4. Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego.

Założenia Programu Ochrony Środowiska wpisują się w realizację celu szczegółowego 4. Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego oraz planowane w jego ramach działania zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego i krajobrazu.

POLITYKA ENERGETYCZNA POLSKI DO 2030 ROKU

Dokument ten został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 10 listopada 2009 r. uchwałą nr 202/2009. W ramach wskazanego dokumentu przewidziano:

- w zakresie poprawy efektywności energetycznej:
  - dążenie do utrzymania zero energetycznego wzrostu gospodarczego, tj. rozwoju gospodarki następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną,
  - konsekwentne zmniejszanie energochłonności polskiej gospodarki do poziomu UE-15,
- w zakresie wzrostu bezpieczeństwa dostaw paliw i energii:
  - racjonalne i efektywne gospodarowanie złożami węgla znajdującymi się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
  - dywersyfikację źródeł i kierunków dostaw gazu ziemnego,
  - zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw ropy naftowej, rozumianej jako uzyskiwanie ropy naftowej z różnych regionów świata, od różnych dostawców z wykorzystaniem alternatywnych szlaków transportowych,
  - budowę magazynów ropy naftowej i paliw płynnych o pojemnościach zapewniających utrzymanie ciągłości dostaw, w szczególności w sytuacjach kryzysowych,
  - zapewnienie ciągłego pokrycia zapotrzebowania na energię przy uwzględnieniu maksymalnego możliwego wykorzystania krajowych zasobów oraz przyjaznych środowisku technologii,
- w zakresie dywersyfikacji struktury wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzenie energetyki jądrowej:
  - przygotowanie infrastruktury dla energetyki jądrowej i zapewnienie inwestorom warunków do wybudowania i uruchomienia elektrowni jądrowych opartych na bezpiecznych technologiach, z poparciem społecznym i z zapewnieniem wysokiej kultury bezpieczeństwa jądrowego na wszystkich etapach: lokalizacji, projektowania, budowy, uruchomienia, eksploatacji i likwidacji elektrowni jądrowych,
- w zakresie rozwoju wykorzystania OZE:
  - wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do poziomu 15% w 2020 r. oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych;
  - osiągnięcie w 2020 r. 10% udziału biopaliw w rynku paliw transportowych oraz zwiększenie wykorzystania biopaliw II generacji,
  - ochronę lasów przed nadmiernym eksploatowaniem, w celu pozyskiwania biomasy oraz zrównoważone wykorzystanie obszarów rolniczych na cele OZE, w tym biopaliw tak, aby nie doprowadzić do konkurencji pomiędzy energetyką odnawialną i rolnictwem oraz zachować różnorodność biologiczną,

- wykorzystanie do produkcji energii elektrycznej istniejących urządzeń piętrzących stanowiących własność Skarbu Państwa,
- zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw oraz stworzenie optymalnych warunków do rozwoju energetyki rozproszonej opartej na lokalnie dostępnych surowcach,

— w zakresie rozwoju konkurencyjnych rynków:

- zapewnienie niezakłóconego funkcjonowania rynków paliw i energii, a przez to przeciwdziałanie nadmiernemu wzrostowi cen,

— w zakresie ograniczenia oddziaływania energetyki na środowisko:

- ograniczenie emisji CO_2 do 2020 r. przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego,
- ograniczenie emisji SO_2 i NO_x oraz pyłów (w tym PM10 i PM2,5) do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych,
- ograniczenie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych,
- minimalizację składowania odpadów przez jak najszersze wykorzystanie ich w gospodarce,
- zmianę struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych.

Wobec powyższego Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztyn jest zgodny z Polityką energetyczną Polski do 2030, gdyż realizuje wyżej wymienione kierunki działań.

KRAJOWY PROGRAM OCHRONY POWIETRZA DO ROKU 2020

Celem Krajowego Programu Ochrony Powietrza (KPOP) jest poprawa jakości powietrza na terenie całej Polski, w szczególności obszarów o najwyższych stężeniach zanieczyszczeń powietrza oraz obszarów, na których występują duże skupiska ludności.

Celem głównym jest poprawa jakości życia mieszkańców Rzeczypospolitej Polskiej, szczególnie ochrona ich zdrowia i warunków życia, z uwzględnieniem ochrony środowiska, z jednoczesnym zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.

Program Ochrony Środowiska wpływa na poprawę jakości powietrza, a co za tym idzie poprawę jakości życia mieszkańców. Jest więc spójny z Krajowym Programem Ochrony Powietrza do roku 2020 i wypełnia jego założenia.

KRAJOWY PROGRAM ZAPOBIEGANIA POWSTAWANIU ODPADÓW

Celem Krajowego Programu Zapobiegania Powstawaniu Odpadów jest zaprzestanie relacji pomiędzy wzrostem gospodarczym a produkcją odpadów, które oddziałują na środowisko. Kwestie związane z przeciwdziałaniem powstawania odpadów zawarte w dokumencie są

mocno powiązane ze zrealizowaniem najważniejszej Strategii rozwojowej Unii Europejskiej – Europa 2020.

Głównym celem jest postęp stabilnej gospodarki opartej na skuteczniejszym zastosowaniu zasobów, respektowaniu środowiska i zdobyciu większej konkurencyjności za pomocą użycia technologii o niższym zapotrzebowaniu na surowce oraz energię a także takiej, która pozwoli zużytkować surówce wtórne i odnawialne źródła energii.

Pozostałe cele:

- Rozwój zrównoważonej gospodarki opartej na efektywniejszym wykorzystaniu zasobów, poszanowaniu środowiska i osiągnięciu wyższej konkurencyjności, dzięki wykorzystaniu technologii o niższym zapotrzebowaniu na surowce i energię oraz *umożliwiającej wykorzystanie surowców wtórnych i odnawialnych źródeł energii;*
- Budowa świadomego i odpowiedzialnego społeczeństwa na rzecz zrównoważonego rozwoju poprzez edukację ekologiczną opartą na propagowaniu działań o charakterze niematerialnym np. propagowanie inwestycji w rozwój kompetencji, naukę, rozpowszechnianie kultury, turystyki zamiast dóbr materialnych, ograniczenia zbędnej konsumpcji, uczenia podejmowania świadomych wyborów i wsparciu dobrych praktyk oraz inicjatyw społecznych;
- Zmniejszenie ilości zbieranych zmieszanych odpadów komunalnych.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztyn jest zgodny z Krajowym Programem Zapobiegania Powstawania Odpadów, ponieważ uwzględnia w swoich założeniach działania w zakresie gospodarowania odpadami.

PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2014-2020

Głównym celem Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko jest: *Wsparcie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku spójności terytorialnej i społecznej.*

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztyn jest zgodny z następującymi osiami priorytetowymi Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko:

- Oś I – Zmniejszenie emisyjności gospodarki,
- Oś II – Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztyn wpisuje się w założenia Programu Operacyjny Infrastruktura i Środowisko.

PROGRAM OCHRONY I ZRÓWNOWAŻONEGO UŻYTKOWANIA RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ PLAN DZIAŁAŃ NA LATA 2015-2020

Głównym celem Programu jest poprawa stanu różnorodności biologicznej i pełniejsze powiązanie jej ochrony z rozwojem społeczno-gospodarczym kraju.

Cele strategiczne:

- Cel strategiczny A: Podniesienie poziomu wiedzy oraz kształtowanie postaw społeczeństwa związanych z włączaniem się do działań na rzecz różnorodności biologicznej,
- Cel strategiczny B: Włączenie wybranych sektorów gospodarki w działania na rzecz różnorodności biologicznej,
- Cel strategiczny C: Zachowanie i przywracanie populacji zagrożonych gatunków i siedlisk,
- Cel strategiczny D: Efektywne zarządzanie zasobami przyrodniczymi,
- Cel strategiczny E: Utrzymanie i odbudowa ekosystemów oraz ich usług,
- Cel strategiczny F: Ograniczenie presji gatunków inwazyjnych i konfliktowych,
- Cel strategiczny G: Ograniczenie i łagodzenie skutków zmian klimatycznych,
- Cel strategiczny H: Ochrona różnorodności biologicznej poprzez rozwój współpracy międzynarodowej.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztyn jest spójny z Programem Ochrony i Zrównoważonego Użytkowania Różnorodności Biologicznej oraz Planem Działań na lata 2015-2020 i przyczynia się do realizacji wyznaczonych w nim celów.

PROGRAM WODNO –ŚRODOWISKOWY KRAJU

Program zmierza do poprawy i utrzymania stabilnego stanu wód w określonych obszarach dorzeczy poprzez wyznaczone w dokumencie cele.

Cele Programu:

- Niepogarszanie stanu części wód,
- Osiągnięcie dobrego stan wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla wód powierzchniowych, dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych,
- Spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polski prawie, w odniesieniu do obszarów chronionych (w tym wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych, przeznaczonych do celów rekreacyjnych, do poboru wody dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, przeznaczonych do ochrony gatunków zwierząt

wodnych o znaczeniu gospodarczym, do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie),

- Zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztyn uwzględnia w swoich założeniach zapisy Programu Wodno-Środowiskowego Kraju.

PLANY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM POWODZIOWYM

Plany maja na celu powstrzymanie powodzi i ochronę przed powodzią. Zawierają także informacje dotyczące odpowiedniej organizacji w razie wystąpienia powodzi. Wobec powyższego głównym celem Planów jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej, poprzez realizację działań służących minimalizacji zidentyfikowanych zagrożeń. Działania te prowadzić będą m.in. do obniżenia strat powodziowych.

Cele zawarte w dokumencie:

- Wyeliminowanie/unikanie wzrostu zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią,
- Określenie warunków możliwego zagospodarowywania obszarów chronionych obwałowaniami,
- Ograniczanie istniejącego zagrożenia powodziowego,
- Ograniczanie wrażliwości obiektów i społeczności,
- Budowa instrumentów prawnych i finansowych zniechęcających lub skłaniających do określonych zachowań zwiększających bezpieczeństwo powodziowe,
- Budowa programów edukacyjnych poprawiających świadomość i wiedzę na temat źródeł zagrożenia powodziowego i ryzyka powodziowego.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztyn uwzględnia założenia Planów Zarządzania Ryzykiem Powodziowym.

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO NA LATA 2014-2020

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztyn jest spójny z osiami priorytetowymi zawartymi w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, które przedstawiono poniżej:

- Oś priorytetowa 4 – Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna
- Oś priorytetowa 5 – Ochrona Środowiska i Efektywne Wykorzystanie Zasobów

Oś 4 dotyczy wspierania wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, promowania efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach, wspierania efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym, promowania strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspierania zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu, promowania wykorzystania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe, oraz podejmowania przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów poprzemysłowych (w tym powojskowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu.

Oś 5 dotyczy wspierania inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijanie systemów zarządzania klęskami i katastrofami, inwestowania w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie, inwestowania w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie, zachowania, ochrony, promowania i rozwoju dziedzictwa naturalnego i kulturowego, oraz ochrony i przywrócenia różnorodności biologicznej, ochrony i rekultywacji gleby oraz wspierania usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000" i zieloną infrastrukturę.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO „ŚLĄSKIE 2020+"

Dokument został przyjęty Uchwałą nr IV/38/2/2013 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 1 lipca 2013 r.

Wizerunek województwa śląskiego w perspektywie 2020 + został sformułowany w dokumencie następująco:

Województwo śląskie będzie regionem zrównoważonego i trwałego rozwoju stwarzającym mieszkańcom korzystne warunki życia w oparciu o dostęp do usług publicznych o wysokim standardzie, o nowoczesnej i zaawansowanej technologicznie gospodarce oraz istotnym partnerem w procesie rozwoju Europy wykorzystującym zróżnicowane potencjały terytorialne i synergię pomiędzy partnerami procesu rozwoju.

W celu osiągnięcia zarysowanej wizji ustalono następujące cele strategiczne oraz cele operacyjne dla każdego z 4 obszarów priorytetowych:

Obszar priorytetowy I: Nowoczesna gospodarka:

Cel strategiczny A: Województwo śląskie regionem nowoczesnej gospodarki rozwijającej się w oparciu o innowacyjność i kreatywność:

Obszar priorytetowy II: Szanse rozwojowe mieszkańców:

Cel strategiczny B: Województwo śląskie regionem o wysokiej jakości życia opierającej się na powszechnej dostępności do usług publicznych o wysokim standardzie:

Obszar priorytetowy III: Przestrzeń:

Cel strategiczny C: Województwo śląskie regionem atrakcyjnej i funkcjonalnej przestrzeni:

Obszar priorytetowy IV: Relacje z otoczeniem:

Cel strategiczny D: Województwo śląskie regionem otwartym będącym istotnym partnerem rozwoju Europy:

Program Ochrony Środowiska jest zgodny ze *Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego Śląskie 2020+*, gdyż wpisuje się w cel strategiczny C. Województwo śląskie regionem atrakcyjnej i funkcjonalnej przestrzeni oraz sformułowany w jego ramach wyznaczony cel operacyjny dotyczący zrównoważonego wykorzystania zasobów środowiska.

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO 2020+

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020 + stanowi załącznik do uchwały Nr 26/2/2016 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 29 sierpnia 2016 r. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa stanowi podstawowe narzędzie dla kształtowania przez samorząd wojewódzki regionalnej polityki przestrzennej.

Wizja rozwoju przestrzennego województwa brzmi następująco:

Województwo śląskie będzie regionem o nowoczesnej gospodarce, wykorzystującym kreatywność jego mieszkańców i wzmacniającym istniejące potencjały gospodarcze i środowiskowe, zapewniającym równość życiowych i rozwojowych szans przy poszanowaniu zasady zrównoważonego i trwałego rozwoju.

By zrealizować wizję przestrzenną rozwoju województwa ustalono następujące cele:

1. Promocja gospodarczego wzrostu i innowacji.
2. Zapewnienie mieszkańcom dostępu do usług publicznych.
3. Zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska naturalnego i kulturowego.
4. Infrastrukturalne powiązania regionu.

Zapisy zawarte w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ zostały uwzględnione w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztyn. Przedmiotowy dokument wpisuje się w 3 cel polityki przestrzennego zagospodarowania Zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska naturalnego i kulturowego.

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI DLA WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO NA LATA 2016-2022

Dokument ten został przyjęty Uchwałą Nr V/37/7/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 24 kwietnia 2017 roku i uwzględnia działania mające na celu utworzenie nowoczesnego i skutecznego systemu gospodarki odpadami zgodnie z Krajowym Planem Gospodarki Odpadami 2022.

Cele w zakresie gospodarki odpadami w województwie śląskim opracowane zostały zgodnie z Kpgo 2022 i obowiązującymi przepisami prawnymi, w podziale na poszczególne grupy odpadów.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztyn jest spójny z założeniami Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego na lata 2016 - 2022, ponieważ przedstawione dokumenty stanowią bardzo istotny wpływ na poprawę stanu środowiska. W Programie Ochrony Środowiska określono obszar interwencji i kierunki w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami na terenie Gminy, co również przyczyni się do prawidłowego postępowania z odpadami i poprawy jakości środowiska na tym obszarze.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO DO ROKU 2019 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY DO ROKU 2024

Program Ochrony Środowiska to dokument, który realizuje krajową politykę ochrony środowiska na szczeblu wojewódzkim zgodnie z dokumentami strategicznymi i programowymi oraz stanowi podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem na obszarze województwa. Został przyjęty Uchwałą Nr V/11/8/2015 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 31 grudnia 2015 roku.

Nadrzędnym celem Programu jest: Województwo Śląskie regionem innowacyjnej gospodarki i wysokiej jakości życia przy zachowaniu dobrego stanu środowiska przyrodniczego.

W ramach poszczególnych obszarów w dokumencie wskazano również cele długoterminowe oraz cele krótkoterminowe. Poniżej przedstawiono cele długoterminowe mające wpływ na realizację celu nadrzędnego.

I. Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze województwa śląskiego związana z realizacją kierunków działań naprawczych,
II. Realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami,

III. System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód,
IV. Zbudowanie systemu zgodnego z hierarchią postępowania z odpadami, w której priorytetem jest zapobieganie powstawaniu odpadów, a następnie przygotowanie do ponownego użycia, recykling i inne metody odzysku oraz wdrożenie modelu gospodarowania odpadami komunalnymi opartego na ich selektywnym zbieraniu i termicznym przekształcaniu pozostałych odpadów palnych z odzyskiem energii,
V. Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu,
VI. Zrównoważona gospodarka zasobami surowców naturalnych,
VII. Racjonalna gospodarka zasobami glebowymi,
VIII. Przekształcenie terenów poprzemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społeczno – ekonomicznymi,
IX. Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska,
X. Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach,
XI. Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztyn jest spójny z celami wyznaczonymi na szczeblu wojewódzkim w zakresie ochrony środowiska. Dokumenty regulują kwestie środowiskowe w zasięgu obszaru swojego oddziaływania i wpływają na poprawę stanu środowiska.

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU CZĘSTOCHOWSKIEGO NA LATA 2016 - 2020

W Strategii Rozwoju Powiatu Częstochowskiego na lata 2016 - 2020 wyznaczono misję, wizję oraz działania mające na celu osiągnięcie stanu docelowego.

Misja powiatu określa obraz, wizerunek powiatu w odniesieniu do kolejnych kilku lat. Ukazuje priorytety w działaniach władz powiatowych na rzecz mieszkańców i określa planowane kierunki działań.

Misją powiatu częstochowskiego jest:

Zrównoważony rozwój społeczny i gospodarczy powiatu częstochowskiego, jako bezpiecznego i atrakcyjnego miejsca do zamieszkania, pracy, nauki, inwestycji i wypoczynku.

Wizja opisuje docelowy stan powiatu, który władze samorządowe chcą osiągnąć na koniec zakładanego horyzontu czasowego, przy współpracy mieszkańców oraz partnerów społecznych i gospodarczych.

Wizja rozwoju Powiatu Częstochowskiego:

Powiat Częstochowski, jako atrakcyjne, przyjazne i bezpieczne miejsce do zamieszkania, edukacji, odpoczynku i inwestowania.

W celu osiągnięcia ustalonej misji i wizji, określono następujące cele strategiczne:

1. Aktywizacja zawodowa mieszkańców, w tym osób bezrobotnych, uwzględniająca zmiany na rynku pracy.
2. Wysoka jakość kształcenia ponadgimnazjalnego.
3. Pobudzenie aktywności społecznej i gospodarczej. Współpraca i wsparcie organizacji pozarządowych.
4. Wsparcie działań na rzecz rozwoju przedsiębiorczości i nowoczesnego rolnictwa.
5. Dobrze funkcjonująca pomoc społeczna i piecza zastępcza na terenie powiatu.
6. Poprawa dostępu i jakości usług medycznych na terenie powiatu.
7. Wsparcie systemu zarządzania bezpieczeństwem w powiecie.
8. Rozwój infrastruktury, podnoszącej atrakcyjność powiatu.
9. Ochrona walorów przyrodniczych powiatu.
10. Wsparcie różnorodnych działań ekologicznych na terenie powiatu częstochowskiego.
11. Promocja kultury, turystyki i walorów przyrodniczych powiatu.
12. Współpraca strategiczna z miastem Częstochowa, sąsiednimi powiatami, gminami w ramach Subregionu Północnego oraz partnerami zagranicznymi i organizacjami pozarządowymi.
13. Rozwój e-usług dla mieszkańców.
14. Wsparcie działań na rzecz powstania województwa częstochowskiego.

Realizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztyn przyczyni się do osiągnięcia celu strategicznego 9. Ochrona walorów przyrodniczych powiatu oraz celu strategicznego 10. Wsparcie różnorodnych działań ekologicznych na terenie powiatu częstochowskiego.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU CZĘSTOCHOWSKIEGO NA LATA 2016 – 2019 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2020 - 2023

Program Ochrona Środowiska stanowi załącznik do Uchwały Nr XX/139/2016 Rady Powiatu Częstochowskiego z dnia 22 grudnia 2016 roku.

Głównym celem Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Częstochowskiego na lata 2016 – 2019 z perspektywą na lata 2020 – 2023 jest określenie polityki zrównoważonego rozwoju.

Program realizowany jest poprzez cele długoterminowe nazywane priorytetami, obejmujące lata 2016 – 2019 oraz przez cele krótkoterminowe (szczegółowe) w ramach każdego z celów długoterminowych, realizowane w latach 2016 – 2023.

Poniżej przedstawiono cele długoterminowe w ramach poszczególnych obszarów:

1. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody:

Cel długoterminowy do roku 2023: Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu.

2. Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii:

Cel długoterminowy do roku 2023: System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych subregionu północnego województwa śląskiego przy osiągnięciu utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód.

3. Poprawa jakości powietrza atmosferycznego:

Cel długoterminowy do 2023r: Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze powiatu częstochowskiego związana realizacją kierunków działań naprawczych i profilaktycznych.

4. Poprawa Gospodarki odpadami:

Cel długoterminowy do 2023r: Zbudowanie systemu zgodnego z hierarchią postępowania z odpadami na terenie powiatu częstochowskiego, w której priorytetem jest zapobieganie powstawaniu odpadów, a następnie przygotowanie do ponownego użycia, recykling i inne metody odzysku oraz wdrożenie modelu gospodarowania odpadami komunalnymi opartego na ich selektywnym zbieraniu i termicznym przekształcaniu pozostałych odpadów palnych z odzyskiem energii.

5. Zmniejszenie oddziaływania hałasu:

Cel długoterminowy do 2023r: Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska.

6. Zmniejszenie oddziaływanie pól elektromagnetycznych:

Cel długoterminowy do 2023r: Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach.

7. Poważne awarie:

Cel długoterminowy do 2023r: Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków.

8. Doskonalenie systemu zarządzania ochroną środowiska:

- prowadzenie edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju, dotyczącej wszystkich elementów środowiska oraz promocja przyjaznych środowisku postaw konsumenckich,
- wspieranie podmiotów gospodarczych wdrażających / posiadających systemy zarządzania środowiskowego,
- zapewnienie integracji celów ochrony środowiska ze strategiami rozwoju rożnych sektorów gospodarczych,
- uwzględnianie aspektów ekologicznych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- intensyfikacja współpracy ponadregionalnej i międzynarodowej w zakresie ochrony środowiska.

Założenia określone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztyn są zgodne z założeniami Powiatowego Programu Ochrony Środowiska. Realizacja zadań wyznaczonych w niniejszym dokumencie wpłynie również na osiągnięcie zakładanych przez powiat częstochowski rezultatów w zakresie ochrony środowiska.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY OLSZTYN NA LATA 2014-2020

Strategia Rozwoju to usystematyzowana, długoterminowa i perspektywiczna koncepcja rozwoju, ukierunkowana na maksymalne wykorzystanie potencjału rozwojowego danej jednostki osadniczej oraz stworzenie optymalnych warunków dla funkcjonowania społeczności lokalnej.

Cel strategiczny, który umożliwi realizację strategii zdefiniowano następująco:

Ustabilizowana sytuacja społeczno – gospodarcza gminy wykorzystująca jej unikatowy potencjał przyrodniczy

Osiągniecie celu strategicznego odbywa się poprzez realizację wskazanych czterech programów operacyjnych:

1. Wykorzystanie potencjału kulturowo – środowiskowego gminy;
2. Aktywizacja mieszkańców gminy oraz przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym i gospodarczym;
3. Poprawa efektywności zarządzania gminą;
4. Poprawa jakości i konkurencyjności przestrzeni gminnej.

Działania zawarte w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztyn wpisują się w działania zawarte w programie operacyjnym Poprawa jakości i konkurencyjności przestrzeni gminnej.

PROJEKT ZAŁOŻEŃ DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE DLA GMINY OLSZTYN

Głównymi celami Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Olsztyn są:

1. Zapewnienie bezpieczeństwa i ciągłości dostaw energii i jej nośników dla odbiorców z terenu gminy z jednoczesnym zachowaniem akceptowalnych parametrów ekologicznych i ekonomicznych dostawy;
2. Zabezpieczenie dostaw energii i jej nośników na potrzeby planowanej nowej zabudowy;
3. Racjonalizacja użytkowania energii i jej nośników. Poprawa i stymulowanie poprawy efektywności energetycznej na wszystkich etapach procesu zaopatrzenia gminy w energię;
4. Rozwój racjonalnego wykorzystania odnawialnych i lokalnych źródeł energii w oparciu o zidentyfikowane lokalne możliwości;
5. Edukacja i promocja szeroko rozumianej efektywności energetycznej i rozszerzenia zakresu wykorzystania odnawialnych i lokalnych źródeł energii.

Realizacja założeń Programu Ochrony Środowiska oraz Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło energię elektryczną i paliwa gazowe wpływają pozytywnie na środowisko Gminy. Dokumenty są ze sobą spójne.

AKTUALIZACJA PLANU GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY OLSZTYN

W Planie Gospodarski Niskoemisyjnej dla Gminy Olsztyn wyznaczono cel strategiczny oraz cele szczegółowe.

Cel strategiczny brzmi: *Poprawa stanu powietrza atmosferycznego przy zrównoważonym i efektywnym wykorzystaniu nośników energii poprzez wsparcie gospodarki niskoemisyjnej na terenie Gminy Olsztyn.*

Cele szczegółowe:

1. Wzrost efektywności energetycznej obiektów ze szczególnym uwzględnieniem budynków mieszkalnych.
2. Ograniczenie zanieczyszczeń pochodzących z sektora transportu drogowego oraz indywidualnych źródeł ciepła.
3. Zwiększenie udziału energii pochodzącej z odnawialnych źródeł energii.
4. Zmniejszenie emisji pyłów i gazów cieplarnianych na terenie Gminy Olsztyn.
5. Redukcja zużycia energii finalnej w poszczególnych sektorach odbiorców energii.
6. Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie ich wpływu na lokalną gospodarkę energetyczną oraz jakość powietrza.

Program Ochrony Środowiska jest spójny z przedmiotowym Planem Gospodarki Niskoemisyjnej w zakresie realizowania zadań z obszaru interwencji ochrona klimatu i jakości powietrza.

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY OLSZTYN I MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Celem Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest określenie polityki przestrzennej gminy. W dokumencie wyznaczono

- Kierunki zmian w strukturze przestrzennej oraz w przeznaczeniu terenów;
- Kierunki i wskaźniki zagospodarowania oraz użytkowania terenów;
- Zasady ochrony środowiska i jego zasobów;
- Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego;
- Kierunki rozwoju transportu;
- Kierunki rozwoju systemów infrastruktury technicznej;
- Obszary dla których będą rozmieszczone inwestycje celu publicznego;
- Obszary dla których należy sporządzić plany miejscowe;
- Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej;
- Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji. Obszar narażony na niebezpieczeństwo powodzi.

Program Ochrony Środowiska uwzględnia w swoich zapisach i założenia warunki i kierunki zagospodarowania przestrzennego oraz w szczególności wpisuje się w obszar zasad ochrony środowiska i jego zasobów.

Program Ochrony Środowiska jest również spójny z Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego, które obowiązują na terenie Gminy Olsztyn.

3. Ocena stanu środowiska

3.1 Charakterystyka Gminy

3.1.1 Położenie administracyjne i geograficzne

Gmina Olsztyn jest gminą wiejską w województwie śląskim, w powiecie częstochowskim. Siedzibą gminy jest wieś Olsztyn. Gmina sąsiaduje z następującymi jednostkami terytorialnymi:

- Miasto Częstochowa, woj. śląskie, pow. częstochowski,
- Janów, woj. śląskie, pow. częstochowski,
- Kamienica Polska, woj. śląskie, pow. częstochowski,
- Mstów, woj. śląskie, pow. częstochowski,

— Poczesna, woj. śląskie, pow. częstochowski,

— Poraj, woj. śląskie, pow. myszkowski,

— Żarki, woj. śląskie, pow. myszkowski.

Rysunek 2. Położenie Gminy Olsztyn na tle powiatu częstochowskiego i województwa śląskiego

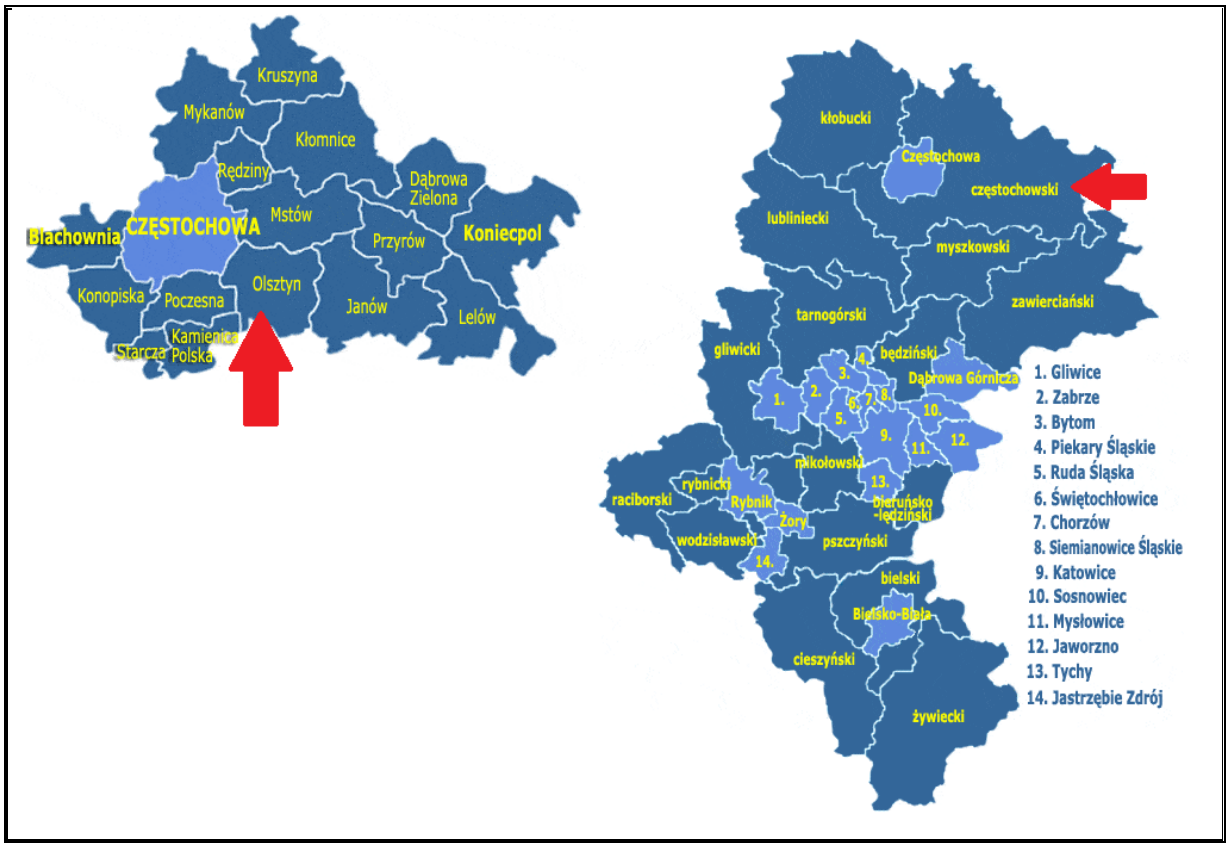

Źródło: http://gminy.pl

Według podziału fizycznogeograficznego Polski wg Kondrackiego (2002), Gmina Olsztyn położona jest w obrębie makroregionu Wyżyny Krakowsko – Częstochowskiej i mezoregionu Wyżyny Częstochowskiej.

Tabela 2. Położenie Gminy Olsztyn wg regionalizacji fizycznogeograficznej Polski

Gmina Olsztyn	
Prowincja	Wyżyny Polskie
Podprowincja	Wyżyna Śląsko-Krakowska
Makroregion	Wyżyna Krakowsko - Częstochowska
Mezoregion	Wyżyna Częstochowska

Źródło: http://bazagis.pgi.gov.pl

Wyżyna Częstochowska jest północną częścią Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. Północną granicę tworzy dolina Warty od Częstochowy po Mstów, południową Bram Wolbromska i dolina Białej Przemszy. Od zachodu obszar graniczy z Obniżeniem Górnej

Warty i Kotliną Siewierza. Granica ta nie przebiega po linii prostej, lecz jest zatokowato powyginana dopływami Warty. Od wschodu graniczy z Niecką Przyrowską i Progiem Lelowskim oraz Wyżyną Miechowską. Teren w większości zbudowany jest z górnojurajskich wapieni. W licznych miejscach ostały się wystające ponad powierzchnię zrównania ostańce i mogoty, zbudowane z twardych wapieni skalistych, które oparły się procesom wietrzenia. W okresie zlodowacenia środkowopolskiego doliny przykryte zostały lessem W wielu dolinach i wąwozach woda płynie tylko po większych opadach i roztopach, normalnie spływ odbywa się pod powierzchni.

Źródło: Jerzy Kondracki: *Geografia regionalna Polski*

Rysunek 3. Położenie fizyczno-geograficzne Gminy Olsztyn

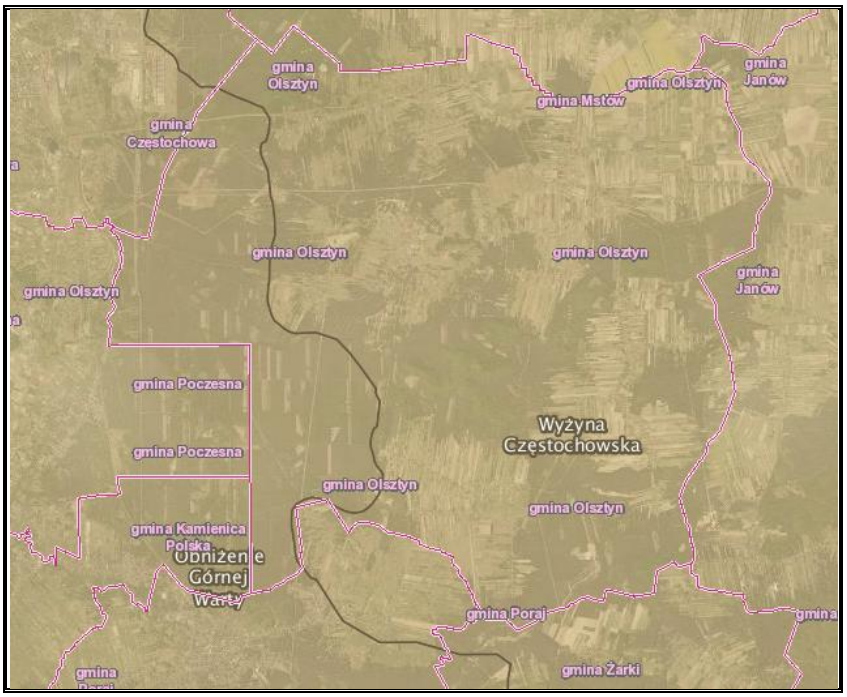

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny, Centralna Baza Danych Geologicznych, http://bazagis.pgi.gov.pl/

3.1.2 Zagospodarowanie przestrzenne Gminy

Powierzchnia Gminy Olsztyn wynosi około 109,1 km^2. Największą jej część stanowią grunty leśne i zakrzewione (48,37%). Drugie w kolejności pod względem powierzchni są użytki rolne, które zajmują 44,68% powierzchni Gminy.

Tabela 3. Struktura zagospodarowania gruntów Gminy Olsztyn w 2014r.

Wyszczególnienie	Powierzchnia (ha)	Udział %
powierzchnia ogółem	**10 910**	**100,00%**
użytki rolne	4 875	44,68%
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	5 277	48,37%
grunty pod wodami	0	0,00%
grunty zabudowane i zurbanizowane	538	4,93%
pozostałe grunty i nieużytki	201	1,84%
tereny różne	19	0,17%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

3.1.3 Demografia

Na terenie Gminy Olsztyn w 2017 roku liczba mieszkańców wynosiła 7 785 osób, w tym 3 886 mężczyzn i 3 899 kobiet. W analizowanym okresie liczba kobiet przewyższała liczbę mężczyzn (wyjątek stanowi rok 2016). Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Olsztyn została przedstawiona w poniższej tabeli.

Tabela 4. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Olsztyn

Wiek	Płeć	2013	2014	2015	2016	2017
0-4	M	213	212	195	207	213
	K	204	200	200	200	196
5-9	M	189	204	219	230	231
	K	189	204	202	215	225
10-14	M	205	202	212	213	203
	K	176	191	190	203	210
15-19	M	231	251	232	218	221
	K	205	212	210	198	182
20-24	M	283	276	272	272	265
	K	218	227	227	217	218
25-29	M	265	284	286	297	281
	K	269	249	242	228	233
30-34	M	278	303	290	288	281
	K	266	280	285	292	276
35-39	M	289	296	312	301	295
	K	306	326	321	310	298
40-44	M	266	290	302	306	329
	K	280	287	316	321	334
45-49	M	246	248	264	284	262

Wiek	Płeć	2013	2014	2015	2016	2017
	K	217	225	227	266	287
50-54	M	274	276	275	276	279
	K	236	232	234	228	217
55-59	M	255	285	285	263	267
	K	284	307	296	283	253
60-64	M	238	241	249	265	267
	K	246	267	276	281	292
65-69	M	144	180	199	196	209
	K	153	174	193	214	242
70 i więcej	M	252	263	266	293	283
	K	406	457	459	449	436
70-74	M	100	101	102	123	124
	K	116	137	133	134	139
75-79	M	80	86	93	81	78
	K	111	109	108	101	108
80-84	M	46	46	38	47	49
	K	90	100	110	119	86
85 i więcej	M	26	30	33	42	32
	K	89	111	108	95	103
Razem	M + K	7 283	7 649	7 736	7 814	7 785
	M	3 628	3 811	3 858	3 909	3 886
	K	3 655	3 838	3 878	3 905	3 899

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie Gminy Olsztyn na przestrzeni lat 2013-2017 przyrost naturalny wahał się, w latach 2013-2015 i 2017 kształtował się na ujemnym poziomie, co świadczy o tym, że liczba zgonów przewyższała liczbę urodzeń na tym obszarze. Dane dotyczące przyrostu naturalnego na tym terenie prezentują poniższe tabela i wykres.

Tabela 5. Ruch naturalny na terenie Gminy Olsztyn w latach 2013-2017

Wyszczególnienie	J. m.	2013	2014	2015	2016	2017
Urodzenia						
Ogółem	osoba	76	66	60	93	101
Mężczyźni	osoba	41	33	30	48	55
Kobiety	osoba	35	33	30	45	46
Zgony						
Ogółem	osoba	82	80	82	91	108
Mężczyźni	osoba	48	42	41	41	60
Kobiety	osoba	34	38	41	50	48
Przyrost naturalny						
Ogółem	osoba	-6	-14	-22	2	-7
Mężczyźni	osoba	-7	-9	-11	7	-5
Kobiety	osoba	1	-5	-11	-5	-2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 1. Ruch naturalny na terenie Gminy Olsztyn w latach 2013-2017

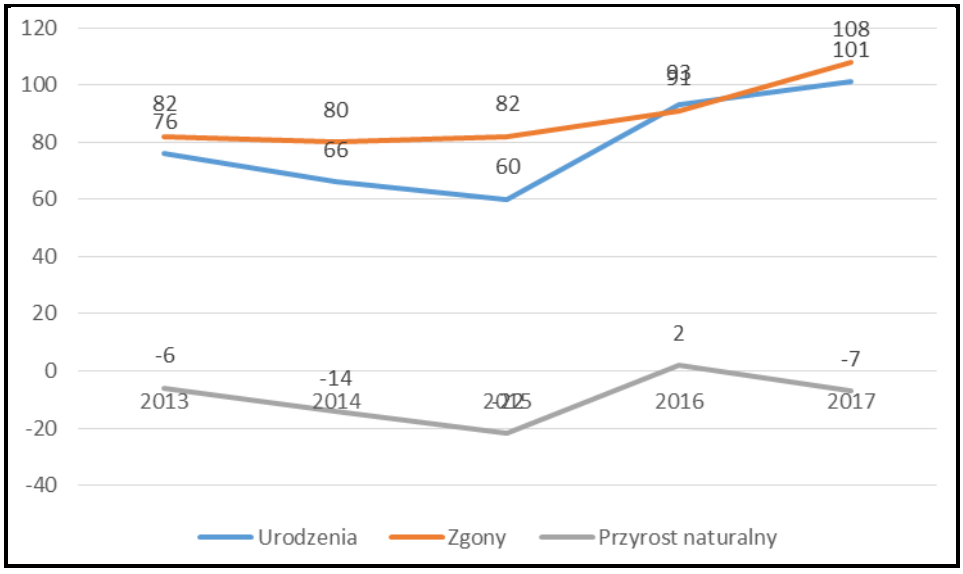

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zgodnie z danymi GUS, w 2017 r. ludność w wieku produkcyjnym stanowiła 61,81% ogólnej liczby ludności, ludność w wieku przedprodukcyjnym – 19,41%, a w wieku poprodukcyjnym – 18,78%.

W analizowanym okresie 2013-2017 można zauważyć, że:

- Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym wahała się, w 2017 roku jest niższa o 0,32 punkty procentowe w stosunku do 2013 roku;
- Liczba ludności w wieku produkcyjnym spadła o 1,97 punktów procentowych względem roku 2013;

— Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym wzrosła o 2,29 punkty procentowe względem 2013 roku.

Dane na temat ludności według ekonomicznych grup wieku prezentują poniższe tabela i wykres.

Tabela 6. Grupy wiekowe ludności na terenie Gminy Olsztyn w latach 2013-2017

Wyszczególnienie	J. m.	2013	2014	2015	2016	2017
w wieku przedprodukcyjnym						
Ogółem	osoba	1 437	1 480	1 469	1 502	1 511
mężczyźni	osoba	736	757	761	781	773
Kobiety	osoba	701	723	708	721	738
w wieku produkcyjnym						
Ogółem	osoba	4 645	4 828	4 874	4 879	4 812
mężczyźni	osoba	2 496	2 611	2 632	2 639	2 621
Kobiety	osoba	2 149	2 217	2 242	2 240	2 191
w wieku poprodukcyjnym						
Ogółem	osoba	1 201	1 341	1 393	1 433	1 462
mężczyźni	osoba	396	443	465	489	492
Kobiety	osoba	805	898	928	944	970

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 2. Struktura ludności na terenie Gminy Olsztyn w latach 2013-2017

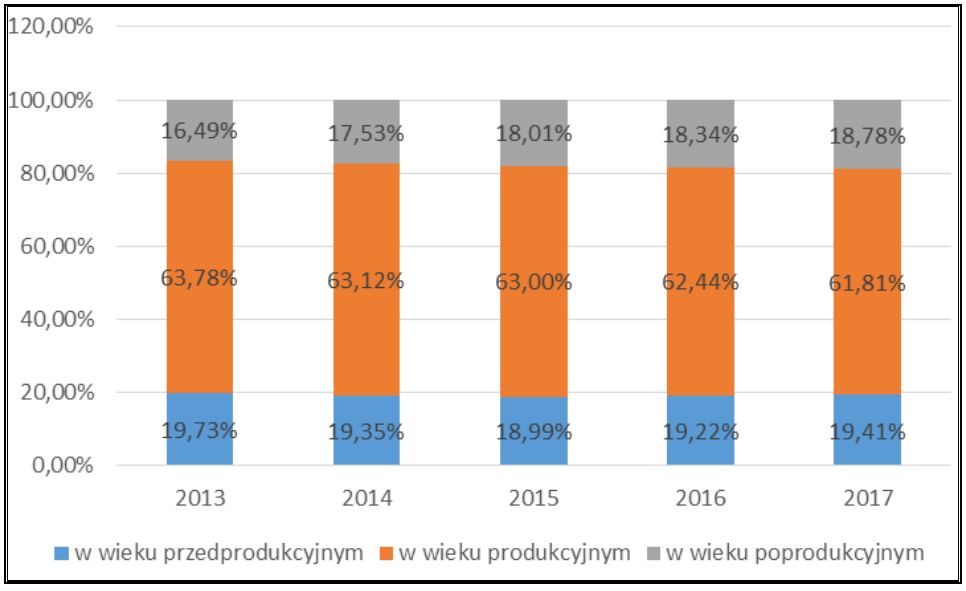

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

3.1.4 Gospodarka

Na terenie Gminy Olsztyn na koniec 2018 roku działały 822 podmioty gospodarcze, z czego 97,81% funkcjonowało w sektorze prywatnym. Liczba podmiotów gospodarczych ogółem od 2014 roku wzrosła o 9,02%. Strukturę działalności gospodarczej prowadzonej na terenie Gminy, zarówno w sektorze publicznym jak i prywatnym, prezentuje tabela poniżej.

Tabela 7. Struktura działalności gospodarczej według sektorów na terenie Gminy Olsztyn w latach 2014-2018

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
podmioty gospodarki narodowej					
ogółem	754	744	763	801	822
sektor publiczny					
ogółem	20	20	20	14	14
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	15	15	15	10	10
Spółki handlowe	1	1	1	1	1
sektor prywatny					
ogółem	734	723	741	785	804
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	629	620	624	661	685
spółki handlowe	47	44	53	56	51
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	4	4	5	5	3
spółdzielnie	3	3	3	3	2
fundacje	0	0	2	2	3
stowarzyszenia i organizacje społeczne	19	19	21	23	21

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zgodnie z danymi dotyczącymi struktury działalności gospodarczej w Gminie Olsztyn przedstawionymi na poniższym wykresie, działalność gospodarcza prowadzona koncentruje się tu głównie na sekcji S i T (pozostała działalność usługowa, gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby), F (budownictwo), C (przetwórstwo przemysłowe) oraz E (dostawa wody: gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją).

Wykres 3. Struktura działalności gospodarczej na terenie Gminy wg sekcji PKD 2007 w 2018 roku

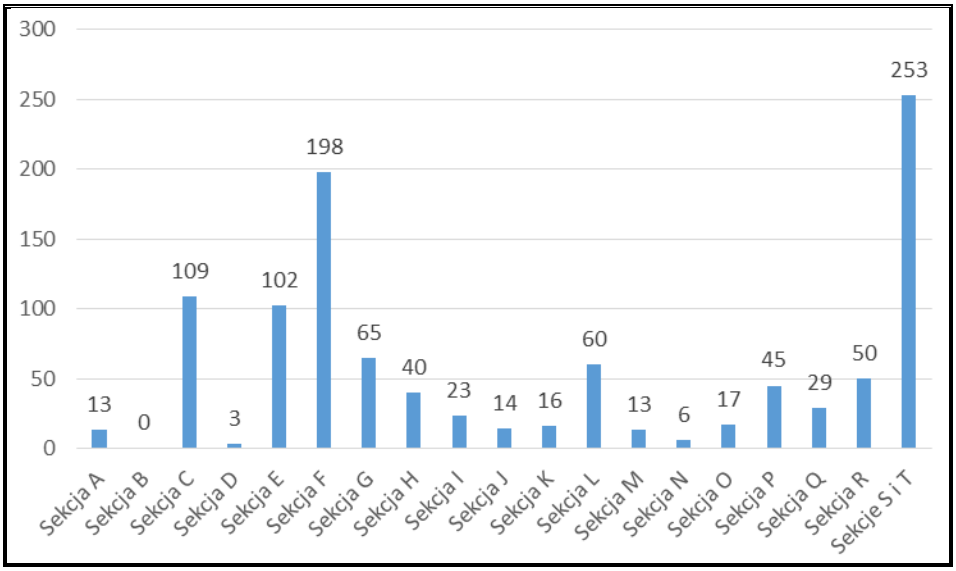

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Legenda:

A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
B	Górnictwo i wydobywanie
C	Przetwórstwo przemysłowe
D	Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
E	Dostawa Wody: gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
F	Budownictwo
G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
H	Transport i gospodarka magazynowa
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
J	Informacja i komunikacja
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalności wspierająca
O	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne
P	Edukacja
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
S	Pozostała działalność usługowa
T	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby
U	Organizacje i zespoły eksterytorialne

3.1.5 Infrastruktura drogowa i transport

DROGI GMINNE

Na terenie Gminy Olsztyn znajdują się 103 drogi gminne o łącznej długości wynosi 72,395 km. Poniższa tabela prezentuje szczegółowe zestawienie dróg publicznych (gminnych) na terenie Gminy Olsztyn.

Tabela 8. Drogi publiczne (gminne) na terenie Gminy Olsztyn

L.p.	Numer ewidencyjny drogi	Miejscowość	Przebieg	Długość ogółem [km]
1	661 365 S	Biskupice	Stawki	0,515
2	661 362 S	Biskupice	Bukowa	0,744
3	661 359 S	Biskupice	Chorońska	2,115
4	661 351 S	Biskupice	Kościelna	0,478
5	661 360 S	Biskupice	Szkolna	0,858
6	661 364 S	Biskupice	Jodłowa	0,663
7	661 361 S	Biskupice	Zbożowa	1,310
8	661 363 S	Biskupice	Polna	0,847
9	-	Biskupice	Lawendowa	0,293
10	-	Biskupice	Spokojna	0,695
11	661 602 S	Bukowo	Malownicza	2,519
12	661 603 S	Bukowo	Widokowa	0,879
13	-	Bukowo	Spacerowa	0,320
14	661 604 S	Bukowo	Słoneczna	2,770
15	661 951 S	Krasawa		2,486
16	661 952 S	Krasawa	Od powiatowej	2,000
17	-	Kusięta	Komornicka	0,891
18	-	Kusięta	Od 10435 do posesji Kusięta 229 (kierunek stacja PKP)	1,989
19	-	Kusięta	Czarna Droga	0,630
20	-	Kusięta / Turów	Przedłużenie Jochimowskiej od 10435 od Małusy	2,030
21	-	Olsztyn	Kuhna Chodnik	
22	661 032 S	Olsztyn	3 Maja	0,262
23	-	Olsztyn	Akacjowa/Odrzykoń	0,108
24	-	Olsztyn	Amonitowa od 2019/2020 roku	0,508
25	661 006 S	Olsztyn	Asnyka	0,589
26	661 045 S	Olsztyn	Botaniczna	0,585
27	-	Olsztyn	Bukowa	0,569

L.p.	Numer ewidencyjny drogi	Miejscowość	Przebieg	Długość ogółem [km]
28	-	Olsztyn	Cicha	0,239
29	661 046 S	Olsztyn	Combika	0,155
30	661 020 S	Olsztyn	Dębowa	0,439
31	661 049S	Olsztyn	Do DK 46 do 1042 S Storczykowa	0,927
32	-	Olsztyn	Droga Skrajnica - Odrzykoń	1,243
33	661 004 S	Olsztyn	Górzysta	1,592
34	-	Olsztyn	"Geotermia"	0,444
35	661 035 S	Olsztyn	Jodłowa	0,128
36	661 044 S	Olsztyn	Karlińskiego	0,737
37	661 023 S	Olsztyn	Karłowatej Sosny	0,328
38	661 015 S	Olsztyn	Kolejowa	0,568
39	661 033 S	Olsztyn	Kopernika	0,141
40	661 007 S	Olsztyn	Koralowa	0,522
41	661 021 S	Olsztyn	Leszczynowa	0,183
42	661 040 S	Olsztyn	Leśna	0,565
43	661 019 S	Olsztyn	Lubomirskiego	0,512
44	661 048 S	Olsztyn	Łącznik Kalińskiego	0,171
45	661 034 S	Olsztyn	Mała	0,113
46	-	Olsztyn	Mała II	0,135
47	661 011 S	Olsztyn	Maurycego	0,081
48	-	Olsztyn	Mickiewicza	0,373
49	661 039 S	Olsztyn	Napoleona	0,720
50	-	Olsztyn	Narcyzowa / Odrzy	0,823
51	661 010 S	Olsztyn	Niedźwiedzia	0,210
52	-	Olsztyn	Miłosza	0,260
53	-	Olsztyn	Norwida	0,377
54	-	Olsztyn	Od 1042 S do Częstochowa	1,329
55	661 047 S	Olsztyn	Ogrodowa	0,201
56	661 022 S	Olsztyn	Olchowa	0,182
57	661 025 S	Olsztyn	Paderewskiego	0,151
58	-	Olsztyn	Paprociowa/Odrzykoń	0,367
59	661 028 S	Olsztyn	Polna	1,186
60	661 018 S	Olsztyn	Prostopadła	0,252
61	661 016 S	Olsztyn	Prusa	0,476
62	661 041 S	Olsztyn	Św. Puszczy	0,149
63	661 017 S	Olsztyn	Sienkiewicza	0,629

L.p.	Numer ewidencyjny drogi	Miejscowość	Przebieg	Długość ogółem [km]
64	-	Olsztyn	Słowackiego	0,840
65	661 029 S	Olsztyn	Sobieskiego	0,289
66	661 014 S	Olsztyn	Sokola	0,255
67	661 037 S	Olsztyn	Sosnowa	1,164
68	-	Olsztyn	Storczykowa	0,488
69	661 036 S	Olsztyn	Szkolna	0,280
70	661 013 S	Olsztyn	Towarna	0,050
71	661 012 S	Olsztyn	Urwista	0,071
72		Olsztyn	Wrzosowa/Odrzyko ń	0,519
73	661 027 S	Olsztyn	Zachodnia	0,254
74	661 027 S	Olsztyn	Zamkowa	0,183
75	661 030 S	Olsztyn	Zielona	1,194
76	661 703 S	Przymiłowice	Szeroka	0,789
77	661 701 S	Przymiłowice	Rycerska	1,070
78	-	Przymiłowice	Miła	0,652
79	661 705 S	Przymiłowice	Energetyków	0,533
80	-	Przymiłowice	Podgrabie	1,279
81	661 702 S	Przymiłowice	Kielnicka / Sokola	2,562
82	-	Przymiłowice	Graniczna	0,663
83	-	Przymiłowice	Od Flora do Podgrabie	0,520
84	661 704 S	Przymiłowice	Piastowska + Flora	1,235
85	-	Przymiłowice	Przepomopwnia	
86	-	Skrajnica	Gwiezdna	0,307
87	-	Skrajnica	Księżycowa	0,578
88	-	Skrajnica	Słoneczna	0,84
89	-	Skrajnica	Szczytowa	0,605
90	661 501 S	Turów	Joachimowska	0,790
91	661 503 S	Turów	Południowa	1,993
92	661 502 S	Turów	Leśna	0,658
93	661 506 S	Turów	Nowa	0,608
94	661 028 S	Olsztyn	Polna	1,186
95	-	Turów	Akacjowa	0,293
96	661 501 S	Turów	Joachimowska II	1,550
97	661 751 S	Zrębice I	Polna	0,465
98	661 758 S	Zrębice I	Widokowa	0,798
99	661 754 S	Zrębice I	Krótka	0,228

L.p.	Numer ewidencyjny drogi	Miejscowość	Przebieg	Długość ogółem [km]
100	661 752 S	Zrębice I	Rędzinowa	1,904
101	661 763 S	Zrębice I	Leśna	1,327
102	661 852 S	Zrębice II	Orlich Gniazd	0,686
103	661 851 S	Zrębice II	Kościelna	0,157

Źródło: Dane z Urzędu Gminy Olsztyn

DROGI WEWNĘTRZNE

Na terenie Gminy Olsztyn występują również drogi wewnętrzne, których łączna długość wynosi 12,802 km. Poniższa tabela prezentuje szczegółowe zestawienie tych dróg na terenie Gminy Olsztyn.

Tabela 9. Drogi wewnętrzne na terenie Gminy Olsztyn

L.p.	Numer ewidencyjny drogi	Miejscowość	Przebieg	Długość ogółem [km]
1	-	Biskupice	Dębowa	0,050
2	-	Biskupice	Boczna od Zrębskiej	0,687
3	-	Biskupice	Sosnowa	0,172
4	-	Biskupice	Świerkowa	0,138
5	-	Bukowo	Przedłużenie ul. Nowej	0,314
6	-	Bukowo	Zaciszna	0,960
7	-	Kusięta	Przy lesie	0,400
8	-	Kusięta	Czarna Droga odnoga	0,140
9	-	Kusięta	Przedłużenie Jochimowskiej – odnoga	0,100
10	-	Kusięta	Szkolna	0,270
11	-	Kusięta	Za remizą	0,078
12	-	Olsztyn	Fiołkowa / Odrzykoń	0,208
13	-	Olsztyn	Irysowa / Odrzykoń	0,201
14	-	Olsztyn	Jarzębinowa / Odrzykoń	1,179
15	-	Olsztyn	Jaśminowa / Odrzykoń	0,446
16	-	Olsztyn	Konwaliowa / Odrzykoń	0,193
17	-	Olsztyn	Piaskowa	0,152
18	-	Olsztyn	Różana / Odrzykoń	0,145
19	-	Olsztyn Kusięta	Poziomkowa / Odrzykoń	0,461
20	-	Przymiłowice	Kasztanowa	0,260
21	-	Przymiłowice	Leśniczówka	1,500

L.p.	Numer ewidencyjny drogi	Miejscowość	Przebieg	Długość ogółem [km]
22	-	Przymiłowice	Państwowy Instytut Geologiczny	0,23
23	-	Skrajnica	Morelowa	0,159
24	661 504 S	Turów	Polna	0,706
25	661 505 S	Turów	Topolowa	0,39
26	661 757 S	Zrębice I	Strażacka	0,311
27	661 756 S	Zrębice I	Cicha	0,326
28	-	Zrębice I	Od Polna przez Rędzinowa	0,8
29	-	Zrębice I	Jurajska	0,3
30	-	Zrębice I	Kuźmińskiego	0,27
31	-	Zrębice I	Od Krótkiej do Leśnej przez las (na Wolnicę)	1,256

Źródło: Dane z Urzędu Gminy Olsztyn

Rysunek 4. Sieć dróg na terenie Gminy Olsztyn

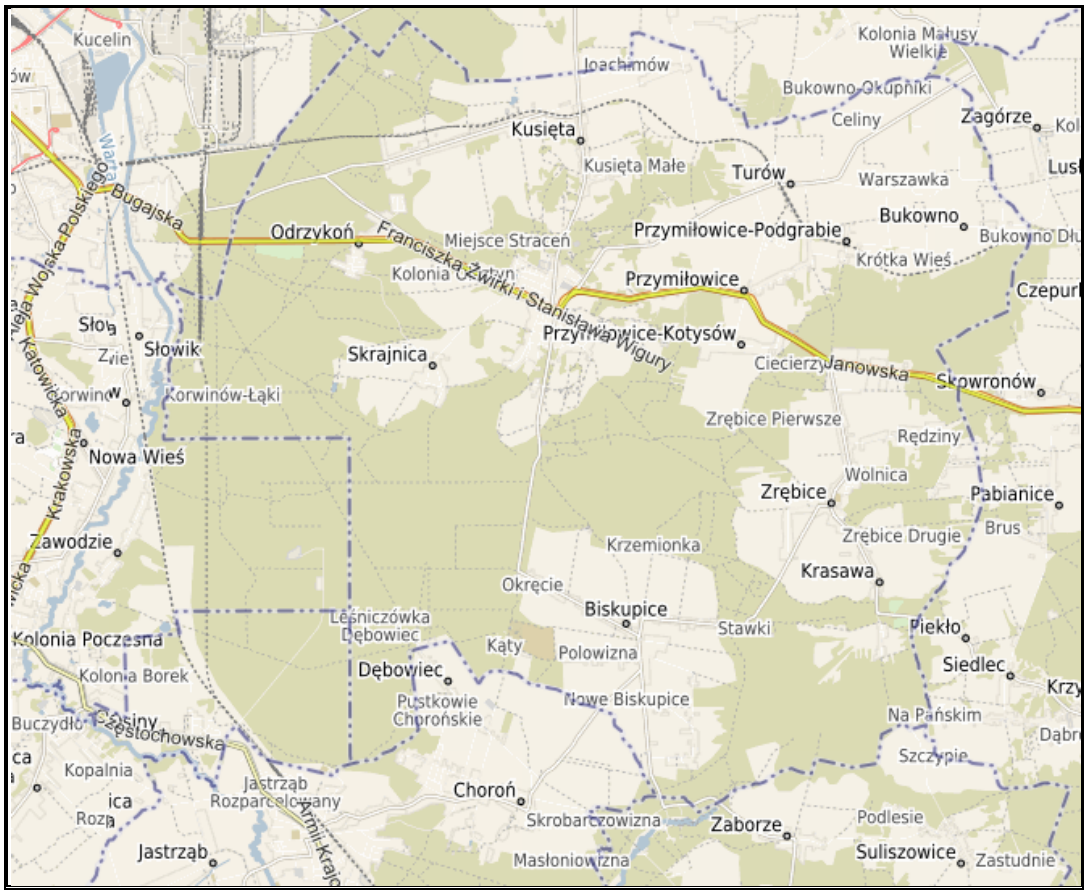

Źródło: http://polska.e-mapa.net/

3.1.6 Zaopatrzenie w ciepło, gaz, energię elektryczną

ZAOPATRZENIE W CIEPŁO

Na terenie Gminy Olsztyn nie funkcjonuje systemowe zaopatrzenie odbiorców w energię cieplną. Mieszkańcy w celach grzewczych wykorzystują indywidualne kotłownie zlokalizowane w budynkach mieszkalnych, użyteczności publicznej lub gospodarczych. Głównym paliwem wykorzystywanym do pozyskania ciepła są: węgiel, drewno i olej opałowy.

ZAOPATRZENIE W GAZ SIECIOWY

Gmina Olsztyn jest częściowo zgazyfikowana. Według danych GUS dostęp do sieci gazowej w 2017 roku posiadało 50,62% mieszkańców zameldowanych w Gminie na stałe. W ostatnich latach wzrosła długość sieci gazowej oraz liczba przyłączy, co świadczy o rozwoju zaopatrzenia w gaz sieciowy tego obszaru. Na obszarze Gminy nie ma sieci gazowej wysokiego ciśnienia. Zgodnie z opinią OSD sieć jest w dobrym stanie technicznym.

ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ

Elementem systemu przesyłowego na terenie Gminy Olsztyn jest stacja elektroenergetyczna 400/220 kV „Joachimów", w której zainstalowana są dwa autotransformatory 400/220 kV o mocy 500 oraz 330 MVA.

Przez obszar Gminy przebiegają następujące linie elektroenergetyczne:

- Joachimów – Trębaczew - 400 kV,
- Joachimów – Rogowiec tor 3 - 400 kV,
- Joachimów – Rogowiec tor 2 - 220 kV,
- Joachimów – Rogowiec tor 1 - 220 kV,
- Joachimów – Wielopole - 400 kV,
- Joachimów – punkt rozgałęźny XJL - 220 kV,
- Punkt rozgałęźny XJL – Wrzosowa - 220 kV,
- Punkt rozgałęźny XJL – Łagisza - 220 kV,
- Joachimów – Huta Częstochowa - 220 kV,
- Joachimów – Aniołów - 220 kV,
- Joachimów – Kielce - 220 kV,
- Joachimów – Łośnice - 220 kV,
- Wrzosowa – Huta Częstochowa - 220 kV.

Zaopatrzenie Gminy w sieć średniego napięcia 15 kV odbywa się ze stacji zlokalizowanych w sąsiednich gminach, tj. SE „Wrzosowa" – 220/110/30/15 kV, SE „Julianka" – 110/15 kV, SE „Poraj" – 110/15 kV, RS „Mstów" – 15 kV.

Ponadto obszar ten przecinają dwie linie napowietrzne wysokiego napięcia 110 kV relacji: SE Wrzosowa - SE Stubiecko i SE Wrzosowa - SE Rudniki oraz SE Wrzosowa - SE Julianka.

Dystrybucja energii elektrycznej na obszarze Gminy odbywa się na średnim napięciu 15 kV oraz na niskim napięciu – liniami napowietrznymi i kablowymi. Pracuje tu 66 stacji transformatorowych 15/0,4 kV.

3.1.7 Odnawialne źródła energii

Możliwość eksploatacji i rozwój ekologicznych źródeł energii jest szansą na zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego, a także stwarza możliwość poprawy zaopatrzenia w energię terenów o słabo rozwiniętej infrastrukturze energetycznej. Powstawanie w województwie nowych inwestycji w zakresie odnawialnych źródeł energii (OZE) przyczyni się również do redukcji emisji CO_2 oraz wpłynie na oszczędność energii i zwiększenie efektywności energetycznej. Montaż tego typu urządzeń wiąże się z dość wysokimi nakładami na etapie inwestycyjnym, natomiast w fazie eksploatacji pozwala na duże oszczędności
w opłatach za energię w porównaniu do powszechnie stosowanych źródeł ciepła opalanych węglem, olejem czy gazem.

3.1.7.1 Energia wiatru

Energia wiatru przekształcana jest w turbinach wiatrowych najpierw w energię mechaniczną, która następnie zamieniana jest na elektryczną. Dawniej wiatraki służyły do pompowania wody i melioracji pól, a ich oś obrotu była pozioma. Wiatr jest czystym źródłem energii, ponieważ nie emituje żadnych zanieczyszczeń oraz jest ogólnodostępny. Zmienność wiatru nie ma większego wpływu na sieć energetyczną, o ile nie jest dominujący w produkcji energii.

Rysunek 5. Energia wiatru w kWh/m^2 na wysokości 30 m nad poziomem gruntu

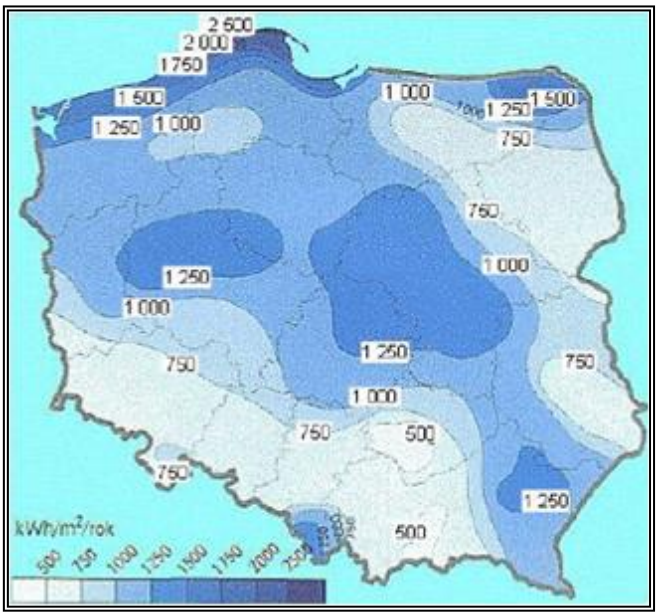

Źródło: Halina Lorenc, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Opracowanie 2001, Warszawa

Aktualnie na terenie Gminy Olsztyn nie funkcjonują żadne instalacje wykorzystujące energię wiatru. Energia wiatru na terenie Gminy Olsztyn wynosi 500 kWh/m^2 na wysokości 30 m nad poziomem gruntu, co wskazuje na słabe warunki pozyskiwania tego rodzaju energii odnawialnej.

3.1.7.2 Energia wody

Energia wodna wykorzystywana jest głównie do wytwarzania energii elektrycznej za pośrednictwem turbiny wodnej połączonej z prądnicą. Elektrownie wodne buduje się najczęściej na terenach górzystych lub w miejscach gdzie jest możliwe piętrzenie wody. Czym wyższe spiętrzenie i większa masa przepływającej wody tym większa ilość energii elektrycznej możliwa do wytworzenia. Małe elektrownie wodne (MEW) dzieli się dodatkowo na:

- mikro elektrownie wodne,
- mini elektrownie wodne,
- małe elektrownie wodne.

Aktualnie na terenie Gminy Olsztyn nie występują żadne elektrownie wodne.

3.1.7.3 Energia z biomasy i biogazu

Biomasa stała

Biomasa zdefiniowana została, jako stałe lub ciekłe substancje pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego, które ulegają biodegradacji, pochodzące z produktów, odpadów i pozostałości z produkcji rolnej i leśnej oraz przemysłu przetwarzającego ich produkty, a także części pozostałych odpadów, które ulegają biodegradacji, oraz ziarna zbóż niespełniające wymagań

jakościowych dla zbóż w zakupie interwencyjnym określonych w art. 7 rozporządzenia Komisji (WE) nr. 1272/2009 z dnia 11 grudnia 2009 r. ustanawiającego wspólne szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr. 1234/2007 w odniesieniu do zakupu i sprzedaży produktów rolnych w ramach interwencji publicznej (Dz. Urz. UE L 349 z 29.12.2009, str. 1, z późn. zm.) i ziarna zbóż, które nie podlegają zakupowi interwencyjnemu.

Biogaz

Jest to gaz pozyskiwany z biomasy w wyniku fermentacji beztlenowej, podczas której substancje organiczne rozkładane są przez bakterie do związków prostych. Efektywność fermentacji zależy od składu substancji poddanej fermentacji oraz temperatury. Surowcem do produkcji biogazu mogą być prawie wszystkie organiczne odpady produkcji rolniczej. Szczególnie przydatne ze względu na skład są odchody zwierzęce w postaci gnojowicy lub obornika. Na terenie Gminy Olsztyn nie korzysta się z biogazu.

3.1.7.4 Energia geotermalna

Energia geotermalna wykorzystuje ciepło wewnętrzne Ziemi ogrzewając wody podziemne, które znajdując ujście wydostają się na powierzchnię, jako ciepła woda lub para wodna (uzależnione jest to od bliskości kontaktu z magmą). Woda geotermiczna wykorzystywana jest bezpośrednio (doprowadzana systemem rur), bądź pośrednio (oddając ciepło chłodnej wodzie i pozostając w obiegu zamkniętym). W celu uznania wód podziemnych za odnawialne źródło energii muszą być spełnione odpowiednie warunki ich użytkowania, tj. woda po oddaniu ciepła musi być wtłaczana z powrotem, a tempo wydobycia i obniżania temperatury zbiornika nie powinno przekraczać szybkości ponownego ogrzania się wody we wnętrzu ziemi. Taki warunek spełniony jest wyłącznie w przypadku wód o wysokiej temperaturze. Wyróżnia się następujące rodzaje źródeł: − niskotemperaturowe – mogą być wykorzystywane do podgrzewania ciepłej wody użytkowej bądź do ogrzewania całych budynków poprzez zastosowanie pomp ciepła, − wysokotemperaturowe (gejzery z parą wodną) – za pośrednictwem specjalnych instalacji mogą posłużyć do produkcji energii elektrycznej.

Rysunek 6. Mapa temperatury na głębokości 2000 m p.p.t.

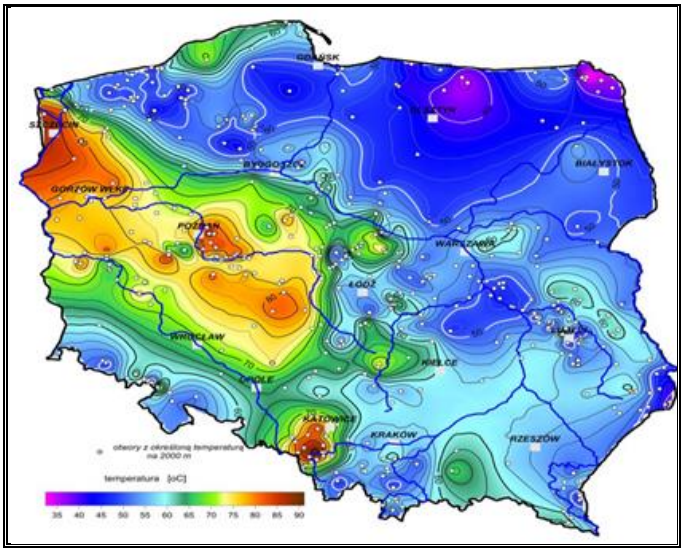

Źródło: http://www.pgi.gov.pl

Geotermię dzielimy na geotermię niskotemperaturową i wysokotemperaturową. Geotermia wysokotemperaturowa umożliwia bezpośrednie wykorzystanie ciepła ziemi, którego nośnikiem są substancje wypełniające puste przestrzenie skalne (woda, para, gaz i ich mieszaniny) o względnie wysokich wartościach temperatur. Można ją wykorzystywać w celach grzewczych, ale również m.in. do celów rekreacyjnych, hodowli ryb, produkcji rolnej itp. Geotermia niskotemperaturowa nie daje natomiast możliwości wykorzystania bezpośredniego ciepła ziemi. Wymaga ona zastosowania urządzeń wspomagających, tj. pomp ciepła, które doprowadzają do podniesienia energii na wyższy poziom termodynamiczny.

Gmina Olsztyn jest w posiadaniu terenu o powierzchni około 5 ha, pod którymi zgodnie z badaniami Instytutu Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią Polskiej Akademii Nauk znajduje woda termalna**.** Obszar - działka położona w południowej części miejscowości Olsztyn w pobliżu drogi powiatowej prowadzącej z Olsztyna do Biskupic ma uchwalony plan miejscowy, który dopuszcza realizację inwestycji rekreacyjnych (tereny usług sportu, rekreacji i zdrowia, zespół basenów kąpielowych, ujęcie wody geotermalnej do zasilania basenów). Ponadto na terenie Gminy istnieje również możliwość rozwoju w budynkach pomp ciepła na potrzeby grzewcze.

3.1.7.5 Energia słoneczna

Energię słoneczną wykorzystuje się, przetwarzając ją w inne użyteczne formy, a więc w energię:

- cieplną – za pomocą kolektorów;
- elektryczną – za pomocą ogniw fotowoltaicznych.

W Polsce wykorzystanie paneli fotowoltaicznych w układach zasilających jest ograniczone jedynie do specyficznych zastosowań, na ogół tam, gdzie ze względu na małą moc odbiornika doprowadzenie sieci elektroenergetycznej jest mało opłacalne. Ogniwa fotowoltaiczne mogą być wykorzystane do zasilania znaków ostrzegawczych przy drogach i reklam. Na terenach o silnej koncentracji zabudowy mogą zostać zamontowane na dachach budynków mieszkalnych oraz budynków użyteczności publicznej, natomiast na terenach niezagospodarowanych – mogą powstać farmy fotowoltaiczne.

Warunki dla rozwoju energetyki w województwie śląskim są średnio korzystne. Analizowana jednostka samorządu terytorialnego położona jest na obszarze, gdzie usłonecznienie względne w ciągu roku (czyli liczba godzin z bezpośrednio widoczną tarczą słoneczną) waha się w granicach 32-34% i należy do średniego w Polsce. Oznacza to, że Gmina Olsztyn posiada pewien potencjał w zakresie wykorzystania energii słonecznej na cele c.o. i c.w.u.

Rysunek 7. Usłonecznienie względne na terenie Polski

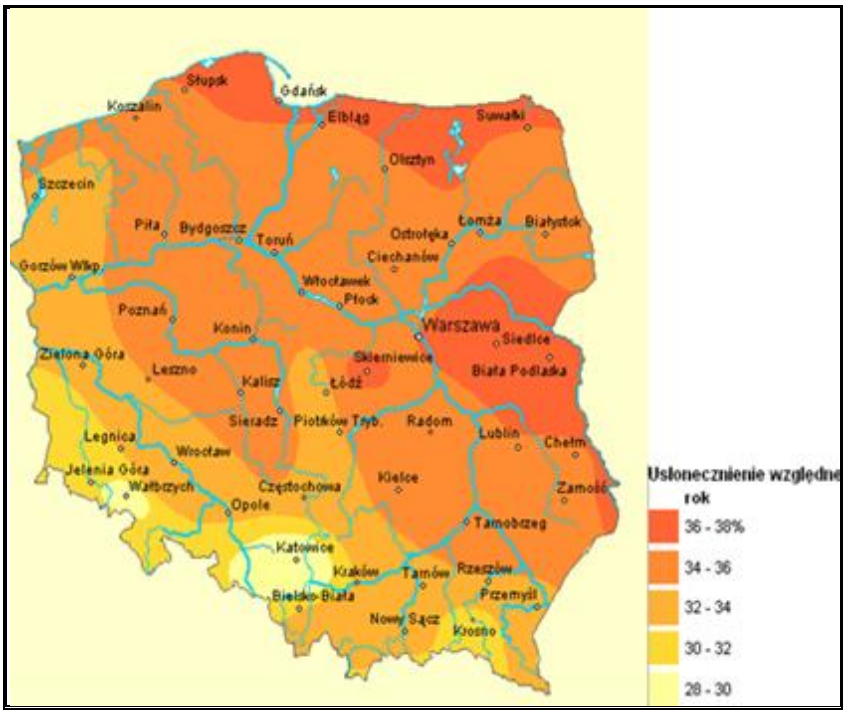

Źródło: http://maps.igipz.pan.pl/atlas/

Planując inwestycje w technologie energii słonecznej należy pamiętać, że nasłonecznienie podlega wahaniom w zależności od pory dnia i roku, pogoda dodatkowo bywa kapryśna, co wpływa na zmienną ilość dni słonecznych w roku. Główną barierą ograniczającą stosowanie instalacji solarnych w Polsce jest także dość wysoki koszt realizacji tego typu przedsięwzięć. Coraz wyższa jest jednak dostępność preferencyjnych źródeł finansowania proekologicznych inwestycji, co przyczynia się do ich popularyzacji i powszechniejszego zastosowania, także w budownictwie indywidualnym.

Na terenie Gminy na obszarze zabudowanym, a szczególnie w budownictwie mieszkaniowym, użyteczności publicznej i produkcyjno – usługowym, istnieją warunki do zastosowania kolektorów słonecznych (termicznych) oraz paneli fotowoltaicznych. Mieszkańcy są zainteresowani możliwością stosowania tego rodzaju energii. Gmina wzięła udział w projekcie dotyczącym zwiększenia wykorzystania odnawialnych źródeł energii, poprzez montaż urządzeń produkujących energię odnawialną, tj. kolektorów i paneli fotowoltaicznych.

3.1.8 Walory turystyczno-rekreacyjne oraz promocja Gminy

Gmina Olsztyn posiada bogate walory turystyczne i rekreacyjne. Między innymi można wyróżnić następujące znajdujące się tu atrakcje:

- **Ruiny Zamku** – Obiekt wybudowany w systemie tzw. Orlich Gniazd, leżący na Jurze Krakowsko – Częstochowskiej. Pierwsza wzmianka o zamku pochodzi z 1306 r. Do dziś z zamku zachowały się mury części mieszkalnej, wieże: cylindryczna i kwadratowa, fragmenty murów budynków gospodarczych, częściowo także piwnice oraz odkryte w czasie badań archeologicznych fundamenty kuźnicy i ślady dymarek. W latach 1992-1993 oraz 1995-1998 odbywał się tu międzynarodowy pokaz pirotechniki i laserów. Ruiny zamku udostępnione są do zwiedzana. Kilka lat temu na zamku w Olsztynie odbył się pierwszy, skromny wówczas turniej rycerski. Od tamtego czasu każdego sierpnia, w dniu odpustu w Olsztynie, organizowany jest Turniej Rycerski o szablę Kaspra Karlińskiego. Turniej stał się imprezą cykliczną wpisaną w tradycje olsztyńskiego zamku.

  Źródło: http://www.zamekolsztyn.pl/

- **Kościół Św. Jana Chrzciciela** – zabytkowa budowla z XVIII wieku stojąca niedaleko olsztyńskiego Rynku, przy drodze do zamku i zabytkowego Spichlerza. Obecna świątynia powstała w latach 1722-29, a zbudowana jest częściowo z kamieni pochodzących z rozpadającego się olsztyńskiego zamku. Kościół odznacza się pięknym, również barokowym wystrojem wnętrza, na uwagę zasługuje tu ołtarz główny z obrazem przedstawiającym scenę Chrztu Chrystusa w Jordanie. Dookoła kościoła w Olsztynie rosną piękne, zabytkowe lipy, będące pomnikami przyrody.

  Źródło: https://www.polskieszlaki.pl/

- **Ruchoma Szopka Olsztyńska Jana Wewióra** – obiekt znajduje się w zabytkowej 100-letniej chłopskiej chacie, gdzie przedstawione są sceny z życia Świętej Rodziny i tradycji ludowych regionu Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. Szopka Olsztyńska składa się z ponad 800 figur, w tym około 300 ruchomych. Głównemu obiektowi towarzyszą lochy, w których umieszczona jest wystawa przedstawiające dzieje ziemi olsztyńskiej i obrony zamku olsztyńskiego.

Źródło: http://www.szopkaolsztyn.pl/

— **Spichlerz w Olsztynie** – Obiekt powstał w 1783 roku. Od 2007 roku stoi u podnóża góry zamkowej, z ruinami zamku w tle. Jest to przykład staropolskiej architektury ludowej. Wewnątrz spichlerza powstała stylowa restauracja.

Źródło: https://www.polskieszlaki.pl/

— **Olsztyński Anioł** – rzeźba autorstwa Jana Wewióra. 7 metrowy anioł został wyrzeźbiony z drewna.

Źródło: https://www.polskieszlaki.pl

— **Galeria Sztuki „Arche"** – autorska prezentacja prac Krystyny Szwajkowskiej. Artystka tworzy przede wszystkim sztukę współczesną – grafikę, rysunek, malarstwo i rzeźbę. Organizuje ponadto warsztaty graficzne, wernisaże, spotkania autorskie i kameralne koncerty.

Źródło: https://www.olsztyn-jurajski.pl/

— **Tajemnicze Domostwo** - jest to gra typu Escape Room. Gra polega na rozwiązywaniu zadań logicznych i zręcznościowych, uruchamianiu mechanizmów oraz odkrywaniu tajnych skrytek, a wszystko po to, aby wydostać się z zamkniętego pomieszczenia.

Źródło: https://www.olsztyn-jurajski.pl/

— **Gminny Ośrodek Kultury –** Gminny Ośrodek Kultury w Olsztynie jest instytucją kultury nastawioną na animację środowiska lokalnego i edukację kulturalną dzieci, młodzieży i dorosłych. Wielokierunkowa działalność ośrodka ma na celu dotarcie do jak największej grupy odbiorców i zaangażowanie ich do aktywnego uczestnictwa w kulturze. Uczestnicy zajęć mogą rozwijać swoje talenty artystyczne, realizować własne zainteresowania, uczestniczyć w konkursach i przeglądach na szczeblu gminnym, regionalnym, wojewódzkim i ogólnopolskim. Od lat współpracując z różnymi instytucjami z kraju, regionu i gminy, Gminny Ośrodek Kultury w Olsztynie jest organizatorem imprez adresowanych do całych rodzin, imprez edukacyjnych i rozrywkowych: koncertów kolęd i pieśni patriotycznej w kościołach, spotkań z ciekawymi ludźmi, wieczorów autorskich, konkursów recytatorskich, plastycznych, piosenki przedszkolnej, koncertów muzyki instrumentalnej, wystaw malarskich, twórczości ludowej, koncertów letnich i festynów, marszobiegu, przeglądu piosenki ludowej, przeglądu twórczości abstynenckiej, turniejów szachowych, wycieczek krajoznawczych, zajęć świetlicowych opiekuńczo-wychowawczych.

Źródło: https://www.olsztyn-jurajski.pl/

Przez Gminę Olsztyn przebiegają również ciekawe szlaki wiodących po urokliwych i interesujących zakątkach Jury. Są to szlaki piesze, konne, rowerowe i tak popularne

ostatnio nordic walking. Najciekawsze to: czerwony Szlak Orlich Gniazd, niebieski Szlak Warowni Jurajskich, Trasa Krajobrazów Jurajskich, Dróżki Świętego Idziego czy ścieżki geologiczne, m.in. "W Krainie Białych Skał" prowadząca do Jeziora Krasowego w Kusiętach.

Walorem turystyczno-rekreacyjnym Gminy Olsztyn są także występujące tu obszary chronione, które szczegółowo przedstawiono w rozdziale 3.2.8.3.

3.1.9 Włączenie aspektów ekologicznych do polityk sektorowych

ROLNICTWO

Do pożądanych, planowanych do osiągnięcia cech zrównoważenia sektora rolnictwa należą:

- optymalne wykorzystanie potencjału biologicznego gleb, poprzez dostosowanie rodzaju produkcji do jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, zalesienie nieprzydatnych dla rolnictwa oraz zminimalizowanie powierzchni gruntów rolnych przekazywanych na inne cele, zwłaszcza gruntów wysokich klas bonitacyjnych;
- podniesienie dochodowości gospodarstw rolnych dzięki poprawie jakości produkcji rolniczej;
- powszechne wdrożenie dobrych praktyk rolniczych, zwłaszcza w zakresie stosowania nawozów mineralnych i chemicznych środków ochrony roślin, nawożenia i gospodarowania obornikiem i gnojowicą, regulacji stosunków wodnych, mechanizacji prac polowych;
- wprowadzenie na szeroką skalę rolnictwa ekologicznego i rozwój agroturystyki,
- rozwój infrastruktury technicznej na obszarach wiejskich w szczególności infrastruktury związanej z ochroną środowiska.

Zgodnie z Rozporządzeniem Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 28 lutego 2017 r. w sprawie określenia w regionie wodnym Warty wód powierzchniowych i podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszaru szczególnie narażonego, z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć, na terenie Gminy Olsztyn do wód tych należą:

- Wiercica,
- Warta od Zbiornika Poraj do Cieku spod Rudnik,
- Kucelinka.

W poniższej tabeli zostały przedstawione dane dotyczące liczby gospodarstw rolnych według powierzchni na terenie Gminy Olsztyn. Najwięcej gospodarstw to gospodarstwa rolne od 1 do 5 ha (776 szt.)

Tabela 10. Liczba gospodarstw wg powierzchni na terenie Gminy Olsztyn

Zakres powierzchni (ha)	Ilość gospodarstw (szt.)
ogółem	1 439
do 1 ha włącznie	558
1-5 ha	776
5 ha i więcej	105

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

PRZEMYSŁ

Na terenach przewidzianych do zagospodarowania w ramach produkcji przemysłowej, usług i handlu proponuje się wprowadzenie następujących zasad zrównoważonego rozwoju:

1. zasada zapobiegania powstawaniu zanieczyszczeń,
2. zasada utrzymania i ochrony istniejących zasobów środowiska przyrodniczego,
3. zasada racjonalnego zagospodarowania powierzchni ziemi przy zachowaniu wysokiego udziału terenów zielonych,
4. zasada stosowania najlepszej dostępnej techniki (BAT), w tym technologii energooszczędnych z maksymalnym wykorzystaniem energii odpadowej oraz energii odnawialnej,
5. zasada ograniczania ryzyka wystąpienia poważnej awarii oraz jej skutków dla ludzi i środowiska.

Według danych GUS w 2018 r., na terenie Gminy Olsztyn w sektorze C funkcjonowało 109 podmiotów. Na obszarze tym brak jednak dużych zakładów przemysłowych, które mogłyby powodować zanieczyszczenia i zagrożenie dla środowiska.

TRANSPORT

Z uwagi na zwiększający się ruch pojazdów proponuje się następujące cele dla zrównoważenia sektora transportu:

- Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez:
  - uzyskanie przez wszystkie eksploatowane środki transportu parametrów w zakresie walorów użytkowych oraz w zakresie oddziaływania na środowisko, jakie będą w tym czasie obowiązywały w Unii Europejskiej,
  - doprowadzenie ogólnej przepustowości szlaków i węzłów infrastruktury transportowej, a także jej rozmieszczenia przestrzennego, do stanu w pełni odpowiadającego rzeczywistym potrzebom przewozowym, eliminującego zarówno „zatory” transportowe, jak i zbyt mały stopień wykorzystania stworzonego potencjału oraz ewentualne, związane z takim zjawiskiem straty,

- poprawę stanu istniejących dróg i ulic (w zależności od konieczności - poprzez ich przebudowę, utwardzenie, modernizację, poszerzenie),

— Usprawnienie i wzmocnienie połączeń komunikacyjnych,

— Rozwój komunikacji zbiorowej oraz poprawa warunków podróżowania.

GOSPODARKA KOMUNALNA I BUDOWNICTWO

Zamierzenia w zakresie uzyskania docelowych cech zrównoważenia gospodarki komunalnej i budownictwa obejmują:

1. Spełnienie wszystkich wymagań wynikających z przepisów prawa krajowego i regulacji Unii Europejskiej, a także określonych regułami racjonalności i dobrej praktyki gospodarowania, dotyczących stanu infrastruktury technicznej gospodarki komunalnej w zakresie: uzdatniania wody do picia, oczyszczania i odprowadzania ścieków, zagospodarowania odpadów, ograniczania emisji ze spalania w lokalnych kotłowniach, opomiarowanie zużycia wody i ciepła, zmniejszenie strat przesyłowych wody i ciepła;
2. Tworzenie bądź utrzymanie ładu przestrzennego w Gminie, obejmującego zachowanie właściwych relacji pomiędzy terenami zabudowanymi i terenami otwartymi; zaplanowany, zharmonizowany z krajobrazem kształt architektoniczno-urbanistyczny pojedynczych budynków i ich zespołów, dbałość o czystość i porządek;
3. Całkowite wyeliminowanie samowoli budowlanej;
4. Szerokie wdrażanie tzw. dobrych praktyk w zakresie realizacji prac budowlanych (organizacja zaplecza i placu budowy, stosowane technologie, jakość, a zwłaszcza uciążliwość dla środowiska, maszyn i urządzeń oraz środków transportu, porządkowanie i rekultywacja zajętego terenu po zakończeniu inwestycji, itp., skuteczne wspierane nadzorem inwestorskim i administracyjnym w pełni wykorzystującym zalecenia zawarte w wykonanych ocenach oddziaływania projektowanych inwestycji na środowisko.

TURYSTYKA I REKREACJA

Docelowe cechy zrównoważenia sektora rekreacji i turystyki obejmują:

— optymalne wykorzystanie walorów przyrodniczych do celów rekreacji i turystyki,

— rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej,

— wspieranie organizacji zajmujących się turystyką, rekreacją i sportem,

— wspieranie tworzenia szlaków pieszych, konnych i rowerowych,

— kontynuacja i wdrażanie programów wspierających rozwój rekreacji i sportu mieszkańców, organizacja turniejów i zawodów sportowych,

— rozszerzanie edukacji ekologicznej,

— ochrona dziedzictwa kulturowo-historycznego (program ochrony zabytków).

Gmina Olsztyn jest miejscem atrakcyjnym pod względem turystycznym i rekreacyjnym, w związku z tym dbałość o stan środowiska na tym obszarze jest niezwykle ważna zarówno pod względem atrakcyjności miejsca, tak jak pod względem ograniczenia degradacji przez turystów.

3.2 Analiza stanu środowiska przyrodniczego gminy

3.2.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza

Gmina Olsztyn, zgodnie z regionalizacją rolniczo-klimatyczną wg W. Okołowicza i D. Martyn znajduje się w obrębie zaliczanym do śląsko – małopolskiej dzielnicy rolniczo-klimatycznej. Na obszarze Gminy stwierdzono bardzo dobre warunki mikroklimatyczne. Klimat jest suchy i ciepły, średnia roczna temperatura powietrza wynosi około 7,5-8,0 ^{o}C. Nieco chłodniejsze są wapienne wzgórza. Do osobliwości klimatu należy skrócenie pośrednich pór roku, zmienność pogody w krótkim czasie i duży procent burzowych opadów nawalnych. Suma opadów rocznych wynosi ok. 600-650mm. Zdecydowana większość (65%) sumy opadów przypada na okres letni. Zgodnie z tendencją charakterystyczną dla całego kraju, na obszarze Gminy Olsztyn przeważają wiatry wiejące z zachodu i południowego - zachodu.

Rysunek 8. Dzielnice rolniczo-klimatyczne Polski wg W. Okołowicza i D. Martyn

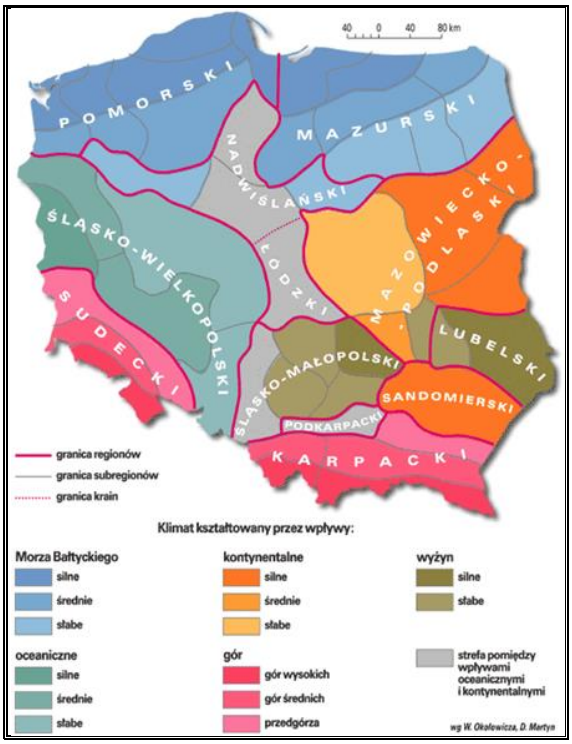

Źródło: http://www.wiking.edu.pl

POWIETRZE ATMOSFERYCZNE

Powietrze atmosferyczne należy do najważniejszych chronionych komponentów środowiska przyrodniczego. Obowiązujące regulacje prawne odnoszą się przede wszystkim do jego jakości oraz kontroli emisji w postaci pozwoleń na emisję gazów i pyłów. Ze względu na porozumienia międzynarodowe, ochrona powietrza atmosferycznego obejmuje również warstwę ozonową i klimat. W polskim prawie środowiskowym zakres i sposoby ochrony powietrza atmosferycznego są określone głównie w ustawie Prawo ochrony środowiska. Przepisy te dotyczą ochrony zasobów środowiska przyrodniczego, przeciwdziałania zanieczyszczeniom, wydawania pozwoleń, opłat i kar administracyjnych za wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza. Potrzeba prawnej ochrony powietrza jest skutkiem jego zanieczyszczenia, które w ustawie – Prawo ochrony środowiska zostało zdefiniowane jako *emisja, która może być szkodliwa dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, może powodować szkodę w dobrach materialnych, może pogarszać walory estetyczne środowiska lub może kolidować z innymi uzasadnionymi sposobami korzystania ze środowiska* (art. 3 pkt 29 u.p.o.ś.). Postępująca urbanizacja przyczynia się do wzrostu liczby źródeł emisji zanieczyszczeń.

Najczęściej stosowaną klasyfikacją źródeł emisji jest następujący podział:

- źródła punktowe (emisja punktowa) związane z energetycznym spalaniem paliw i procesami technologicznymi w zakładach przemysłowych;
- źródła liniowe (emisja liniowa) związane z komunikacją;
- źródła powierzchniowe (emisja powierzchniowa) niskiej emisji rozproszonej komunalno-bytowej i technologicznej.

EMISJA PUNKTOWA

Punktowe źródła mają istotny wpływ na wielkość i zasięg stężeń zanieczyszczeń w powietrzu atmosferycznym. Emisja punktowa pochodzi głównie z dużych zakładów przemysłowych emitujących pyły, dwutlenek siarki, tlenek azotu, tlenek węgla oraz metale ciężkie.

Zgodnie z ustawą z dnia 17 lipca 2009 r. o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji (Dz.U. 2018 poz. 1271 z późn. zm.), podmioty gospodarcze zobowiązane są do sporządzania rocznych raportów o wielkościach emisji gazów cieplarnianych i innych substancji, wprowadzanych do powietrza. Ustawowy obowiązek raportowania danych o emisji gazów cieplarnianych do powietrza dotyczy wszystkich korzystających ze środowiska.

EMISJA LINIOWA

Emisja zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych to tzw. emisja liniowa. System komunikacyjny ma istotny wpływ na stan jakości powietrza głównie z tytułu transportu drogowego. Pomimo działań w zakresie modernizacji i przebudowy dróg, ciągły wzrost ruchu samochodowego pociąga za sobą degradację stanu technicznego nawierzchni, a co za tym idzie zwiększenie hałasu komunikacyjnego i wzrost ilości zanieczyszczeń uwalnianych do atmosfery. W im gorszym stanie technicznym znajduje się nawierzchnia drogi, tym mniejsza prędkość poruszania się pojazdem. Powoduje to dłuższy czas pokonania danego odcinka trasy, a co za tym idzie, większe spalanie i większą emisję spalin do powietrza.

Poziom zanieczyszczenia powietrza jest zależny od natężenia ruchu na poszczególnych trasach komunikacyjnych. Wielkość emisji ze źródeł komunikacyjnych zależna jest od ilości i rodzaju samochodów oraz rodzaju stosowanego paliwa, jak również od procesów związanych ze zużyciem opon, hamulców, a także ścierania nawierzchni dróg. Emisję związaną z ww. procesami zalicza się do tzw. emisji poza spalinowej. Dodatkowy wpływ na wielkość emisji pyłu PM10 ma tzw. emisja wtórna (z unoszenia) pyłu PM10 z nawierzchni dróg.

Na obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenia powietrza oraz hałas komunikacyjny ważne jest prowadzenie działań naprawczych, w tym mających na celu ograniczenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych (w tym pyłu zawieszonego i hałasu), poprzez przywrócenie wymaganych standardów dróg lokalnych i regionalnych oraz wykorzystanie mniej uciążliwych dla środowiska form ruchu, tj. ruch pieszy i rowerowy. W celu redukcji emisji zanieczyszczeń ze źródeł liniowych warto kontynuować działania polegające na poprawie stanu technicznego dróg już istniejących (w tym również likwidacja nieutwardzonych poboczy). Dodatkowym istotnym elementem przyczyniającym się do zmniejszenia unosu pyłu z dróg również w okresie bezopadowym.

Do ograniczenia emisji ze źródeł liniowych na terenie Gminy Olsztyn przyczynią się głównie inwestycje w zakresie przebudowy/modernizacji szlaków komunikacyjnych. Korzystny wpływ na ograniczenie tego rodzaju emisji wywierają również kampanie społeczne o tematyce proekologicznej (zachęcanie do korzystania ze środków transportu publicznego), ekonomicznego podróżowania samochodem (zorganizowanie dojazdów przy maksymalnym wykorzystaniu liczby miejsc w pojeździe, co zmniejsza koszty podróży i jednocześnie ogranicza emisję zanieczyszczeń na skutek mniejszej ilości spalonego paliwa) lub jeśli to tylko możliwe, zastępowanie samochodu rowerem.

EMISJA POWIERZCHNIOWA

Źródłem emisji powierzchniowej, pochodzącej z sektora bytowego, są lokalne kotłownie i paleniska domowe. Ogrzewanie mieszkań węglem przyczynia się do wysokiej emisji dwutlenku siarki, tlenku azotu, pyłów, sadzy oraz tlenku węgla i węglowodorów aromatycznych. Coraz wyższe ceny paliw opałowych przyczyniają się z kolei do poszukiwania różnego rodzaju oszczędności. Z tego powodu istnieje ryzyko spalania w piecach różnego rodzaju odpadów, emitujących duże ilości toksycznych zanieczyszczeń do atmosfery. Praktyki te są w dalszym ciągu powszechne na obszarach wiejskich. W konsekwencji zaobserwować można zjawisko tzw. „niskiej emisji", czyli emisji pochodzącej ze źródeł o wysokości nieprzekraczającej kilkunastu metrów wysokości. Zjawisko to jest obserwowalne na terenach zwartej zabudowy, charakteryzującej się brakiem możliwości przewietrzania. Elementem składowym „niskiej emisji" są zanieczyszczenia emitowane podczas ogrzewania budynków mieszkalnych. Do źródeł niskiej emisji należy zaliczyć przede wszystkim indywidualne posesje, w których występuje opalanie węglowe, a także mniejsze zakłady produkcyjne, punkty usługowe i handlowe. Ze względu na dużą ilość tego typu źródeł emisji nie jest możliwe monitorowanie każdego z nich, a tym samym określenie dokładnej ilości dostających się z nich do atmosfery zanieczyszczeń.

Sposobem ograniczenia niskiej emisji na terenie Gminy Olsztyn jest termomodernizacja budynków mieszkalnych oraz budynków użyteczności publicznej, których przegrody zewnętrzne nie spełniają warunków technicznych w zakresie wartości współczynnika przenikania ciepła. Docieplenie ścian zewnętrznych, stropów lub stropodachów, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej oraz usprawnienia w zakresie instalacji c.o. i c.w.u. wiążą się z istotnym ograniczeniem zapotrzebowania budynku na ciepło, co znajduje bezpośrednie odzwierciedlenie w ilości spalanego paliwa, a w rezultacie emisji zanieczyszczeń.

W wyniku spalania paliw naturalnych, oprócz ciepła, powstają również gazy spalinowe oraz – w przypadku paliw stałych – popioły i żużle. Skład spalin jest różny w zależności od rodzaju paliwa oraz samego procesu spalania, który wbrew pozorom jest procesem skomplikowanym, zależnym od temperatury, ilości paliwa, rodzaju palnika lub paleniska i wielu innych czynników.

Głównym składnikiem spalin powstających przy spalaniu paliw stałych jest dwutlenek węgla (CO_2), w mniejszych ilościach dwutlenek siarki (SO_2), tlenek węgla (CO), tlenki azotu (NO_2), para wodna (HO), sadza i pył. W przypadku paliw ciekłych i gazowych udział pary wodnej w spalinach jest większy i porównywalny z ilością CO_2, natomiast nie ma w nich pyłów, a w przypadku gazu ziemnego – SO_2. Niektóre gatunki ropy naftowej także nie posiadają związków siarki. W spalinach pochodzących z paliw ciekłych i gazowych również występują,

choć w mniejszych ilościach, tlenki azotu i sadza, gdyż ich obecność jest związana raczej z samym procesem spalania niż z rodzajem paliwa.

— **Tlenki węgla**

Z punktu widzenia ochrony środowiska rozróżnia się dwa rodzaje dwutlenków węgla: przyjazny dla środowiska – o krótkim (trwającym od 1 roku kilkudziesięciu lat) obiegu w przyrodzie, który powstaje w procesach utleniania biomasy (drewna, słomy, biopaliw i biomasy) i nieprzyjazny, który jest produktem spalania paliw nieodnawialnych (węgla, ropy, gazu), a cykl jego obiegu określa się w milionach lat.

— **Tlenki siarki**

Głównym źródłem emisji SO_2 jest energetyka – 90%, natomiast za pozostałe 10% emisji odpowiada przemysł i komunikacja. Dwutlenek siarki, jako taki nie szkodzi środowisku, jednak w obecności ozonu – O_3, który powstaje podczas wyładowań atmosferycznych, przekształca się w bardzo niebezpieczny dla środowiska SO_3, który łączy się w chmurach z parą wodną i spada na ziemię w postaci kwaśnego deszczu.

— **Związki organiczne**

Związki organiczne w spalinach to głównie węglowodory alifatyczne (parafiny), które są praktycznie obojętne dla środowiska, oraz policykliczne węglowodory aromatyczne (wielopierścieniowe), które alergizują, podrażniają błony śluzowe, a nawet mogą wywoływać nowotwory. Najbardziej znany z tych związków to B(a)P, który jest związkiem silnie rakotwórczym. Przyczyną powstawania tych węglowodorów jest niepełne spalanie paliw przy zbyt małej ilości powietrza, termiczny rozkład paliwa (piroliza) również wobec braku tlenu, a także gwałtowne schładzanie płomienia na skutek nierównomiernego spalania, rozruchu urządzenia lub spalania paliw w nieodpowiednich kotłach, palnikach lub silnikach.

— **Sadza**

Głównym składnikiem sadzy, która tworzy ze spalinami lub powietrzem aerozol nazywany dymem, jest węgiel bezpostaciowy. Sadza zawiera także węglowodory. Ponieważ z węglowodorów aromatycznych sadza powstaje łatwiej niż z alifatycznych, więc to one są drugim składnikiem sadzy. Należy zatem przypuszczać, że sadza może mieć, podobnie jak i węglowodory aromatyczne, działanie rakotwórcze.

— **Pyły**

Pyły i popioły to stałe składniki mineralne, które pozostają po spaleniu paliw. Popiół i sadza stanowią główne składniki dymu, którego cząsteczki o rozmiarach nieprzekraczających 0,1 μm mają bardzo dobrze rozwiniętą powierzchnię, dzięki której adsorbują lotne toksyczne składniki spalin i dlatego są bardzo niebezpieczne dla zdrowia ludzi i zwierząt, a także roślin.

Najważniejsze negatywne skutki oddziaływania produktów spalania paliw nieodnawialnych, głównie węgla kamiennego i brunatnego, to pogłębienie się efektu cieplarnianego oraz

powiększanie się stref występowania smogu. Kwaśny smog, zwany londyńskim, na skutek inwersji aerozolu, składającego się z tlenków siarki i pyłu ze spalonego węgla oraz mgły, zamiast unosić się jako cieplejszy od powietrza, opada na Gminę Olsztyn i zatruwa jej mieszkańców. Wraz z rozwojem motoryzacji i komunikacji miejskiej, oprócz smogu londyńskiego, pojawił się nowy rodzaj smogu, zwany fotochemicznym, który atakuje w upalne lata. Smog ten zawiera, oprócz tlenków siarki i pyłów, także: tlenki azotu, związki organiczne, np. aldehydy, ketony, azotany i nadtlenki organiczne oraz ozon. W efekcie zamkniętego cyklu ponad 200 reakcji chemicznych, efekt smogu fotochemicznego pogłębia się, a jego produkty nie są obojętne dla środowiska. Wolne rodniki działają rakotwórczo, a ozon, który w stratosferze chroni nas przed promieniowaniem ultrafioletowym, w dolnych warstwach atmosfery jest równie niebezpieczny dla organizmów żywych jak związki rakotwórcze.

Negatywne oddziaływanie energetyki konwencjonalnej na środowisko obejmuje ponadto:

- zakwaszenie atmosfery tlenkami siarki i azotu wskutek czego giną lasy, zamiera życie w rzekach i jeziorach;
- brak tlenu w środowisku morskim, co jest następstwem emisji tlenków azotu, zaburza równowagę pokarmową w morzu ze szkodą dla żyjących w nim organizmów roślinnych i zwierzęcych;
- zanieczyszczenie wód zaskórnych metalami ciężkimi wymywanymi z nieprawidłowo składowanych popiołów i żużli, a także produktami ubocznymi powstającymi podczas oczyszczania spalin metodami mokrymi i suchymi.

Zagrożenia wynikające z zanieczyszczeń powietrza są groźniejsze od zanieczyszczeń wód czy gleb, ze względu na niedającą nie kontrolować łatwość rozprzestrzeniania.

STAN POWIETRZA

Zgodnie z informacją otrzymaną z Regionalnego Wydziału Monitoringu Środowiska w Katowicach, na terenie miejscowości Olsztyn w 2017 roku wystąpiły następujące wartości stężeń średniorocznych:

- NO_2 – S_a = 13 µg/m^3,
- SO_2 – S_a = 6 µg/m^3,[1]
- Pył zawieszony PM10 – S_a = 29 µg/m^3,
- Pył zawieszony PM2,5 – S_a = 22 µg/m^3,
- Benzen – S_a = 1,1 µg/m^3,

[1] Poziom dopuszczalny dla SO_2 został określony dla potrzeb oceny jedynie wartości średniorocznych pod kątem ochrony roślin, co oznacza że norma ta nie dotyczy stref będących aglomeracjami lub miastami powyżej 100 tys. Mieszkańców.

— Ołów – S_a = 0,02 µg/m^3.

Zgodnie z art. 89.1. ustawy Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. 2018 poz. 799 z późn.zm.) Główny Inspektor Ochrony Środowiska, w terminie do dnia 30 kwietnia każdego roku, dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu w danej strefie za rok poprzedni oraz odrębnie dla każdej substancji dokonuje klasyfikacji stref. Na podstawie tej oceny sporządza opracowanie „Roczna Ocena Jakości Powietrza w Województwie Śląskim", które niezwłocznie umieszcza na stronie internetowej www.katowice.pios.gov.pl.

W celu oceny jakości powietrza teren kraju podzielony został na strefy. Wyznaczono je w oparciu o podział administracyjny. Strefy stanowią aglomeracje obejmujące miasta powyżej 100 tys. mieszkańców oraz pozostałe obszary leżące w granicach województwa. Gmina Olsztyn zlokalizowana jest w strefie śląskiej województwa śląskiego.

Stan jakości powietrza w województwie śląskim jest co roku oceniany na podstawie pomiarów prowadzonych na stacjach automatycznych i manualnych oraz wyników modelowania matematycznego. Stacje pomiarowe zlokalizowane są w taki sposób, aby pomiary poziomów stężeń zanieczyszczeń prowadzone na nich zapewniały informacje o wielkościach stężeń na dużym obszarze.

W wyniku klasyfikacji, w zależności od analizy stężeń w danej strefie, można wydzielić następujące klasy stref:

1. Dla substancji, dla których określone są poziomy dopuszczalne lub docelowe:
   - **klasa A** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych,
   - **klasa C** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe.
2. Dla substancji, dla których określone są poziomy celu długoterminowego:
   - **klasa D1** – stężenie ozonu i współczynnik AOT40 nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
   - **klasa D2** – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 przekraczają poziom celu długoterminowego.
3. Dla PM2,5 dla którego określono poziom dopuszczalny dla fazy II:
   - **klasa A1** – stężenia PM2,5 na terenie strefy nie przekraczają poziomu dopuszczalnego dla fazy II,
   - **klasa C1** – stężenia PM2,5 przekraczają poziom dopuszczalny dla fazy II.

     Poziom dopuszczalny faza I - poziom dopuszczalny określony dla fazy I jest to wartość, która powinna być osiągnięta w 2015 roku.

Poziom dopuszczalny faza II - poziom dopuszczalny określony dla fazy II jest to orientacyjna wartość dopuszczalna, która zostanie zweryfikowana przez Komisję Europejską w świetle dalszych informacji, w tym na temat skutków dla zdrowia i środowiska oraz wykonywalności technicznej.

W poniższych tabelach zestawiono wyniki klasyfikacji poszczególnych zanieczyszczeń w powietrzu pod kątem ochrony zdrowia i ochrony roślin dla strefy śląskiej w 2018 r.

Tabela 11. Wynikowa klasyfikacja dla strefy śląskiej w 2018 r. ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony zdrowia

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy											
		SO_2	NO_2	PM10	Pb	C_6H_6	CO	O_3	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5
Strefa śląska	PL2405	A	A	C	A	A	A	C	A	A	A	C	C

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim – raport wojewódzki za rok 2018

Tabela 12. Wynikowa klasyfikacja dla strefy śląskiej w 2018 r. ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony roślin

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy			
		SO_2	NO_2	O3 (AOT40)	
Strefa śląska	PL2405	A	A	poziom docelowy	poziom celu długoterminowego
				A	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim – raport wojewódzki za rok 2018

Uwagi:
W zależności od analizy stężeń w danej strefie można wydzielić następujące klasy stref:
Klasa A: poziom stężeń zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczający poziomu dopuszczalnego;
Klasa B: poziom stężeń zanieczyszczeń na terenie strefy powyżej poziomu dopuszczalnego, ·lecz nieprzekraczający poziomu dopuszczalnego powiększonego o margines tolerancji,
Klasa C: poziom stężeń zanieczyszczeń na terenie strefy powyżej poziomu dopuszczalnego powiększonego o margines tolerancji.

Roczna ocena jakości powietrza za 2018 r. w strefie pomorskiej wykazała przekroczenia następujących standardów emisyjnych:

- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy dopuszczalne, dla których istnieje obowiązek wykonania POP (kryterium ochrona zdrowia) – pył PM10, , pył PM2,5, Ozon O_3
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy docelowe, dla których istnieje obowiązek wykonania POP (kryterium ochrona zdrowia) - benzo(a)piren B(a)P,
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy celu długoterminowego oraz docelowego, dla których nie ma obowiązku wykonania POP (kryterium ochrona roślin) – ozon O_3- AOT40.

Dla pozostałych zanieczyszczeń: dwutlenku azotu NO_2, tlenku węgla CO, benzenu C_6H_6, ołowiu-Pb, arsenu-As, kadmu-Cd, nikielu-Ni, dwutlenku siarki SO_2 standardy emisyjne na terenie strefy śląskiej były dotrzymane.

Główną przyczyną wystąpienia przekroczeń pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 i benzo(a)pirenu w okresie zimowym jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków, w okresie letnim bliskość głównej drogi z intensywnym ruchem, emisja wtórna zanieczyszczeń pyłowych z powierzchni odkrytych, np. dróg, chodników, boisk oraz niekorzystne warunki meteorologiczne, występujące podczas powolnego rozprzestrzeniania się emitowanych lokalnie zanieczyszczeń, w związku z małą prędkością wiatru (poniżej 1,5 m/s).

Przyczyną wystąpienia przekroczeń ozonu jest oddziaływanie naturalnych źródeł emisji lub zjawisk naturalnych niezwiązanych z działalnością człowieka. Z badań przeprowadzonych na terenie Polski w ramach państwowego monitoringu środowiska wynika, że ozon jest zanieczyszczeniem w strefie przyziemnej wykazującym tendencję do przekraczania poziomów dopuszczalnych na wielu obszarach kraju i Europy. Wysokie stężenia tej substancji pojawiają się w sprzyjających warunkach atmosferycznych tj. wysokiej temperatury i promieniowania słonecznego.

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 13. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza

Mocne strony	Słabe strony
• korzystne warunki klimatyczne do rozwoju odnawialnych źródeł energii (słoneczna, geotermalna, biomasa) • monitorowania jakości powietrza	• położenie Gminy w strefie śląskiej, dla której odnotowano przekroczony poziom benzo(a)pirenu, pyłu PM10, ozonu O_3 oraz PM2,5 w powietrzu • opalanie budynków jednorodzinnych węglem kamiennym, • występowanie niskiej emisji na terenie Gminy
Szanse	**Zagrożenia**
• nowe technologie energetyczne, bazujące na odnawialnych źródłach energii • rosnące zainteresowanie wśród mieszkańców wykorzystaniem OZE • rozwój państwowego monitoringu środowiska • wspieranie gospodarki niskoemisyjnej	• napływ zanieczyszczeń powietrza spoza Gminy, niedostateczna ilość środków zewnętrznych na finansowanie inwestycji • niedostateczna świadomość ekologiczna społeczeństwa • wzrost liczby pojazdów na drogach publicznych

Źródło: Opracowanie własne

3.2.2 Zagrożenia hałasem

Hałas w środowisku to wszelkiego rodzaju niepożądane, nieprzyjemne i uciążliwe dźwięki w danym miejscu i czasie o częstotliwościach w zakresie 16-16000 Hz. Hałas jest zanieczyszczeniem środowiska przyrodniczego charakteryzującym się różnorodnością źródeł i powszechnością występowania.

Dopuszczalne poziomy hałasu dla wskaźników długookresowych i krótkookresowych określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.

Hałas pochodzenia antropogenicznego, dzieli się w zależności od sposobu powstawania, na hałas komunikacyjny i przemysłowy:

- Hałas przemysłowy jest to hałas stworzony przez źródła zlokalizowane wewnątrz i na zewnątrz obiektów budowlanych różnego typu. Bywa on najczęstszą przyczyną skarg ludności. Wynika to między innymi z faktu, że hałasy tego typu mają najczęściej charakter ciągły, często o bardzo dokuczliwym brzmieniu. Największymi źródłami są zakłady przemysłowe, wytwórcze i rzemieślnicze.
- Hałas komunikacyjny pochodzi od środków transportu lotniczego, kolejowego i drogowego. Szczególnie narażone są tereny znajdujące się w pobliżu większych tras komunikacyjnych. Wynika to z dużej dynamiki wzrostu ilości środków transportu, zwłaszcza pojazdów samochodowych notowanego w ostatnich latach oraz wzmożonego ruchu tranzytowego (towarowego i osobowego) w komunikacji międzynarodowej.

Podstawowym źródłem uciążliwości akustycznych dla środowiska na terenie Gminy Olsztyn jest hałas komunikacyjny i przemysłowy.

HAŁAS PRZEMYSŁOWY

Dominującymi źródłami hałasu przemysłowego są: instalacje wentylacji ogólnej, odpylania i odwirowania, sprężarki, chłodnie, maszyny tartaczne, maszyny stolarskie, maszyny do plastycznej obróbki metalu, maszyny budowlane, węzły betoniarskie, sieczkarnie, specjalistyczne linie technologiczne, transport wewnątrzzakładowy oraz urządzenia nagłaśniające.

HAŁAS KOMUNIKACYJNY

Największa uciążliwość hałasu obserwowana jest na obszarach położonych wzdłuż szlaków komunikacyjnych. Należy się spodziewać, że w najbliższych latach natężenie ruchu kołowego (w tym maszyn rolniczych) będzie wzrastać, co przyczyni się do zwiększenia natężenia hałasu w sąsiedztwie tych szlaków. Hałas dokuczliwy jest też dla wszelkich zabudowań usytuowanych przy szlakach komunikacyjnych i osób w nich mieszkających.

Uciążliwość hałasu może być pośrednio zmniejszana poprzez realizację inwestycji z zakresu przebudowy czy modernizacji dróg, a także poprzez tworzenie wzdłuż tras o wysokim natężeniu ruchu pasów zieleni izolacyjnej.

Na terenie Gminy Olsztyn znajduje się firma WEGA-TRANS Olsztyn działająca w branży transportu drogowego, spedycji i logistyki. Firma ta może być potencjalnym źródłem hałasu przemysłowego w Gminie ze względu na wzmożony ruch ciągników z naczepami, które powoduje również niszczenie, nawierzchni dróg.

BADANIA NATĘŻENIA HAŁASU

Zgodnie z danymi pozyskanymi z WIOŚ w Katowicach, na terenie Gminy Olsztyn w ostatnich latach nie prowadzono badań natężenia hałasu.

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 14. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem

Mocne strony	Słabe strony
• prowadzenie działań zapobiegawczych w zakresie ochrony przez hałasem	• brak kontroli natężenia hałasu na terenie Gminy ze strony WIOŚ, • wzrost udziału samochodów ciężarowych w ruchu drogowym.
Szanse	**Zagrożenia**
• nowe technologie ochrony przed hałasem (ekrany akustyczne, maty antywibracyjne, pasy zieleni, większa izolacyjność akustyczna budynków) • prowadzenie procedur oddziaływania na środowisko	• rozwój komunikacji; • wysokie koszty rozbudowy transportu niezagrażającemu środowisku naturalnemu

Źródło: Opracowanie własne

3.2.3 Pola elektromagnetyczne

W aktualnym stanie prawnym można wyróżnić promieniowanie:

— jonizujące, powstające w wyniku użytkowania substancji promieniotwórczych w energetyce jądrowej, ochronie zdrowia, przemyśle, badaniach naukowych, przed którym ochrona unormowana jest w ustawie z 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe;

— niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne, związane ze zmianami pola elektromagnetycznego wytwarzanego przez źródła energetyczne i radiokomunikacyjne, przed którym ochronę reguluje ustawa Prawo ochrony środowiska, w dziale VI pod nazwą „Ochrona przed polami elektromagnetycznymi".

Niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne w postaci pól elektromagnetycznych (PEM) zawsze występowało w środowisku naturalnym. Pochodzi ono od naturalnych źródeł, jakimi są np.: Słońce, Ziemia, zjawiska atmosferyczne. Natomiast sztuczne pola

elektromagnetyczne zaczęły pojawiać się w środowisku ponad sto lat temu i były związane z techniczną działalnością człowieka. Promieniowanie elektromagnetyczne występuje wszędzie. Do najważniejszych źródeł promieniowania należą:

- stacje i linie energetyczne,
- nadajniki radiowe i telewizyjne oraz CB-radio i radiostacje amatorskie,
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- wojskowe i cywilne urządzenia radionawigacji i radiolokacji,
- urządzenia powszechnego użytku: kuchenki mikrofalowe, monitory, aparaty komórkowe itp.

Zgodnie z art. 3 pkt 18 u.p.o.ś przez pola elektromagnetyczne rozumie się pole elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz.

Promieniowanie niejonizujące uważa się obecnie za jedno z poważniejszych zanieczyszczeń środowiska. Pole elektromagnetyczne wytwarzane przez silne źródło niekorzystnie zmienia warunki bytowania człowieka, wpływa na przebieg procesów życiowych. Może powodować wystąpienie zaburzeń funkcji ośrodkowego układu nerwowego, układów: rozrodczego, hormonalnego, krwionośnego oraz narządów słuchu i wzroku. Obecnie prowadzone są także badania nad wpływem promieniowania elektromagnetycznego na powstawanie nowotworów u człowieka.

SIECI I URZĄDZENIA WYSOKIEGO, ŚREDNIEGO I NISKIEGO NAPIĘCIA

Elementem systemu przesyłowego na terenie Gminy Olsztyn jest stacja elektroenergetyczna 400/220 kV „Joachimów”, w której zainstalowana sa dwa autotransformatory 400/220 kV o mocy 500 oraz 330 MVA.

Przez obszar Gminy przebiegają następujące linie elektroenergetyczne:

- Joachimów – Trębaczew - 400 kV,
- Joachimów – Rogowiec tor 3 - 400 kV,
- Joachimów – Rogowiec tor 2 - 220 kV,
- Joachimów – Rogowiec tor 1 - 220 kV,
- Joachimów – Wielopole - 400 kV,
- Joachimów – punkt rozgałęźny XJL - 220 kV,
- Punkt rozgałęźny XJL – Wrzosowa - 220 kV,
- Punkt rozgałęźny XJL – Łagisza - 220 kV,
- Joachimów – Huta Częstochowa - 220 kV,
- Joachimów – Aniołów - 220 kV,

- Joachimów – Kielce - 220 kV,
- Joachimów – Łośnice - 220 kV,
- Wrzosowa – Huta Częstochowa - 220 kV.

Zaopatrzenie Gminy w sieć średniego napięcia 15 kV odbywa się ze stacji zlokalizowanych w sąsiednich gminach, tj. SE „Wrzosowa" – 220/110/30/15 kV, SE „Julianka" – 110/15 kV, SE „Poraj" – 110/15 kV, RS „Mstów" – 15 kV.

Ponadto obszar ten przecinają dwie linie napowietrzne wysokiego napięcia 110 kV relacji: SE Wrzosowa - SE Stubiecko i SE Wrzosowa - SE Rudniki oraz SE Wrzosowa - SE Julianka.

Dystrybucja energii elektrycznej na obszarze Gminy odbywa się na średnim napięciu 15 kV oraz na niskim napięciu – liniami napowietrznymi i kablowymi. Pracuje tu 66 stacji transformatorowych 15/0,4 kV.

INSTALACJE RADIOKOMUNIKACYJNE

Na obszarze Gminy Olsztyn zlokalizowane są pojedyncze stacje bazowe telefonii komórkowej. Są to nadajniki o standardach GSM i UMTS, w których transmisja mowy i danych może odbywać się w różnych pasmach częstotliwości. Na terenie Gminy zlokalizowane są następujące stacje telefonii komórkowej: Plus, Orange, T-mobile oraz Play.

BADANIA PEM

Pomiary monitoringowe pół elektromagnetycznych prowadzone są w cyklu trzyletnim, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. 2007 Nr. 221, poz. 1645). W ostatnim czasie na terenie Gminy Olsztyn nie były prowadzone badania pól elektromagnetycznych.

Źródło: Dane WIOŚ w Katowicach

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 15. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne

Mocne strony	Słabe strony
• mała koncentracja bazowych stacji telefonicznych	• brak monitoringu PEM na terenie Gminy
Szanse	**Zagrożenia**
• uwzględnianie infrastruktury technicznej emitującej promieniowanie elektromagnetyczne w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego • wydawanie decyzji związanych z lokalizacją instalacji • prowadzenie procedur oddziaływania na środowisko	• Wzrastające zapotrzebowanie społeczeństwa na media (radio, telewizję, Internet)

Źródło: Opracowanie własne

3.2.4.Gospodarowanie wodami

Na terenie Gminy Olsztyn zlokalizowane są następujące jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) i podziemnych (JCWPd):

JCWP – Jednolite części wód powierzchniowych:

— Wiercica - RW600017181369,

— Warta od Zbiornika Poraj do Cieku spod Rudnik - RW60001918133,

— Ordonka - RW600061811549,

— Dopływ spod Choronia - RW600061811949,

— Kucelinka - RW6000618132.

Tabela 16. Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych

Kod i nazwa JCWP	Typ JCWP	Status	Ocena stanu	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Cel środowiskowy
RW600017181369 Wiercica	17 Potok nizinny piaszczysty	naturalna	zły	zagrożona	dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny
RW60001918133 Warta od Zbiornika Poraj do Cieku spod Rudnik	19 Rzeka nizinna piaszczysto-gliniasta	silnie zmieniona cześć wód	zły	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny
RW600061811549 Ordonka	6 Potok wyżynny węglanowy z substratem drobnoziarnistym na lessach i lessopodobnych	naturalna	zły	zagrożona	dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny
RW600061811949 Dopływ spod	6 Potok wyżynny węglanowy z substratem	naturalna	zły	zagrożona	dobry stan ekologiczny, dobry

Kod i nazwa JCWP	Typ JCWP	Status	Ocena stanu	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Cel środowiskowy
Choronia	drobnoziarnistym na lessach i lessopodobnych				stan chemiczny
RW6000618132 Kucelinka	6 Potok wyżynny węglanowy z substratem drobnoziarnistym na lessach i lessopodobnych	sztuczna część wód	zły	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny

Źródło: Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 roku – Pan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry

JCWPd – Jednolite części wód podziemnych

— PLGW600099

WODY POWIERZCHNIOWE

Obszar Gminy leży w obrębie dorzecza Warty, która płynie wzdłuż zachodniej granicy wyżyny jurajskiej. Analizowany teren ubogi jest w wody powierzchniowe, występują tu bardzo nieliczne potoki, rowy melioracyjne oraz kilka małych stawów, często zanikających w czasie suszy. Na północny zachód od stacji kolejowej Kusięta, w dnie szerokiego obniżenia dolinnego, znajduje się podłużne jeziorko, którego zasięg zmienia się sezonowo, w zależności od ilości opadów. Jest to forma jeziora krasowego. Krasowa depresja zapełniona została nieprzepuszczalnymi glinami, co spowodowało zahamowanie odpływu wód powierzchniowych do podziemnych poziomów wodonośnych istniejących w pokładach wapieni. Jeziorko jest unikatowym obiektem w skali całego kraju, podobne formy notowane są tylko z obszarów krasowych Wyżyny Lubelskiej.

Rysunek 9. Dorzecze Warty

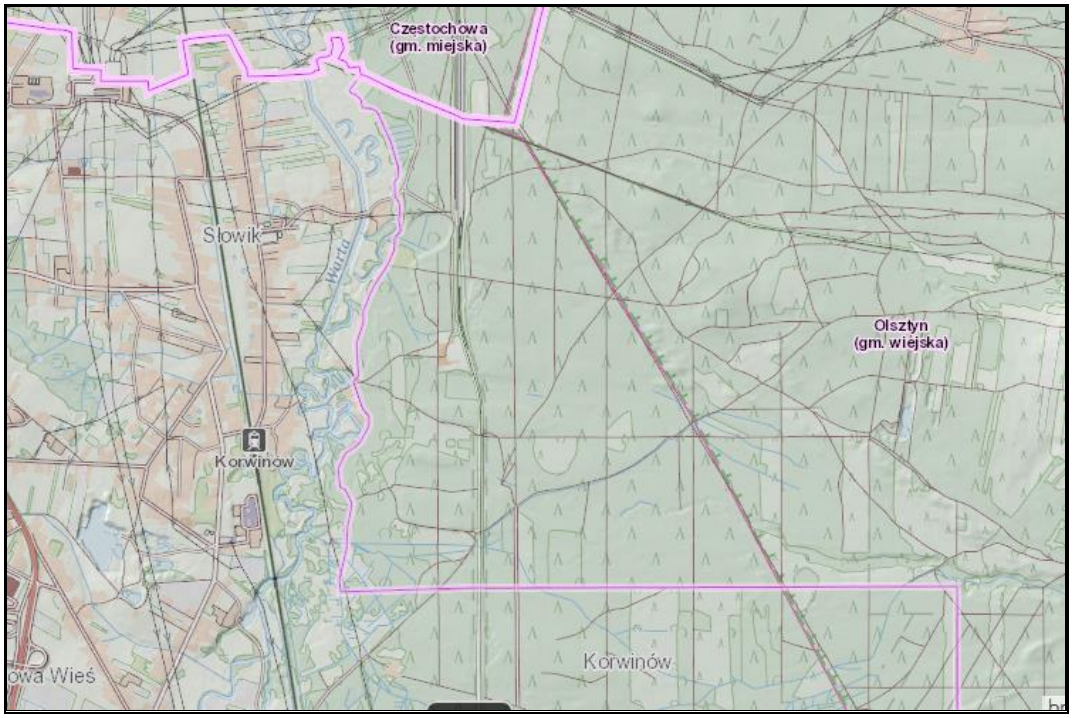

Źródło: http://mapy.geoportal.gov.pl/imap/

Poniżej przedstawiono jednolite części wód powierzchniowych przebiegających przez Gminę.

Rysunek 10. Wody powierzchniowe

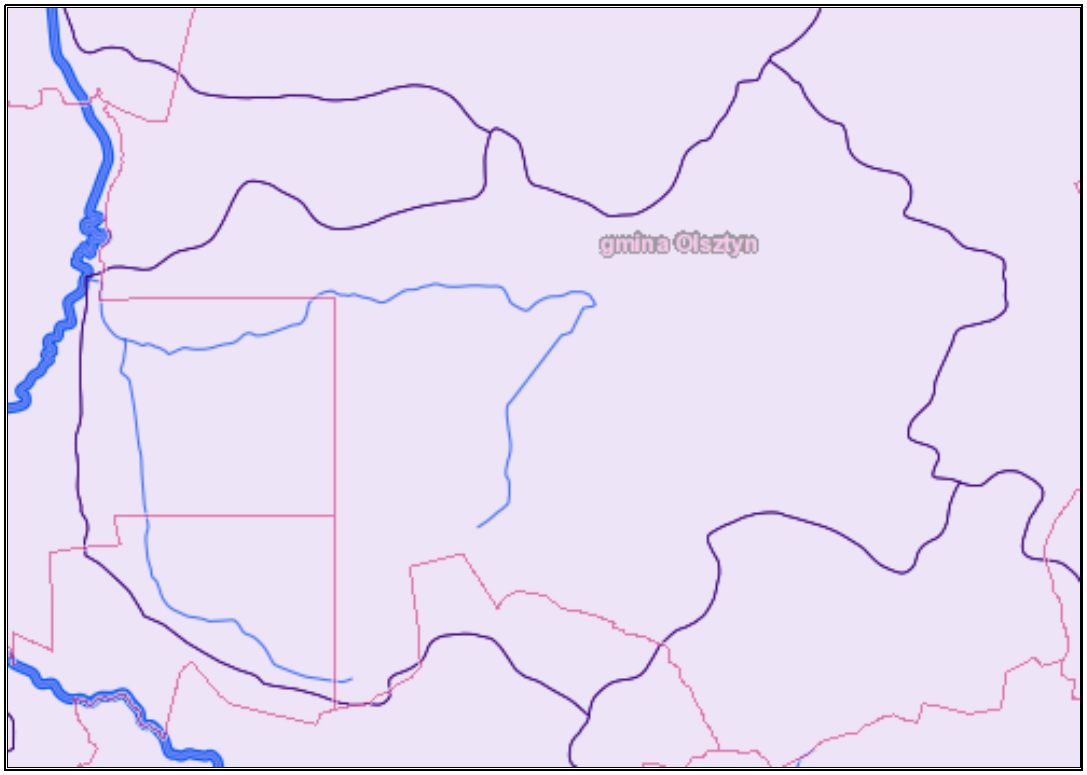

Źródło: http://mapy.geoportal.gov.pl/imap/

WODY PODZIEMNE

Gmina Olsztyn znajduje się na obszarze JCWPd 99 (PLGW600099). System krążenia wód podziemnych na terenie JCWPd 99 oparty jest o cztery zagregowane piętra wodonośne, jedno rozdzielające je częściowo piętro słabo przepuszczalne i jedno również słabo przepuszczalne ograniczające od spągu strefę krążenia wód podziemnych. Wszystkie te jednostki nie zachowują ciągłości występowania dla całej JCWPd i wszystkie one zachowują dobry kontakt hydrauliczny.

Rysunek 11. Wody podziemne

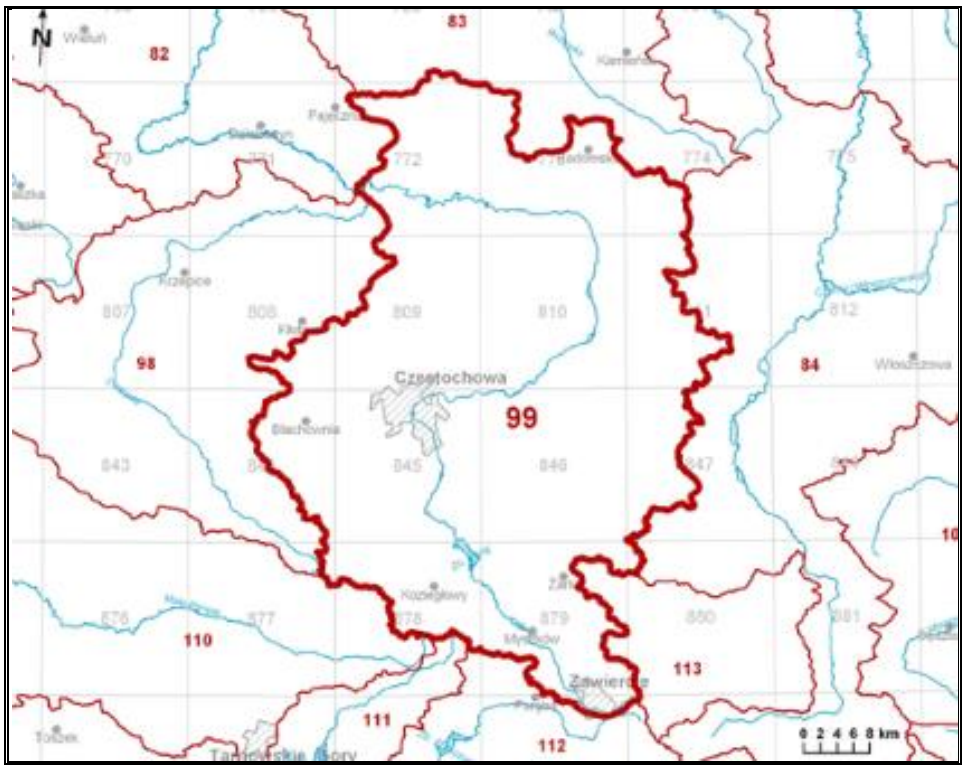

Źródło: http://bazadata.pgi.gov.pl/data/hydro/jcwpd/jcwpd99.pdf

GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH

Gmina Olsztyn znajduje się na terenie dwóch Zbiorników Wód Podziemnych – nr 326 – Zbiornik Częstochowa (E) oraz nr 327 – Zbiornik Lubiniec – Myszków. Obszar zbiornika Częstochowa (E) o powierzchni 3 172,2 km^2 jest związany z występowaniem utworów jury górnej i rozciąga się wąskim pasem od Wielunia (na północy) do Krakowa (na południu). Zgodnie z podziałem Polski na jednostki hydrogeologiczne (Paczyński, Sadurski 2007) GZWP nr 326 jest położony w regionach Warty oraz środkowej Wisły.

Obszar zbiornika Lubiniec – Myszków zajmuję powierzchnię 2 111,4 km^2. Zbiornik ten jest zbiornikiem słabo udokumentowanym, położonym na obszarze Wyżyny Krakowsko – Częstochowskiej. Południowa granica GZWP nr 327 jest jednocześnie północną granicą

GZWP nr 330 Gliwice. GZWP 327 ma charakter szczelinowo - krasowy, wydzielono go w środkowo triasowych utworach wodonośnych (wapieniach i dolomitach).

Rysunek 12. Położenie Głównych Zbiorników Wód Podziemnych

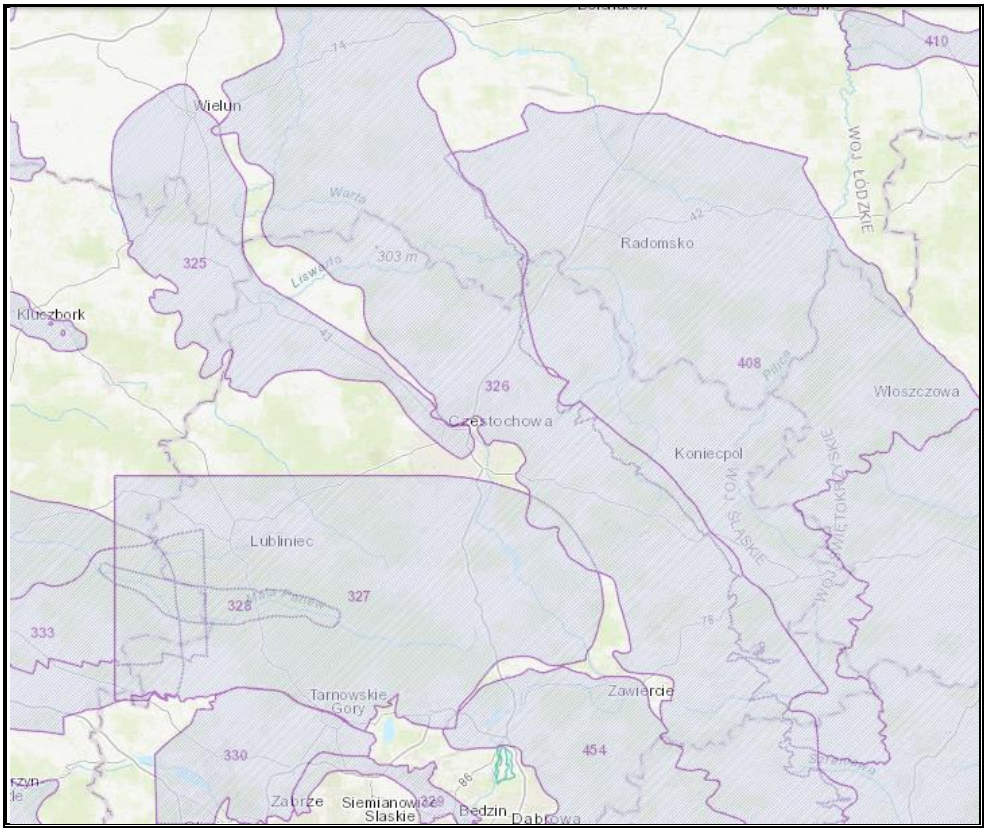

Źródło: https://www.pgi.gov.pl

ZAGROŻENIE POWODZIOWE

W zachodniej części obszaru Gminy Olsztyn występuję niewielka strefa zagrożona powodzią. Większa część obszaru zagrożonego powodzią znajduje się na terenie sąsiedniej gminy. Ryzyko wystąpienia powodzi przedstawiono na poniższych rysunkach.

Rysunek 13. Mapa zagrożenia powodziowego na obszarze Gminy Olsztyn– prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi raz na 500 lat (0,2%)

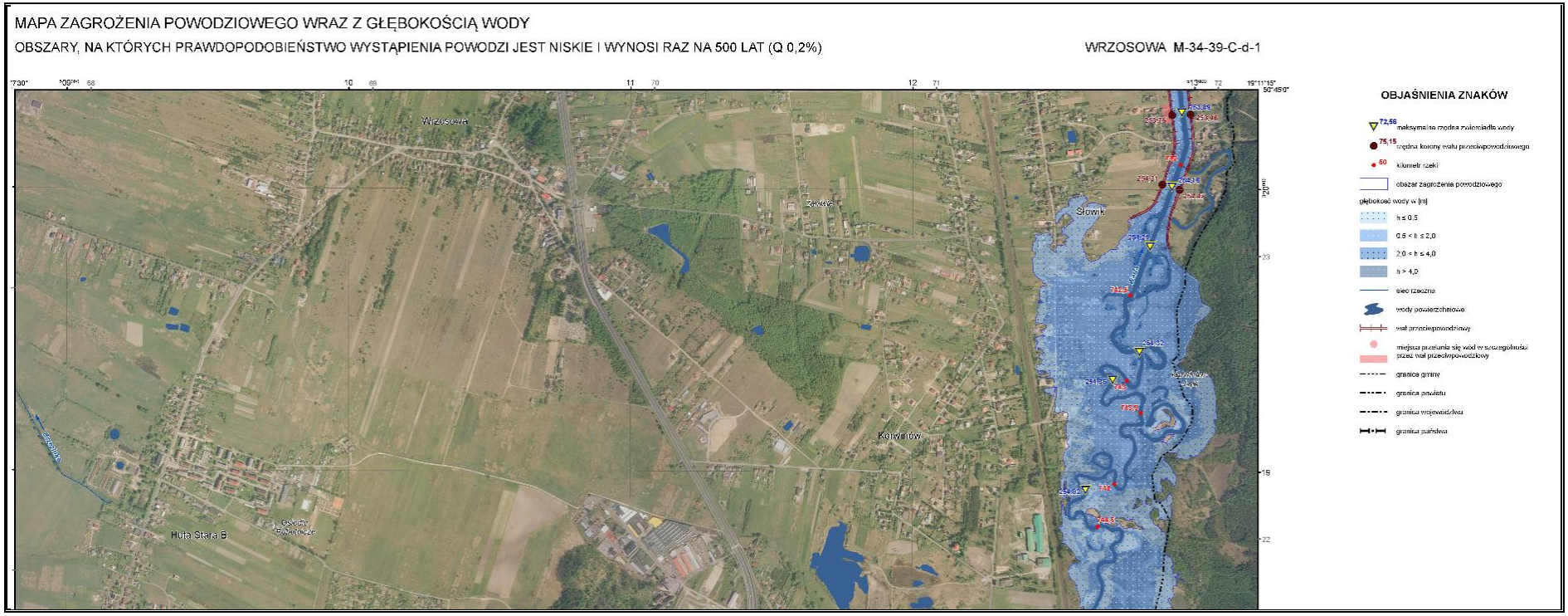

Źródło: http://mapy.isok.gov.pl/

Rysunek 14. Mapa zagrożenia powodziowego na obszarze Gminy Olsztyn – prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi raz na 100 lat (1%)

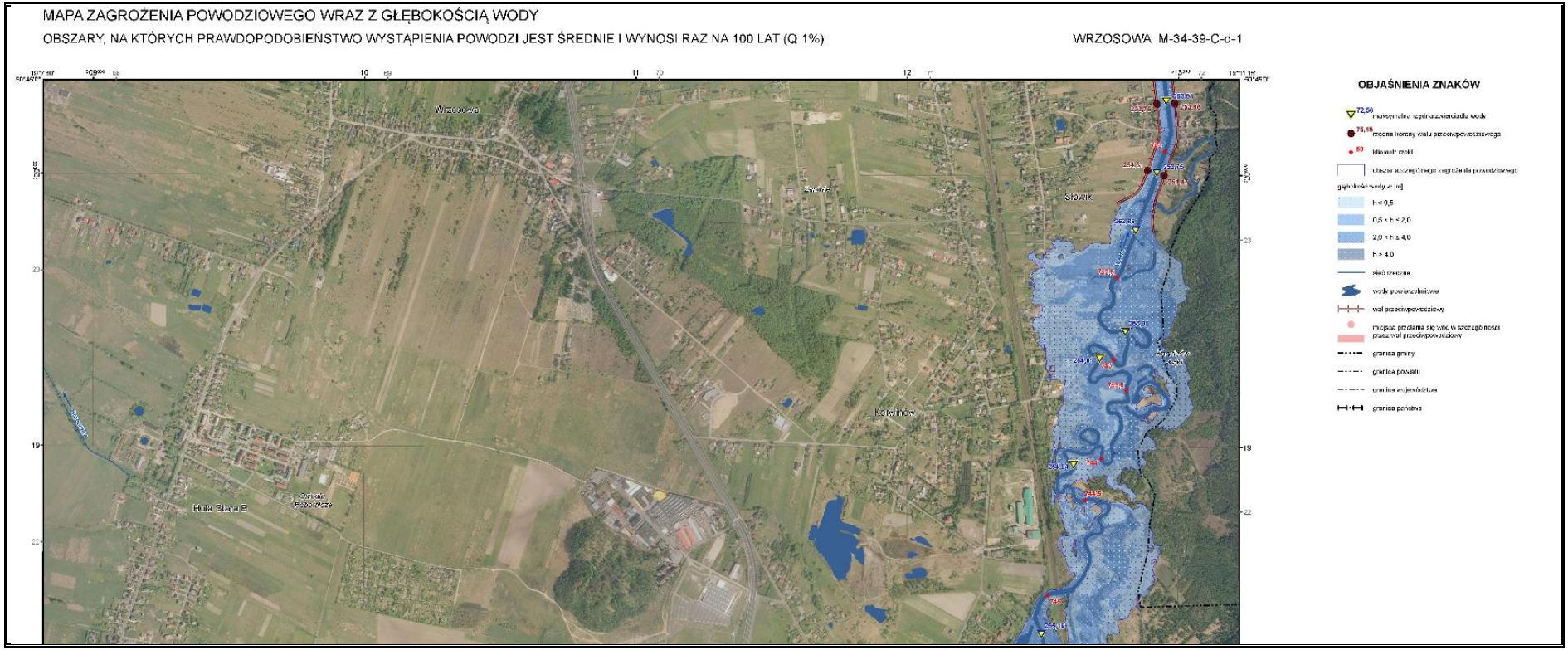

Źródło: http://mapy.geoportal.gov.pl

Rysunek 15. Mapa zagrożenia powodziowego na obszarze Gminy Olsztyn – prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi raz na 10 lat (10%)

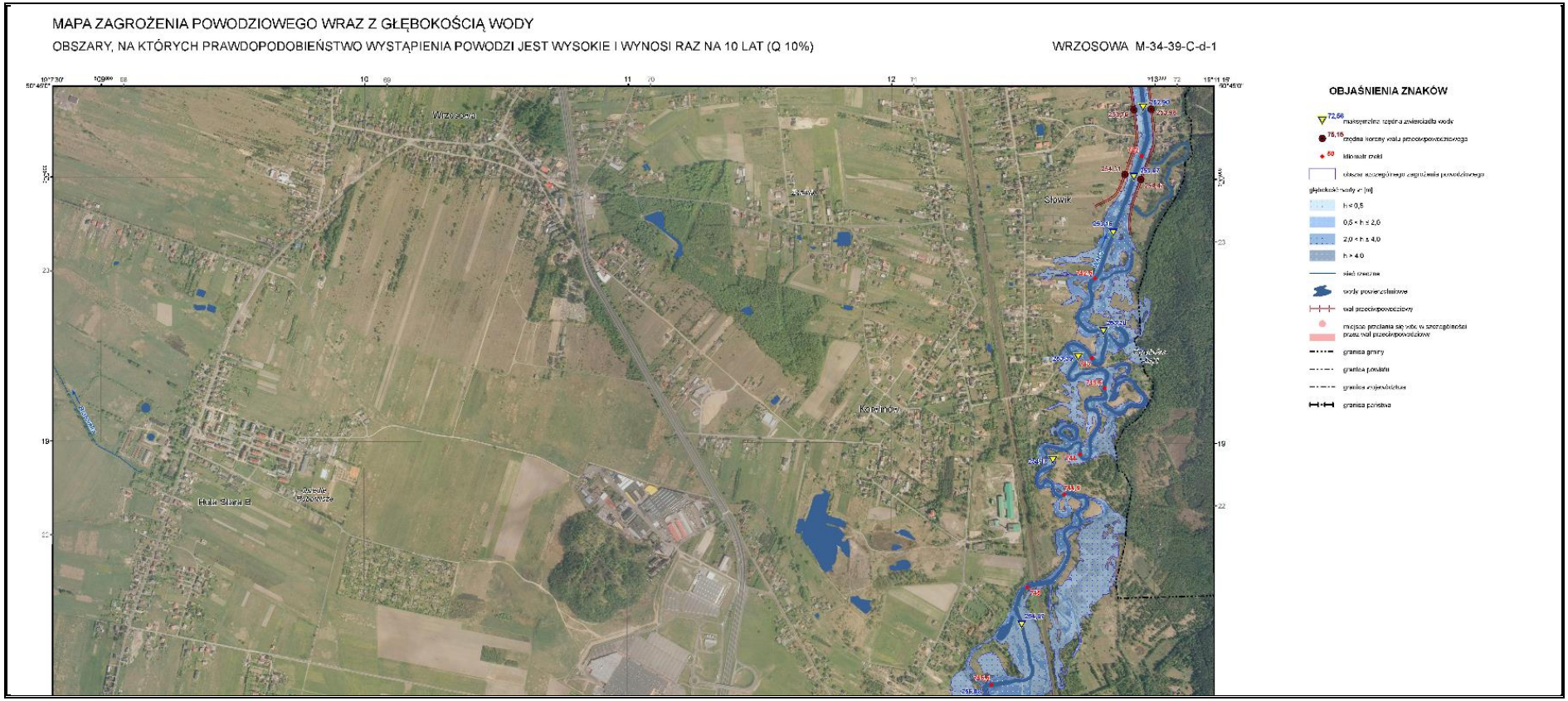

Źródło: http://mapy.geoportal.gov.pl

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 17. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarowanie wodami

Mocne strony	Słabe strony
• monitoring jakości wód powierzchniowych na terenie Gminy • brak obszarów szczególnie narażony na zanieczyszczenie azotanami (OSN)	• występujące zagrożenie powodziowe na terenie Gminy
Szanse	**Zagrożenia**
• wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa	• występowania obszarowych form ochrony przyrody wpływających na ograniczenia inwestycyjne w zakresie gospodarowania wodami

Źródło: Opracowanie własne

3.2.5 Gospodarka wodno-ściekowa

Obecność sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na danym obszarze istotnie podnosi jakość życia mieszkańców poprzez zapewnienie ciągłości dostaw wody spełniającej wszelkie normy sanitarne oraz odbioru i oczyszczania ścieków. Wyposażenie obszaru w podstawową infrastrukturę techniczną zwiększa również atrakcyjność osiedleńczą dla potencjalnych mieszkańców oraz inwestorów.

OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW I SIEĆ KANALIZACYJNA

Na terenie Gminy Olsztyn w miejscowości Olsztyn funkcjonuje oczyszczalnia typu SUPERBOS wykorzystująca technologię strefowego osadu czynnego. Instalacja jest złożona z dwóch modułów o przepustowości 200 m^3 i 700 m^3 na dobę, co łącznie stanowi potencjał oczyszczania 900 m^3 na dobę. W skład układu technologicznego oczyszczalni wchodzi m.in. punkt zlewny do przyjmowania ścieków dowożonych beczkowozami z terenu Gminy. Oczyszczone ścieki są odprowadzane do kanału ulgi rzeki Warty – Kucelinki za pośrednictwem rowu otwartego. Oczyszczalnia posiada pozwolenie wodnoprawne: decyzję Starosty Częstochowskiego Nr OŚ.V.6223-5-28/10 z dnia 15.12.2010 r. z terminem obowiązywania do 31 grudnia 2020 r. Według danych GUS łączna długość czynnej sieci kanalizacyjnej w 2017 r. wynosiła 40,2 km, ilość przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania wyniosła 1 087. W 2017 r. według danych GUS z sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Olsztyn korzystało 3 136 mieszkańców. Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 18. System kanalizacyjny na terenie Gminy w latach 2013-2017

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2013	2014	2015	2016	2017
Kanalizacja						
Długość czynnej sieci	km	35,9	40,2	40,2	40,2	40,2
Liczba przyłączy	szt.	1 048	1 062	1 071	1 080	1 087
Awarie sieci	szt.	-	-	3	0	0
Ścieki bytowe	dam^3	-	-	108,8	114,7	112,3
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	2 794	3 040	3 091	3 136	3 136

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zgodnie z zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na terenie Gminy Olsztyn istnieje zakaz budowy przydomowych oczyszczalni ścieków z uwagi na położenie na terenie Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd i jego otuliny.

Na terenie zakładana jest obecnie ewidencja bezodpływowych zbiorników na nieczystości ciekłe. Kontrola szamb oraz wzywanie właścicieli nieruchomości do okazywania się umowami oraz fakturami za wywóz szamb odbywa się na bieżąco.

W granicach Gminy Olsztyn znajduje się aglomeracja ściekowa Olsztyn ustanowiona uchwałą Nr V/26/28/2016 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 29 sierpnia 2016 r. w sprawie wyznaczenia Aglomeracji Olsztyn. W poniższej tabeli przedstawiono informacje znajdujące się w Sprawozdaniu KPOŚK z 2018 r. dotyczące wyżej wymienionej aglomeracji.

Tabela 19. Dane z KPOŚK o aglomeracji Kcynia

aglomeracje - dane podstawowe	I_d aglomeracji	PLSL138N
	nazwa aglomeracji	Olsztyn
	woj.	SL
	region wodny	Poznań
	Dorzecze	Odra
	gmina wiodąca w aglomeracji	Olsztyn
	gminy w aglomeracji	Olsztyn
	RLM aglomeracji zgodnie z aktem prawa miejscowego – wartość dla celów informacyjnych	7 045
	RLM rzeczywista	7 098
	grupa RLM	3
	liczba rzeczywistych mieszkańców w aglomeracji [RLM]	6 672

	liczba mieszkańców korzystających z systemu kanalizacyjnego [RLM]		4 808
	liczba mieszkańców obsługiwanych przez tabor asenizacyjny [RLM]		1 864
	RLM korzystających z sieci	RLM przemysłu [RLM]	86
		RLM osób czasowo przebywających w aglomeracji [RLM]	235
	długość sieci kanalizacyjnej ogółem (sanitarnej i ogólnospławnej) w aglomeracji [km]		6,0
Dane podstawowe z zakresu oczyszczalni ścieków	l_d oczyszczalni ścieków		PLSL1380N
	nazwa oczyszczalni		Oczyszczalnia ścieków w Olsztynie
	Przepustowość aktualna, wynikająca z pozwolenia wodno prawnego $Q_{śrd}$ [m^3/d]		900
	Projektowana maksymalna wydajność oczyszczalni [RLM]		6 000
	Lokalizacja oczyszczalni (miejscowości, nr działki, obręb)		Olsztyn, ul. Storczykowa
	Współrzędne geograficzne oczyszczalni ścieków		Długość 19,2260 Szerokość 50,7654
	Odbiornik oczyszczonych ścieków (współrzędne geograficzne punktu zrzutu oczyszczonych ścieków		Długość 19,1956 Szerokość 50,7730
Ilość ścieków	Ilość ścieków komunalnych powstających w aglomeracji ogółem [tys. m^3/rok]		208,2
Osady ściekowe w 2017 r.	Ilość suchej masa osadów powstających na oczyszczalni [Mg s.m./rok] – 2017 rok		60,5

Źródło: Sprawozdanie z KPOŚK 2018

SIEĆ WODOCIĄGOWA

Zaopatrzenie w wodę i odbiór ścieków na terenie Gminy realizuje Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Okręgu Częstochowskiego S.A. Woda doprowadzana jest z centralnego wodociągu regionu częstochowskiego. W Gminie Olsztyn ww. Przedsiębiorstwo eksploatuje ujęcie „Olsztyn" i dziewięć studni głębinowych. W Krasawie i Biskupicach zlokalizowane są ujęcia pomocnicze.

W poniższej tabeli zostały przedstawione dane dotyczące długości czynnej sieci rozdzielczej, ludności korzystającej z sieci wodociągowej oraz zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca na terenie Gminy Olsztyn.

Analizując te dane można zauważyć, że:

- długość czynnej sieci rozdzielczej w latach 2013-2017 zwiększyła się o 7,57%;
- liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej na przestrzeni lat 2013-2017 zwiększyła się o 10,91%;
- zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca ulegało zmianom. W roku 2017 wynosiło 32,8 m^3.

Tabela 20. Sieć wodociągowa na terenie Gminy Olsztyn

2013	*2014*	*2015*	*2016*	*2017*
długość czynnej sieci rozdzielczej [km]				
84,6	85,8	88,0	89,3	91,0
ludność korzystająca z sieci wodociągowej				
7 013	7 642	7 729	7 807	7 778
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca [m^3]				
34,1	32,9	34,0	33,3	32,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Ujęcie wody na terenie Gminy znajduje się w miejscowości Olsztyn. W jego skład wchodzi stacja pomp i dezynfekcji, a także 9 studni głębinowych rozmieszczonych w 3 rejonach eksploatacji: Kusięta, Olsztyn, Lipówki. Ujęcie wody Olsztyn podlega systematycznym kontrolą jakości wody – badania wykonywane dwa razy w roku. Na podstawie badań wykonywanym w roku 2018 woda w chwili obecnej jest zdatna do użycia.

Ponadto na terenie Gminy znajdują się również pomocnicze ujęcia wody w miejscowości Przymiłowice, Krasawa, Biskupice, Bukowo.

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 21. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa

Mocne strony	Słabe strony
• funkcjonowanie oczyszczalni ścieków, stacji uzdatniania wody, • rozwijająca się sieć wodociągowa, • tworzenie ewidencji zbiorków bezodpływowych przez Gminę i kontrola mieszkańców w tym zakresie, • badania jakości wody do spożycia.	• niewystarczający stopień skanalizowania Gminy.
Szanse	**Zagrożenia**
• rozbudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej.	• niewłaściwe zagospodarowywanie nieczystości ciekłych przez właścicieli nieruchomości, • ograniczenia związane z budową

	infrastruktury wod – Kan wynikające z obecności obszaru chronionego

Źródło: Opracowanie własne

3.2.6 Zasoby geologiczne i gleby

GLEBY

Jakość gleb w istotny sposób wpływa na potencjał danej jednostki. Gleby dobrej jakości oznaczają nie tylko zdrowe i wysokie plony, ale także warunkują prawidłowy rozwój człowieka, gdyż wraz z pożywieniem roślinnym i zwierzęcym dostarczają odpowiedniej ilości wysokokalorycznych składników odżywczych, witamin, substancji mineralnych, niezbędnych do budowy i właściwego funkcjonowania organizmu. Razem z pożywieniem człowiek pobiera składniki korzystne, jak i niekorzystne dla swego rozwoju. Jakość gleb ma wpływ na rozmieszenie upraw rolniczych, ale zależy ona również od odpowiedniej wilgotności, nawożenia mineralno-organicznego, warunków termicznych oraz opadów atmosferycznych.

Na stan gleb wpływają głównie czynniki pochodzenia antropogenicznego:

- Intensywne rolnictwo – stosowanie wysoko wydajnych maszyn, technik uprawy i hodowli, nadmierne wykorzystywanie nawozów mineralnych i środków ochrony roślin, co może prowadzić do degradacji chemicznej gleb (przeciążenie nadmierną ilością substancji chemicznych, w tym metalami ciężkimi, co prowadzi do zakwaszenia, zasolenia, alkalizacji, zmian jakościowych i ilościowych w próchnicy) oraz degradacji fizycznej gleb (utrata określonej masy gleby, zmiany struktury gleby, nadmierne zagęszczenie i niekorzystne zmiany stosunków wodnych, erozja spowodowana niewłaściwym użytkowaniem gruntów);
- Działalność zakładów produkcyjno-usługowych – przyczyniająca się głównie do degradacji chemicznej gleb, na skutek emisji szkodliwych substancji do atmosfery, odprowadzania ścieków;
- Komunikacja i transport samochodowy – przyczyniający się do zanieczyszczenia gleb położonych w bezpośrednim sąsiedztwie intensywnie użytkowanych szlaków komunikacyjnych (degradacja chemiczna).

Ponadto negatywny wpływ na jakość gleb wywierają: składowanie odpadów w miejscach do tego nieprzeznaczonych, wypalanie traw, palenie odpadów na powierzchni ziemi, odprowadzanie nieoczyszczonych ścieków do środowiska, nieszczelne szamba.

Nasilające się stałe wpływy różnorodnych form działalności rolniczej, usługowej i urbanizacyjnej przyczyniają się do znacznych zmian w naturalnych warunkach glebowych. Zmiany te przejawiają się w postaci szeregu form degradacji pokrywy glebowej i prowadzą

do wytworzenia gleb o zmienionym profilu i właściwościach fizykochemicznych. Procesy degradacji gleb związane są przede wszystkim z:

- rejonami intensywnej produkcji rolnej i hodowlanej,
- intensywnej melioracji gleb,
- rejonami budowy nowych osiedli mieszkaniowych,
- trasami komunikacyjnymi,
- terenami eksploatacji kopalin lub wyrobisk poeksploatacyjnych.

Przekształcenia mechaniczne gleb powodowane są przez zabudowę terenu, utwardzanie i ubicie podłoża, zdjęcie pokrywy glebowej lub jej wymieszanie z elementami obcymi (np. gruzem budowlanym) oraz w wyniku formowania wykopów i wyrównań. Ważnym czynnikiem jest emisja zanieczyszczeń powietrza i opad zanieczyszczeń oraz procesy chemicznej degradacji gleb przez niewłaściwie prowadzoną gospodarkę ściekową i odpadową.

Na Wyżynie Częstochowskiej na wapieniach skalistych jury górnej wytworzyły sie rędziny wapienne, czyli gleby płytkie, suche, nierzadko szkieletowe, które łatwo ulegają erozji. Doliny rzek i potoków wypełniają żyzne gleby - mady piaszczyste. Na terenach gdzie oddziaływał lodowiec, przeważają gleby bielicowe wytworzone z różnych rodzajów piasków, glin i utworów pyłowych.

BADANIA MONITORINGOWE GLEB

Według informacji uzyskanych z WIOŚ w Katowicach, WIOŚ nie prowadzi badań chemizmu gleb na terenie Gminy. Monitoring chemizmu gleb gruntów ornych Polski w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzi Instytut Upraw, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Celem programu jest ocena stanu zanieczyszczenia i zmian właściwości gleb w wymiarze czasowym i przestrzennym. Obowiązek prowadzenia badań wynika z zapisów krajowych aktów prawnych m.in. ustawy Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. 2018 poz. 799 z późn. zm.).

GEOLOGIA

Geologia powiązana jest ściśle z rzeźbą terenu. Położenie Gminy na obszarze Wyżyny Częstochowskiej klasyfikuje jej przynależność pod względem geologicznym do Monokliny Śląsko - Krakowskiej. Najbardziej charakterystyczne są widoczne wzgórza oraz pojedyncze skały-ostańce zbudowane ze zbitego wapienia skalistego. Pozostała pod powierzchnią gruntu cześć zbudowana jest z wapienia płytowego.

OBSZARY GÓRNICZE

Według Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o prawie geologicznym i górniczym (Dz.U. Nr. 163, poz. 981 z późn. zm.) *obszarem górniczym jest przestrzeń, w granicach której przedsiębiorca jest uprawniony do wydobywania kopaliny, podziemnego bezzbiornikowego magazynowania substancji, podziemnego składowania odpadów, podziemnego składowania dwutlenku węgla oraz prowadzenia robót górniczych niezbędnych do wykonywania koncesji.*

Na terenie Gminy Olsztyn znajdują się obszary górnicze:

- „Skrajnica" – obszar o powierzchni ok. 1,12 ha, na którym występują złoża kruszyw naturalnych,
- „Biskupice„ – obszar o powierzchni ok. 1,29 ha, na którym występują złoża kruszyw naturalnych,
- „Zaborze II" – obszar o powierzchni ok. 11,30 ha, na którym występują złoża kruszyw naturalnych.

Rysunek 16. Tereny i obszary górnicze oraz złoża na terenie Gminy Olsztyn

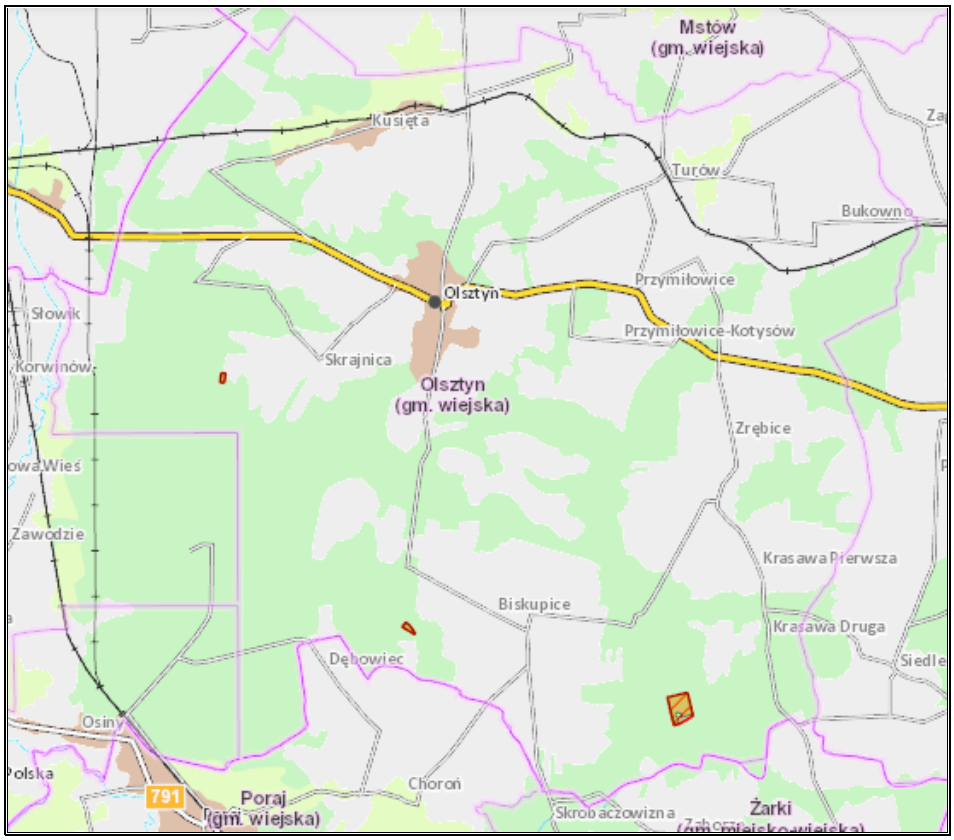

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny, http://geologia.pgi.gov.pl/

Na terenie obszaru górniczego „Zaborze II" znajduje się Kopalnia Piasku w Zabórzu, prowadzona przez Przedsiębiorstwo Wielobranżowe LAS-FORM Sp. z o. o., ul. Sosnowa 4, 46-300 Olesno. Kopalnia ta nie znajduje się na obszarach objętych programem Natura 2000.

OSUWISKA

Ruchy masowe ziemi stanowią w niektórych przypadkach zagrożenie dla obiektów budowlanych posadowionych na uruchomionej powierzchni oraz zagrożenie dla życia i zdrowia.

Na terenie Gminy Olsztyn nie występują tereny osuwiskowe oraz tereny zagrożone osuwiskami.

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 22. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne

Mocne strony	Słabe strony
• występowanie złóż kruszyw naturalnych i obszarów górniczych.	• przekształcenia rzeźby terenu związane z eksploatacją złóż kruszyw naturalnych.
Szanse	**Zagrożenia**
• rozwój nowych technologii poszukiwania i eksploatacji surowców mineralnych, prace badawcze PIG wpływające na odpowiednie rozpoznanie terenów.	• presja ze strony działających podmiotów gospodarczych zajmujących się eksploatacją złóż kopalin.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 23. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Gleby

Mocne strony	Słabe strony
• brak zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi	• brak stałego monitoringu jakości gleb • występujące gleby o niskiej wartości rolniczej
Szanse	**Zagrożenia**
• wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa • popularyzacja rolnictwa ekologicznego • restrykcyjne normy środowiskowe dla zakładów i przedsiębiorców wpływające na zapobieganie skażeniu gleb	• zagrożenie jakości gleb z uwagi na działalność rolniczą (degradacja biologiczna i chemiczna) • wysokie wykorzystanie nawozów mineralnych w rolnictwie • postępująca urbanizacja i fragmentacja terenu • występujące anomalie pogodowe

Źródło: Opracowanie własne

3.2.7 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Problem gospodarki odpadami jest jednym z ważniejszych zagadnień ochrony środowiska. Niewłaściwe postępowanie z odpadami ma negatywny wpływ na otaczającą przyrodę oraz zdrowie ludzi. Z tego powodu istotne jest prowadzenie racjonalnej gospodarki w tym zakresie oraz minimalizacja ilości powstających odpadów.

Od 01.07.2013 roku został uruchomiony nowy system gospodarowania odpadami komunalnymi. Od tego momentu podmiotem odpowiedzialnym na organizację i funkcjonowanie nowego systemu jest Gmina Olsztyn. Gmina objęła gminnym systemem

gospodarki odpadami jedynie nieruchomości zamieszkałe. W zamian za uiszczaną przez mieszkańców opłatę, gmina gospodaruje odebranymi odpadami komunalnymi.

Aktem prawnym regulującym system gospodarki odpadami na terenie Gminy Olsztyn stał się *Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Olsztyn* przyjęty Uchwałą Nr III/25/19 z dnia 5 marca 2019 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XXVIII/258/14 z dnia 12 lutego 2014 r.

Regulamin określa szczegółowe zasady w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy, w tym:

- wymagania w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości;
- rodzaje i minimalną pojemność pojemników przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych na terenie nieruchomości oraz na drogach publicznych, warunki rozmieszczania tych pojemników i ich utrzymywania w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym;
- częstotliwość i sposoby pozbywania się odpadów komunalnych i nieczystości ciekłych z terenu nieruchomości oraz z terenów przeznaczonych do użytku publicznego;
- inne wymagania wynikające z wojewódzkiego planu gospodarki odpadami;
- obowiązki osób utrzymujących zwierzęta domowe,
- wymagania dotyczące utrzymywania zwierząt gospodarskich na terenach wyłączonych z produkcji rolniczej,
- wyznaczania obszarów podlegających obowiązkowej deratyzacji i terminów jej przeprowadzania.

W ramach dokumentu właściciele nieruchomości mają obowiązek do selektywnego zbierania odpadów komunalnych poprzez:

1) zbieranie w wyznaczonych do tego celu pojemnikach następujących frakcji odpadów komunalnych:

a) papier,
b) metal,
c) tworzywa sztuczne,
d) szkło,
e) opakowania wielomateriałowe,
f) odpady ulegające biodegradacji, jeśli nie są kompostowane, w tym odpady opakowaniowe ulegające biodegradacji,
g) popioły z palenisk domowych,

2) zagospodarowanie odpadów zielonych i odpadów ulegających biodegradacji w miarę możliwości w kompostownikach poprzez ich kompostowanie oraz samodzielne dostarczanie do punku selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK),
3) zbieranie na terenie nieruchomości następujących frakcji odpadów komunalnych:
a) przeterminowane leki i chemikalia,
b) zużyte baterie i akumulatory,
c) zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
d) meble i inne odpady wielkogabarytowe,
e) odpady budowlane i rozbiórkowe,
f) zużyte opony od samochodów osobowych (w tym opony od motocykli, rowerów, motorowerów, oprócz opon od sprzętów i maszyn rolniczych oraz samochodów budowlanych, ciężarowych, dostawczych, busów),
4) samodzielne dostarczanie do punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych przeterminowanych leków i chemikaliów, zużytych baterii i zużytych akumulatorów, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, odpadów budowlanych i rozbiórkowych, zużytych opon,
5) gromadzenie odpadów wielkogabarytowych odrębnie od pozostałych odpadów komunalnych w wydzielonym miejscu na terenie nieruchomości i przygotowanie do ich usunięcia w terminach określonych w harmonogramie odbioru odpadów komunalnych bądź samodzielne dostarczenie odpadów wielkogabarytowych do punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych.

Segregacja na terenie Gminy Olsztyn odbywa się w systemie workowym dla odpadów gromadzonych selektywnie oraz w systemie pojemnikowym dla odpadów zmieszanych. Selektywna zbiórka odpadów prowadzona jest z podziałem na cztery frakcje: papier i tektura (worek/pojemnik w kolorze niebieskim), szkło (worek/pojemnik w kolorze zielonym), plastik i metal (worek/pojemnik w kolorze żółtym) oraz odpady ulegające biodegradacji (worek/pojemnik w kolorze brązowym). Odpady zbierane w sposób selektywny odbierane są co 4 tygodnie (raz w miesiącu).

Na terenie Gminy Olsztyn funkcjonuje także Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. Umiejscowiony został przy Oczyszczalni Ścieków na ul. Storczykowej 20 w Olsztynie – Odrzykoniu. W ramach jego działania, mieszkańcy mogą oddawać tam następujące odpady:

— przeterminowane leki i chemikalia,
— zużyte baterie i akumulatory,
— zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny (w tym żarówki),

- odpady budowlane i rozbiórkowe, pochodzące z remontów i innych robót budowlanych wykonywanych we własnym zakresie,
- zużyte opony z samochodów osobowych,
- inne odpady niebezpieczne wydzielone ze strumienia odpadów komunalnych,
- papier,
- metal,
- tworzywa sztuczne,
- szkło,
- opakowania wielomateriałowe,
- odpady zielone z pielęgnacji ogrodów,
- odpady wielkogabarytowe.

Na dzień 31.12.2018 roku selektywną zbiórkę odpadów zadeklarowało 2 763 gospodarstw domowych, w sposób zmieszany odpady gromadzi 98 nieruchomości zamieszkałych.

Na terenie Gminy Olsztyn nie ma możliwości przetwarzania odpadów komunalnych.

Na koniec 2018 roku status instalacji regionalnej do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych MBP w rejonie Gminy Olsztyn posiadały:

- Częstochowskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. Sobuczyna, ul. Konwaliowa 1, 42-263 Wrzosowa,
- Instalacja Przetwarzania Odpadów Komunalnych W. Strach, ul. Przemysłowa 7, 42-274 Konopiska,
- Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o., ul. Podmiejska, 42-400 Zawiercie.

Zgodnie z Analizą stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Olsztyn za 2018 rok, na dzień 31.12.2018 r. systemem gospodarki odpadami objęto 2 861 gospodarstw domowych tj. 7 415 osób. Ilość odpadów, jakie Gmina wytworzyła i zebrała w roku 2018 przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 24. Masa zebranych odpadów komunalnych z terenu Gminy Olsztyn w 2018 r.

Kod odebranych odpadów	Rodzaj odebranych odpadów	Masa odebranych odpadów [Mg]
20 03 01	zmieszane odpady komunalne	915,144
15 01 01	opakowania z papieru i tektury	9,790
20 01 08	odpady kuchenne ulegające biodegradacji	52,060
20 02 01	odpady komunalne ulegające biodegradacji	137,10
20 03 07	odpady wielkogabarytowe	25,700
15 01 02	opakowania z tworzyw sztucznych	81,850
15 01 06	zmieszane odpady opakowaniowe	134,392
15 01 07	opakowania ze szkła	175,840
17 04 05	żelazo i stal	0,540
20 01 99	inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny	190,74
17 01 01	odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	1,160
16 01 03	zużyte opony	7,840

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Olsztyn za 2017 rok

Poziomy recyklingu na terenie Gminy Olsztyn w 2018 roku wynosiły:

- **30 %** dla poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła,
- **24%** dla poziomu ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania,
- **91%** dla poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami, innymi niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych.

Gmina Olsztyn osiągnęła zatem wszystkie wymagane przepisami prawa poziomy odzysku surowców wtórnych.

W poniższej tabeli zostały zaprezentowane dane dotyczące masy wyrobów zawierających azbest zebranych z Gminy Olsztyn wg aktualnych danych znajdujących się w bazie azbestowej z 2019 roku.

Tabela 25. Masa wyrobów azbestowych (w m^2) zebranych z Gminy Olsztyn

zinwentaryzowane	
razem	1 155 161
osoby fizyczne	1 155 056
osoby prawne	105
unieszkodliwione	
razem	71 721
osoby fizyczne	71 661
osoby prawne	60
pozostałe do unieszkodliwienia	
razem	1 083 440
osoby fizyczne	1 083 395
osoby prawne	45

Źródło: https://bazaazbestowa.gov.pl

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 26. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Mocne strony	Słabe strony
• funkcjonowanie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych; • uporządkowany system gospodarki odpadami, • osiągnięcie poziomów recyklingu przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła, ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami, innymi niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych.	• pozostałe wyroby azbestowe do unieszkodliwienia na terenie Gminy, • brak wiedzy i umiejętności prawidłowej segregacji odpadów przez mieszkańców.
Szanse	**Zagrożenia**
• ciągła edukacja i podnoszenie świadomości ekologicznej, fundusze zewnętrzne na usuwanie wyrobów azbestowych z terenu Gminy, • wprowadzenie na terenie kraju nowych założeń i wytycznych dotyczących gospodarowania odpadami komunalnymi, • powstawanie nowoczesnych instalacji zajmujących się przetwarzaniem odpadów.	• rosnąca produkcja odpadów; • brak świadomości ekologicznej, • powstawanie nowych konkurencyjnych podmiotów zajmujących się zbieraniem i odzyskiem odpadów.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.8 Zasoby przyrodnicze

3.2.8.1 Szata roślinna

Powierzchnia lasów i gruntów leśnych na terenie Gminy Olsztyn wg danych GUS na koniec 2017 r. wynosiła 10 324,67 ha. Lesistość (wskaźnik pokrycia lasem określonej powierzchni) Gminy wynosiła 46,6%.

Tabela 27. Lasy na terenie Gminy Olsztyn na rok 2017

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2017
Powierzchnia gruntów leśnych		
Ogółem	ha	5 237,62
lesistość w %	%	46,6
grunty leśne publiczne ogółem	ha	4 267,62
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	ha	4 135,62
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	4 115,09
grunty leśne prywatne	ha	970
Powierzchnia lasów		
lasy ogółem	ha	5 087,05
lasy publiczne ogółem	ha	4 117,05
lasy publiczne Skarbu Państwa	ha	3 985,05
lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	3 964,52
lasy publiczne Skarbu Państwa w zasobie Własności Rolnej RP	ha	19,53
lasy publiczne gminne	ha	132,00
lasy prywatne ogółem	ha	970

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Lasy Państwowe znajdujące się na terenie Gminy znajdują się w zarządzie Nadleśnictwa Złoty Potok. Gmina Olsztyn znajduje się na terenie Wyżyny Krakowsko – Częstochowskiej. Wyżyna Krakowsko - Częstochowska posiada ogromną różnorodność warunków siedliskowych, dzięki czemu wykształciła się lub zachowała z poprzednich okresów klimatycznych bardzo bogata szata roślinna. Według obliczeń niektórych przyrodników tylko w okolicach Olsztyna i Janowa znajduje się ponad 800 gatunków roślin naczyniowych. Dużym bogactwem gatunków szczycą się również rośliny niższe: ok. 400 gatunków grzybów dostrzegalnych gołym okiem, ponad 200 gatunków mchów.

Często w bliskim sąsiedztwie współżyją rośliny charakterystyczne dla północy, południa, wschodu lub zachodu Europy, a także Azji, dla klimatu suchego i wilgotnego, dla gór, stepów oraz wybitnie sucholubne i wapieniolubne.

W latach 70-tych powstała idea utworzenia Jurajskiego Parku Narodowego o planowanej powierzchni ok. 8 000 ha. Plany, ze względu iż dotychczasowe formy ochrony wobec dużej antropopresji są niewystarczające dla zachowania pełnej różnorodności gatunkowej i siedliskowej. Działania na rzecz utworzenia JPN trwają nadal, jednakże są zależne od możliwości finansowych i badawczych placówek oraz Ministerstwa. Dzięki szczegółowym badaniom określono wiele stanowisk ciekawych roślin występujących na tym obszarze. Przykładem są: Skalnica gronkowa (Saxifraga aizoon), heliofilny, naskalny relikt glacjalny, Przytulia olsztyńska (Galium cracoviense). Spośród roślin chronionych znajdują się typowe dla Jury: wawrzynek wilczełyko, kłokoczka południowa (na stanowisku koło Przymiłowic), bluszcz (Hedera helix) i dziewięćsił bezłodygowy (Carlina acaulis). Najczęściej występującymi drzewami są: buk, dąb, grab, sosna, świerk, jawor, jodła, brzoza. Występują również tereny leśne zbliżone składem do zespołów naturalnych, takich, jakie istniały przed zmianami dokonanymi przez człowieka. Są to: zespoły buczyny karpackiej porastające szczytowe partie wzgórz, lasy dębowo-grabowe oraz rozległe bory sosnowe. Najczęściej spotykane krzewy to: leszczyna, szaklak, tarnina, kruszyna (Frangula alnus), trzmielina, malina i jeżyna.

Źródło: https://www.olsztyn-jurajski.pl/kategorie

3.2.8.2 Świat zwierząt

W lasach znajdujących się na terenie Gminy Olsztyn możemy spotkać zwierzęta, takie jak: kuny domowe, wiewiórki, łasice, orzesznice, myszy leśne, popielice czy chomiki. W większych lasach i rezerwatach żyją sarny, jelenie, lisy i dziki.

Gmina Olsztyn położona jest w krainie Jury Krakowsko – Częstochowskiej. Do gatunku zwierząt, który jest typowy dla przyrody jurajskiej należy nietoperz. W związku z występowaniem na tym terenie jaskiń różnorodność gatunkowa nietoperzy jest duża. Spośród ptaków spotkać możemy tutaj myszołowa, sokoła pustułkę, puszczyka czy krogulca. Rzadkim ptakiem występującym na tym obszarze jest kulon, żyjący na większych obszarach piaszczystych (spotykany w okolicach Olsztyna, a także na Pustyni Błędowskiej). Licznie reprezentowane są tutaj małe ptaki śpiewające i kuraki (bażant, kuropatwa). W lasach okolic Olsztyna spotyka się czasem drozda śpiewaka, trznądla, turkawkę, kretogłowa, puszczyka, dzięcioła zielonego i lelka kozodoja.

Spośród ssaków w większych kompleksach leśnych żyją wspomniane wyżej sarny, dziki, mniej liczne jelenie, lisy i borsuki. Można spotkać sporo jaszczurek, zwinek i żyworodek, a także padalca i żmiję zygzakowatą.

Z rodziny płazów występuje tutaj ropuszka - kumak nizinny, z brzuchem o jaskrawym kolorze, ropucha szara, ropucha paskówka i rzekotka drzewna.

W Sokolich Górach, występują bezkręgowce należące do gatunków endemitycznych, które zachowały się jeszcze z epoki lodowcowej. Są to m.in. chrząszcze Catos tristis infernus i Choleva septentrionis gracilenta.

3.2.8.3 Formy ochrony przyrody

Formami ochrony przyrody w Polsce, w myśl ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody są:

- parki narodowe, rezerwaty przyrody,
- parki krajobrazowe,
- obszary chronionego krajobrazu,
- obszary Natura 2000,
- pomniki przyrody,
- stanowiska dokumentacyjne,
- użytki ekologiczne,
- zespoły przyrodniczo-krajobrazowe,
- ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Na terenie Gminy Olsztyn znajduje się:

REZERWAT PRZYRODY

Wg ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody „rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.”

Na terenie Gminy Olsztyn występują następujące rezerwaty przyrody:

Sokole Góry – rezerwat Sokole Góry położony jest na południe od Olsztyna w północnej części Jury Krakowsko-Częstochowskiej. Został utworzony w drodze Zarządzenia Ministra Leśnictwa z dnia 8 grudnia 1953 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody na powierzchni 333,27 ha; w 1963 roku zmniejszono go do 215,95 ha. Obejmuje szereg wapiennych wzgórz porośniętych lassem. Przez obszar ten przebiega czerwony Szlak Orlich Gniazd. Jest on drugim pod względem wielkości, po Dolinie Racławki, rezerwatem na Jurze Krakowsko-Częstochowskiej. Celem ochrony tego terenu jest zachowanie za względów naukowych, dydaktycznych i społecznych obszaru leśnego o różnych typach lasów mieszanych i sosnowych porastających szczególnie wyróżniający się pięknem krajobrazu fragment Jury Krakowsko-Wieluńskiej z charakterystycznymi wychodniami skał wapiennych uformowanych i wyżłobionych erozją w fantastyczne kształty, jaskinie itp.

Na obszarze tym obowiązują przepisy z art. 15 ustawy o ochronie przyrody, zgodnie z czym w rezerwatach zabrania się:

1) budowy lub przebudowy obiektów budowlanych i urządzeń technicznych, z wyjątkiem obiektów i urządzeń służących celom rezerwatu przyrody,
2) chwytania lub zabijania dziko występujących zwierząt, zbierania lub niszczenia jaj, postaci młodocianych i form rozwojowych zwierząt, umyślnego płoszenia zwierząt kręgowych, zbierania poroży, niszczenia nor , gniazd, legowisk i innych schronień zwierząt oraz ich miejsc rozrodu,
3) polowania z wyjątkiem obszarów wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych ustanowionych dla rezerwatu przyrody,
4) pozyskiwania, niszczenia lub umyślnego uszkadzania roślin oraz grzybów,
5) użytkowania, niszczenia, umyślnego uszkadzania, zniszczenia i dokonywania zmian obiektów przyrodniczych, obszarów oraz zasobów, tworów i składników przyrody,
6) zmiany stosunków wodnych, regulacji rzek i potoków, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody,
7) pozyskiwania skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, minerałów i bursztynu,
8) niszczenia gleby lub zmiany przeznaczenia i użytkowania gruntów,
9) palenia ognisk i wyrobów tytoniowych oraz użytkowania źródeł światła o otwartym płomieniu, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska,
10) prowadzenia działalności wytwórczej, handlowej i rolniczej, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony,
11) stosowania chemicznych i biologicznych środków ochrony roślin i nawozów,
12) zbioru dziko występujących roślin i grzybów oraz ich części, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska,
13) połowu ryb i innych organizmów wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych,
14) ruchu pieszego, rowerowego, narciarskiego i jazdy konnej wierzchem, z wyjątkiem szlaków i tras narciarskich wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska,
15) wprowadzania psów na obszary objęte ochroną ścisła i czynną, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony, psów pasterskich wprowadzanych na obszary objęte czynną ochroną, na których plan ochrony albo zadania ochronne dopuszczają wypas oraz psów asystujących w rozumieniu art. 2. Katalog pojęć ustawowych pkt 11 ustawy

z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnienia osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2018 r. po. 511,1000 i 1076),

16) wspinaczki, eksplozji jaskiń lub zbiorników wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska,
17) ruchu pojazdów poza drogami publicznymi oraz poza drogami położonymi na nieruchomościach stanowiących własność rezerwatu przyrody lub będących w użytkowaniu wieczystym rezerwatu przyrody, wskazanymi przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska,
18) umieszczania tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków niezwiązanych z ochroną przyrody, udostępnianiem rezerwatu przyrody, edukacją ekologiczną, z wyjątkiem znaków drogowych i innych znaków związanych z ochroną bezpieczeństwa i porządku publicznego,
19) zakłócania ciszy,
20) używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego, uprawiania sportów wodnych i motorowych, pływania i żeglowania z wyjątkiem akwenów i szlaków wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska,
21) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu,
22) biwakowania, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska,
23) prowadzenia badań naukowych bez zgody regionalnego dyrektora środowiska,
24) wprowadzania gatunków roślin, zwierząt lub grzybów, bez zgody ministra właściwego do spraw środowiska,
25) wprowadzania organizmów genetycznie modyfikowanych,
26) organizacji imprez rekreacyjno-sportowych bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

oraz wynikające z zarządzenia Nr 27/2014 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 25 lipca 2014 r., zadania ochronne, które obejmują:

1) identyfikację i ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków,
2) opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań.

Realizacja założeń Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztyn odbywać się będzie zgodnie z ww. dokumentami. Przestrzegane będą obowiązujące na tym obszarze zakazy oraz przestrzegane działania ochronne.

Zielona Góra - rezerwat przyrody nieożywionej położony na wzniesieniu Zielona Góra w pobliżu wsi Kusięta w Gminie Olsztyn. Pod względem geograficznym znajduje się na Wyżynie Mirowsko-Olsztyńskiej i w obrębie Jury Krakowsko-Częstochowskiej. Pod względem ochrony przyrody znajduje się na obszarze Ostoi Olsztyńsko-Mirowskiej w obrębie Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd. Przez rezerwat przebiega Szlak Orlich Gniazd. Rezerwat został utworzony Zarządzeniem Ministra Leśnictwa z dnia 27 kwietnia 1953 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody. W 1963 powiększono go do 19,66 ha. Obecnie podawana wielkość rezerwatu to 19,36 ha. Rezerwat stanowi wzgórze wapienne o wysokości 343 m n.p.m. Obszar rezerwatu objęty jest ochroną ścisłą, chroniona jest tu ciepłolubna roślinność murawowo-zaroślowa i leśna (buczyna, grąd).

Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i społecznych obszaru leśnego. Obejmującego wzgórze wapienne Jury Krakowsko-Wieluńskiej z różnymi typami lasów mieszanych z charakterystycznymi wschodnimi skał wapiennych, uformowanych i wyżłobionych erozją w kształty, jaskinie itp.

Na obszarze tym obowiązują przepisy z art. 15 ustawy o ochronie przyrody, zgodnie z czym w rezerwatach zabrania się:

1) budowy lub przebudowy obiektów budowlanych i urządzeń technicznych, z wyjątkiem obiektów i urządzeń służących celom rezerwatu przyrody,
2) chwytania lub zabijania dziko występujących zwierząt, zbierania lub niszczenia jaj, postaci młodocianych i form rozwojowych zwierząt, umyślnego płoszenia zwierząt kręgowych, zbierania poroży, niszczenia nor , gniazd, legowisk i innych schronień zwierząt oraz ich miejsc rozrodu,
3) polowania z wyjątkiem obszarów wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych ustanowionych dla rezerwatu przyrody,
4) pozyskiwania, niszczenia lub umyślnego uszkadzania roślin oraz grzybów,
5) użytkowania, niszczenia, umyślnego uszkadzania, zniszczenia i dokonywania zmian obiektów przyrodniczych, obszarów oraz zasobów, tworów i składników przyrody,
6) zmiany stosunków wodnych, regulacji rzek i potoków, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody,
7) pozyskiwania skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, minerałów i bursztynu,
8) niszczenia gleby lub zmiany przeznaczenia i użytkowania gruntów,
9) palenia ognisk i wyrobów tytoniowych oraz użytkowania źródeł światła o otwartym płomieniu, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska,

10) prowadzenia działalności wytwórczej, handlowej i rolniczej, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony,
11) stosowania chemicznych i biologicznych środków ochrony roślin i nawozów,
12) zbioru dziko występujących roślin i grzybów oraz ich części, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska,
13) połowu ryb i innych organizmów wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych,
14) ruchu pieszego, rowerowego, narciarskiego i jazdy konnej wierzchem, z wyjątkiem szlaków i tras narciarskich wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska,
15) wprowadzania psów na obszary objęte ochroną ścisła i czynną, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony, psów pasterskich wprowadzanych na obszary objęte czynną ochroną, na których plan ochrony albo zadania ochronne dopuszczają wypas oraz psów asystujących w rozumieniu art. 2. Katalog pojęć ustawowych pkt 11 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnienia osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2018 r. po. 511,1000 i 1076),
16) wspinaczki, eksplozji jaskiń lub zbiorników wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska,
17) ruchu pojazdów poza drogami publicznymi oraz poza drogami położonymi na nieruchomościach stanowiących własność rezerwatu przyrody lub będących w użytkowaniu wieczystym rezerwatu przyrody, wskazanymi przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska,
18) umieszczania tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków niezwiązanych z ochroną przyrody, udostępnianiem rezerwatu przyrody, edukacją ekologiczną, z wyjątkiem znaków drogowych i innych znaków związanych z ochroną bezpieczeństwa i porządku publicznego,
19) zakłócania ciszy,
20) używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego, uprawiania sportów wodnych i motorowych, pływania i żeglowania z wyjątkiem akwenów i szlaków wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska,
21) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu,
22) biwakowania, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska,
23) prowadzenia badań naukowych bez zgody regionalnego dyrektora środowiska,
24) wprowadzania gatunków roślin, zwierząt lub grzybów, bez zgody ministra właściwego do spraw środowiska,
25) wprowadzania organizmów genetycznie modyfikowanych,

26) organizacji imprez rekreacyjno-sportowych bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

oraz wynikające z zarządzenia Nr 16/2017 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 1 czerwca 2017 r., zadania ochronne, które obejmują:

1) identyfikację i ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków,
2) opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań.

Realizacja założeń Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztyn odbywać się będzie zgodnie z ww. dokumentami. Przestrzegane będą obowiązujące na tym obszarze zakazy oraz przestrzegane działania ochronne.

OBSZARY NATURA 2000

Obszary Natura 2000 – program sieci obszarów objętych ochroną przyrody na terytorium Unii Europejskiej. Celem programu jest zachowanie określonych typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków, które uważane są za cenne i zagrożone w skali całej Europy. Na terenie Gminy Olsztyn występują następujące Obszary Natura 2000:

Obszar Natura 2000 Ostoja Olsztyńsko - Mirowska PLH240015– Ostoja Olsztyńsko-Mirowska – specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 na Wyżynie Częstochowskiej. Obejmuje obszar o powierzchni 2 210,878 ha, który charakteryzuje się dużym zalesieniem, zróżnicowaniem krajobrazowym i siedliskowym, występowaniem wapiennych wzgórz (mogotów), licznych form skałkowych oraz licznych jaskiń i schronisk. Wzniesienia w obrębie ostoi wykorzystywane były do celów pasterskich, wskutek czego wytworzyły się na nich murawy kserotermiczne, w tym również murawy naskalne z charakterystycznymi dla tego typu siedlisk gatunkami roślin, w tym rzadkich, takich jak skalnica gronkowa, kostrzewa blada, pszonak pannoński i będąca polskim endemitem przytulia krakowska. Wzniesienia, na których występują naturalne lasy bukowe objęte zostały ochroną rezerwatową. Jaskinie są schronieniem i miejscem rozrodu dla licznych nietoperzy, m.in,: podkowiec mały, nocek orzęsiony, nocek duży.

Rysunek 17. Ostoja Olsztyńsko - Mirowska

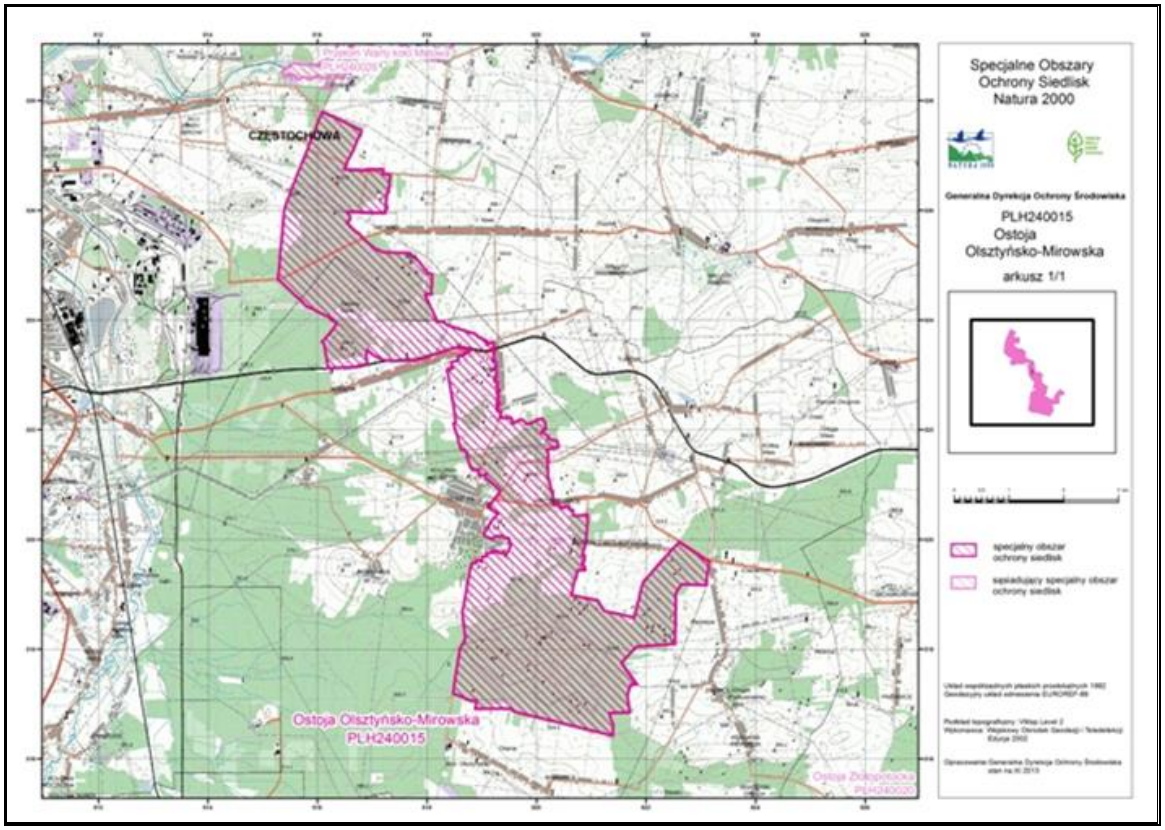

Źródło: Aktualizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Olsztyn

Zgodnie z przepisami art. 33 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody wprowadza się następujące zakazy: podejmowanie działań mogących osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności: pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszaru Natura 2000, wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Realizacja założeń Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztyn odbywać się będzie zgodnie z ww. dokumentem oraz przestrzegane będą obowiązujące na tym obszarze zakazy.

PARK KRAJOBRAZOWY

Wg ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody „park krajobrazowy obejmuje obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania, popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.”

Na terenie Gminy Olsztyn występuje:

Park Krajobrazowy Orlich Gniazd - Obszar parku podlega pod Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Małopolskiego i Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego. Park Krajobrazowy Orlich Gniazd (PKOG) położony jest w północno-wschodniej części województwa śląskiego, jego granice rozciągają się od przełomu rzeki Warta koło Mstowa do doliny Białej Przemszy. Zachodni kraniec PKOG stanowi tzw. kuesta jurajska – próg strukturalny. Od wschodu mniej wyraźnie widoczna jest granica z Niecką Nidziańską. Obszar ten jest mocno zróżnicowany krajobrazowo i przyrodniczo. Budowa geologiczna to przede wszystkim twory jurajskie. Do charakterystycznych obiektów tutejszej przyrody nieożywionej, które stanowią atrakcje turystyczne, należą wapienne ostańce, doliny krasowe oraz jaskinie, których na terenie województwa śląskiego naliczono dotychczas przeszło pół tysiąca. W urozmaiconym krajobrazie Wyżyny znajduje się szereg różnorodnych zbiorowisk roślinnych, natomiast wśród zwierząt charakterystycznymi gatunkami są nietoperze oraz rzadkie, ciepłolubne bezkręgowce. Ponadto występują tu średniowieczne zamczyska, które z powodu usytuowania na skalnych, trudno dostępnych wniesieniach, otrzymały nazwę Orlich Gniazd. Na obszarze parku leży jedna z największych w Europie warowni, zamek Ogrodzieniec w Podzamczu. Inne, najbardziej znane obiekty Szlaku Orlich Gniazd, to twierdze w Mirowie, Bobolicach, Morsku i Smoleniu.

Park Krajobrazowy Orlich Gniazd utworzony został 20.06.1980 r. na mocy Uchwały Nr III/11/80 Woj. Rady Narodowej w Katowicach z dnia 20 czerwca 1980 r., zaś w obecnej formie Uchwałą Nr XVI/70/82 Wojewódzkiej Rady Nadzorczej w Częstochowie z dnia 17 czerwca 1982 r. w sprawie utworzenia Zespołu Jurajskich Parków Krajobrazowych w granicach województwa częstochowskiego.

Rysunek 18. Część Parku Krajobrazowego "Orlich Gniazd" na tle Gminy Olsztyn

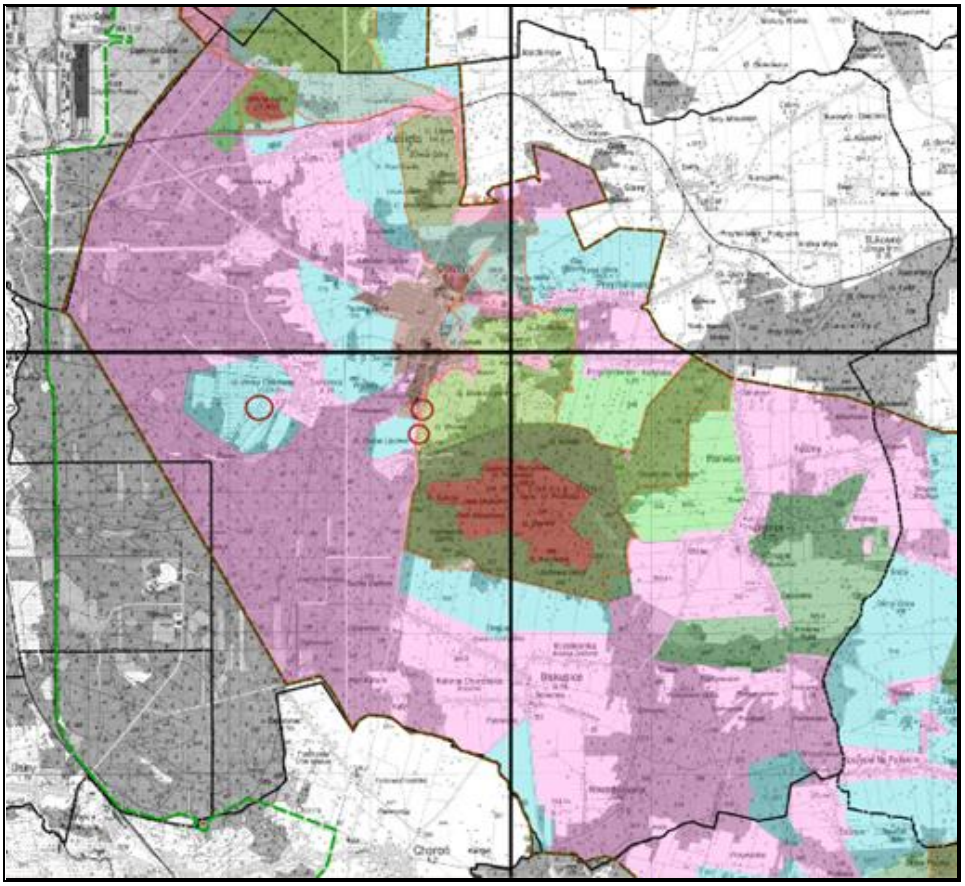

Źródło: Aktualizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Olsztyn

Szczegółowe cele ochrony Parku zostały przedstawione poniżej:

1) Ochrona wartości przyrodniczych:
   a) Zachowanie charakterystycznych elementów przyrody nieożywionej,
   b) Ochrona naturalnej różnorodności florystycznej i faunistycznej,
   c) Zachowanie naturalnych i półnaturalnych zbiorowisk roślinnych, ze szczególnym uwzględnieniem roślinności kserotermicznej, torfowiskowej oraz wilgotnych łąk,
   d) Zachowanie korytarzy ekologicznych.
2) Ochrona wartości historycznych i kulturowych:
   a) Ochrona tradycyjnych form zabudowy i zespołów wiejskich i podmiejskich,
   b) Współdziałanie w zakresie ochrony obiektów zabytkowych i ich otoczenia,
3) Ochrona walorów krajobrazowych:
   a) Zachowanie otwartych terenów krajobrazów jurajskich,
   b) Ochrona przed przekształceniem terenów wyróżniających się walorami estetyczno-widokowymi,
4) Społeczne cele ochrony:
   a) Racjonalna gospodarka przestrzenią, hamowanie presji urbanizacyjnej,

b) Promowanie i rozwijanie funkcji zgodnych z uwarunkowaniami środowiska, w tym szczególnie turystyki, wypoczynku i edukacji.

Na obszarze tym obowiązują przepisy z art. 17 ustawy o ochronie przyrody, zgodnie z czym w parkach krajobrazowych zabrania się:

- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej;
- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynów;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem praz związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od:
  a) linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych,
  b) zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 389 obowiązek uzyskania pozwolenia wodnoprawnego pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej;
- lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 200 m od krawędzi brzegów klifowych oraz w pasie technicznym brzegu morskiego;
- likwidowania, zasypywanie i przekształcanie zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- wylewanie gnojownicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;

- prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową;
- utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych;
- organizowania rajdów motorowych i samochodowych;
- używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego na otwartych zbiornikach wodnych.

oraz zapisy wynikające z uchwały Nr IV/48/2/2014 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 10 marca 2014 r zgodnie z którymi celami ochrony przyrody Parku Krajobrazowego „Orlich Gniazd" są:

1) zachowanie zróżnicowanej, charakterystycznej rzeźby terenu Parku oraz procesów warunkujących jej istnienie,
2) zachowanie szaty roślinnej,
3) zachowanie specyficznego układu przestrzennego zbiorowisk leśnych i nieleśnych,
4) zachowanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych,
5) zachowanie różnorodności genetycznej i gatunkowej flory i fauny, szczególnie gatunków endemicznych i reliktowych,
6) zachowanie funkcji Parku jako korytarza ekologicznego umożliwiającego migrację gatunków,
7) zachowanie walorów krajobrazowych, a zwłaszcza powiązań fizjonomii krajobrazu z układami przyrodniczo-kulturowymi, charakterystycznymi dla Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej,
8) zachowanie elementów dziedzictwa kulturowego, w szczególności stanowisk archeologicznych oraz zabytków architektury drewnianej i murowanej.

Realizacja założeń Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztyn odbywać się będzie zgodnie z ww. dokumentami. Przestrzegane będą obowiązujące na tym obszarze zakazy oraz uwzględniane istniejące oraz potencjalne zagrożenia.

UŻYTKI EKOLOGICZNE

Wg ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody „użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej - naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania."

Na terenie Gminy Olsztyn występuje:

Góry Towarne - kompleks wzgórz krasowych o pow. 10,38 ha. Przedmiotem ochrony są tu rzadkie gatunki roślin porastające murawy kserotermiczne oraz murawy naskalne. Celem jego ochrony jest zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych kompleksu wzgórz krasowych z murawami naskalnymi i kserotermicznymi, ze stanowiskami regionalnie rzadkich i ustępujących gatunków roślin.

Rysunek 19. Obszarowe formy ochrony przyrody na terenie Gminy Olsztyn

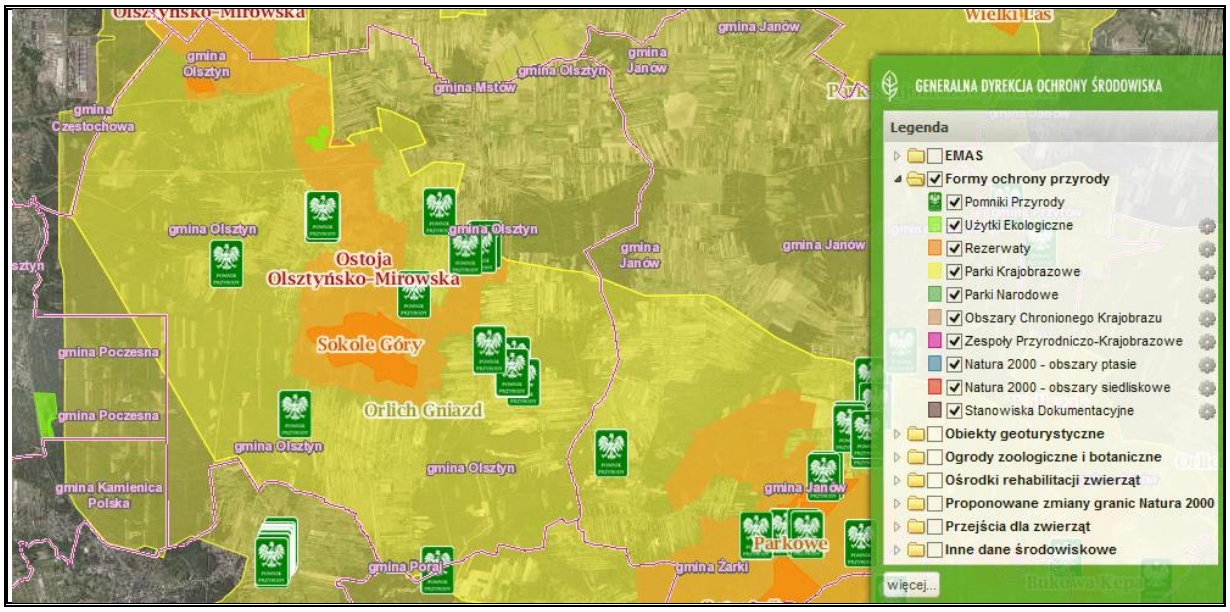

Źródło: http://geoserwis.gdos.gov.pl/

POMNIKI PRZYRODY

Wg ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody „pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie”.

Pomniki zlokalizowane na terenie Gminy Olsztyn prezentuje poniższa tabela.

Tabela 28. Pomniki przyrody na terenie Gminy Olsztyn

L.p.	Typ pomnika	Rodzaj tworu	Tekstowy opis położenia
1.	Wieloobiektowy	grupa drzew Lipa drobnolistna - Tilia cordata Lipa szerokolistna - Tilia platyphyllos	przy murze kościoła p.w. Św. Jana Chrzciciela w Olsztynie, ul. Kościelna 6
2.	Wielobiektowy	Grupa drzew Lipa drobnolistna - Tilia cordata Lipa szerokolistna - Tilia platyphyllos	na terenie plebanii przy kościele p.w. Św. Jana Chrzciciela w Olsztynie, ul. Kościelna 6
3.	Jednoobiektowy	drzewo Sosna zwyczajna (Sosna pospolita) - Pinus sylvestris	przy skrzyżowaniu dróg prowadzących do Olsztyna i do Częstochowy, ul. Słoneczna 12
4.	Jednoobiektowy	drzewo Cis pospolity - Taxus baccata	na terenie Zespołu Szkół w Zrębicach, ul. Główna 143, 42-256 Olsztyn
5.	Jednoobiektowy	drzewo Lipa drobnolistna - Tilia cordata	na posesji Koła Łowieckiego "Orlik" w Biskupicach ul. Olsztyńska 4, 42-256 Olsztyn
6.	Jednoobiektowy	krzew Kłokoczka południowa	Nadleśnictwo Złoty Potok, Leśnictwo Zrębice, oddział 339d lub c, Przymiłowice-Kotysów przy słupku granicznym nr. 1873
7.	Jednoobiektowy	krzew Kłokoczka południowa	na terenie posesji Przymiłowice 38 (przy ogrodzeniu)
8.	Wieloobiektowy	grupa drzew Morwa biała - Morus alba	przy kapliczce św. Idziego w Zrębicach
9.	Jednoobiektowy	drzewo Lipa szerokolistna - Tilia platyphyllos	przy murze cmentarza w Zrębicach przy ul. Żareckiej 35
10.	Wieloobiektowy	grupa drzew Lipa drobnolistna - Tilia cordata Lipa szerokolistna - Tilia platyphyllos	na placu Kościoła p.w. Św. Idziego w Zrębicach
11.	Wieloobiektowy	grupa drzew Dąb szypułkowy - Quercus robur	na parkingu za stacją paliw w Przymiłowcach przy DK-1; oddz. 333d
12.	Jednoobiektowy	drzewo Dąb szypułkowy - Quercus robur	Nadleśnictwo Złoty Potok, Leśnictwo Zrębice, oddział 334a,na skraju lasu w pobliżu miejscowości Przymiłowice-Kotysów oraz parkingu przy DK-1 za stacją paliw w Przymiłowcach
13.	Jednoobiektowy	drzewo Klon pospolity (Klon zwyczajny) - Acer platanoides	przy drodze polnej, naprzeciwko oddziałów 335 i 336 Nadleśnictwa Złoty Potok

Źródło: http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP

Zarówno na etapie realizacji jak i eksploatacji inwestycji na terenie Gminy nie będą podejmowane działania, których skutkiem byłoby naruszenie katalogu czynności

zabronionych w odniesieniu do poszczególnych form ochrony przyrody, występujących na tym obszarze. Zadania nie wpłyną w sposób znaczący na populacje siedlisk i gatunków. Uciążliwości mogą wystąpić jedynie na etapie realizacji zadań, jednakże podczas ich trwania zostaną zapewniono odpowiednie działania ochronne, a prowadzone prace będą zgodne z przepisami dotyczącymi ochrony przyrody. Realizacja Programu Ochrony Środowiska nie wpłynie negatywnie na realizację celów ochrony obszarów chronionych. Przedsięwzięcia prowadzone będą na terenach głównie zurbanizowanych.

W przypadku zaistnienia takiej konieczności, podjęte zostaną działania mające na celu kompensację powstałych szkód poprzez podejmowanie równoważących je działań, prowadzące do przywrócenia równowagi przyrodniczej na danym terenie, wyrównania szkód dokonanych w środowisku przez realizację przedsięwzięcia oraz do zachowania walorów krajobrazowych (np. sadzenie drzew, objęcie opieką stanowisk zagrożonych gatunków roślin i zwierząt, budowa schronień dla ptaków). W przypadku planowania inwestycji na obszarze Gminy, gdzie znajdują się obszary chronione uwzględnione zostało ewentualne ryzyko ich oddziaływania. Jednakże ich realizacja poprzedzona będzie uzyskaniem stosownych pozwoleń i decyzji środowiskowych, co ma na celu zminimalizowanie wystąpienia negatywnych skutków.

Wobec powyższego nie stwierdza się wystąpienia podczas realizacji zadań istotnych problemów oddziałujących na występujące na tym terenie formy ochrony przyrody. W efekcie zapisy Programu zapewniają ochronę tutejszym siedliskom i gatunkom flory i fauny, pozwalają na ich zachowanie, a nawet wzbogacenie, tym samym przyczyniając się do spełniania założeń wyznaczonych w odpowiednich aktach dla obszarów cennych przyrodniczo, stanowiąc ochronę zagrożonych wyginięciem gatunków.

Wszystkie działania zaproponowane do realizacji zadania *z* założenia mają na celu poprawę stanu środowiska na terenie Gminy oraz zachowanie i wzbogacenie walorów obszarów chronionych. W związku z tym, realizacji Programu nie będzie prowadzić do pogorszenia elementów środowiska oraz wpływać negatywnie na obszary wyznaczone w ustawie o ochronie przyrody.

- Oddziaływanie planowanych inwestycji na Rezerwaty Przyrody
  Analiza wstępna nie wykazała zachwiania stanu ekosystemów, fauny, flory, grzybów oraz tworów przyrody nieożywionej na tym terenie, wobec powyższego inwestycje nie będą miały negatywnego wpływu na Rezerwaty Przyrody.
- Oddziaływania planowanych inwestycji na terenie Parku Krajobrazowego
  Analiza nie wykazała negatywnego oddziaływania zadań na występujące tutaj gatunki fauny i flory, a także na przestrzeń krajobrazową.

— Oddziaływania planowanych inwestycji na Obszar Natura 2000

Wstępna analiza nie wykazała negatywnego oddziaływania zadań na występujące tutaj gatunki roślin i zwierząt oraz typy siedlisk, które są przedmiotem ochrony na Obszarze Natura 2000 znajdującym się na terenie Gminy Olsztyn. Realizacja zaplanowanych w POŚ działań nie wpłynie na naruszenie integralności i spójności tych obszarów.

— Oddziaływania planowanych inwestycji na pomniki przyrody i użytek ekologiczny

Negatywne oddziaływanie na pomniki przyrody i użytek ekologiczny nie powinno wystąpić w wyniku realizacji zaplanowanych inwestycji.

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 29. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby przyrodnicze

Mocne strony	Słabe strony
• duża różnorodność krajobrazowa, ekosystemowa, siedliskowa i gatunkowa • zadowalający stan zdrowotny lasów • występowanie terenów o dużych walorach przyrodniczych – obszarowe formy ochrony przyrody • brak zakładów szczególnie uciążliwych dla zasobów przyrodniczych oraz dużych ośrodków i zakładów przemysłowych, • rozwój turystyki i agroturystyki	• niechęć do stosowania przepisów ochrony środowiska i przyrody przez społeczeństwo i podmioty gospodarcze • niewystarczający udział oze w bilansie energetycznym Gminy
Szanse	**Zagrożenia**
• dostępność zewnętrznych źródeł finansowania, w tym m.in. nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej • regulacje ogólnokrajowe i międzynarodowe zobowiązujące do podnoszenia jakości środowiska • rosnący popyt na żywność ekologiczną • wzrastające zainteresowanie zdrowym stylem życia wśród mieszkańców • obejmowanie monitoringiem obszarów prawnie chronionych	• niska świadomość ekologiczna mieszkańców • niewystarczające środki finansowe na aktywną ochronę przyrody • zmiany klimatu oraz związane z tym wstępujące anomalie pogodowe • rozprzestrzenianie się obcych gatunków flory i fauny • wzrost natężenia ruchu turystyczno - rekreacyjnego

Źródło: Opracowanie własne

3.2.9 Zagrożenia poważnymi awariami

Zagadnienia związane z poważnymi awariami zostały uregulowane przede wszystkim w Ustawie Prawo ochrony środowiska (tytuł IV „Poważne awarie"). Definicja ustawowa określa poważną awarię jako „zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałą

w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych sytuacji, prowadząca do natychmiastowego powstania

zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem" (art. 3, ust. 23). Definicja ta jest zbieżna z Dyrektywą Seveso II (96/82/WE) oraz Konwencją z 1992 r. w sprawie transgranicznych skutków awarii przemysłowych.

AWARIE ELEKTROWNI JĄDROWYCH, GWAŁTOWNE POŻARY OBIEKTÓW PRZEMYSŁOWYCH, ATAKI TERRORYSTYCZNE

Zakładem stwarzającym zagrożenie awarią przemysłową jest każdy zakład, na którego terenie znajdują się substancje niebezpieczne, mogące spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi lub środowiska. Ze względu na rodzaj i ilość substancji niebezpiecznych zakłady dzielimy, zgodnie z art. 248, ust. 1 u.p.o.ś., na:

- zakłady o zwiększonym ryzyku – zakłady, na których terenie znajdują się mniej niebezpieczne substancje lub ich ilość jest mniejsza;
- zakłady o dużym ryzyku.

Na terenie Gminy Olsztyn nie występują większe zakłady przemysłowe, w których prawdopodobne jest wystąpienie zdarzenia o znamionach poważnej awarii.

TRANSPORT SUBSTANCJI NIEBEZPIECZNYCH

Zagrożenie w powiecie częstochowskim oraz dla Gminy Olsztyn stanowić może transport substancji niebezpiecznych w ruchu drogowym. Obecność na terenie powiatu ważnych szlaków komunikacyjnych stanowi nie tylko potencjał rozwojowy, ale także zwiększa możliwość wystąpienia zagrożeń związanych z transportem substancji niebezpiecznych.

INNE ZAGROŻENIA

Wśród innych zagrożeń, które mogą wystąpić na terenie Gminy, można wyróżnić: zagrożenia radiacyjne (skażenia promieniotwórcze), chemiczne (zagrożenie toksycznymi środkami przemysłowymi i innymi substancjami chemicznymi), biologiczne: epidemie, epizootie (plagi zwierzęce), epifitozy (choroby populacji roślinnej), awarie urządzeń infrastruktury technicznej (gazowe, energetyczne, wodociągowe), terrorystyczne (z wykorzystaniem broni, bomb, materiałów wybuchowych, środków chemicznych oraz biologicznych).

Na terenie Gminy Olsztyn działa firma „Z.U.H. MEGA-POL Daniel Podsiedlik" świadcząca działalność w zakresie wyburzeń, rozbiórek i demontażu. Firma ta stwarza potencjalne zagrożenie zakłóceń stosunków wodnych na gruntach sąsiadujących z przedsiębiorstwem spowodowane składowaniem dużej ilości odpadów porozbiórkowych na terenie przedsiębiorstwa.

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 30. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami

Mocne strony	Słabe strony
• brak zakładów przemysłowych stwarzających zagrożenie dla środowiska przyrodniczego, regulacje prawne - wymagania dla zakładów i ich kontrola) • działalność straży pożarnej na terenie Gminy	• małe prawdopodobieństwo przewidzenia możliwości poważnej awarii • zbyt mała świadomość pracowników zakładów o potencjalnych skutkach wystąpienia awarii i potrzebie zapobiegania jej wystąpieniu • prowadzenie działalności gospodarczej stwarzającej zagrożenie dla środowiska przyrodniczego
Szanse	**Zagrożenia**
• opracowywanie przez prowadzących zakłady przemysłowe planów operacyjno-ratowniczych oraz zewnętrznych planów operacyjno-ratowniczych przez Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej • remonty i modernizacje dróg na terenie Gminy • możliwość pozyskania środków finansowych na doposażenie służb odpowiadających za kontrolę zakładów mogących spowodować poważne awarie	• możliwość wystąpienia zdarzeń losowych w zakładach pracy • możliwość awarii podczas transportu przez Gminę substancji niebezpiecznych • nasilające się ekstremalne zjawiska pogodowe (zmiany klimatyczne)

Źródło: Opracowanie własne

3.3 Zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii

RACJONALIZACJA UŻYTKOWANIA WODY DO CELÓW PRODUKCYJNYCH I KONSUMPCYJNYCH

Osiągnięcie założonego celu, będzie możliwe w przypadku podjęcia działań przez podmioty funkcjonujące na terenie Gminy, zużywające znaczne zasoby wody, a także przez gospodarowanie gminną infrastrukturą techniczną. W celu zmniejszenia wodochłonności w strefie gospodarki, zakłady korzystające ze środowiska – pobierające wodę, surowce i energię powinny stosować najlepsze dostępne techniki (BAT). Istotne jest wdrażanie systemów zarządzania środowiskowego w zakładach (normy ISO 14000), wprowadzanie zasad Czystej Produkcji oraz przystępowanie do programów sektorowych z dziedziny ochrony środowiska.

Oszczędne gospodarowanie wodą ma istotne znacznie dla środowiska naturalnego, a skala oszczędności zależy w głównej mierze od świadomości ekologicznej i determinacji mieszkańców Gminy. Proekologiczne rozwiązania powinny być także stosowane w budynkach użyteczności publicznej usytuowanych na terenie Gminy. Dotychczasowe doświadczenia *(zebrane przez Witolda M. Lewandowskiego w opracowaniu pt.*

„Proekologiczne odnawialne źródła energii"), wskazują że najważniejsze oszczędności wody uzyskuje się dzięki:

- „zainstalowaniu indywidualnych liczników wody w gospodarstwach domowych;
- zastąpieniu tradycyjnych spłuczek o dużej pojemności rozwiązaniami o innej konstrukcji, umożliwiającymi 2-3 krotne zmniejszenie zużycia wody;
- zastąpieniu zaworów dławicowych zaworami np. kulowymi, które mają mniejsze opory przepływu i nie wymagają wymiany uszczelek;
- stosowaniu w bateriach umywalkowych, prysznicowych i kuchennych mieszaczy, które napowietrzają wodę, zwiększają jej efektywną objętość i tym samym zmniejszają jej pobór;
- zastąpieniu wanien kabinami prysznicowymi, w których pobór wody jest 3-4 razy mniejszy;
- zmianie systemu mycia w umywalkach i zlewozmywakach – nie pod bieżącą wodą;
- instalowaniu pralek i zmywarek o małym poborze wody".

ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE ENERGII

Do realizacji założonego celu, ze względu na wzrastające ceny energii, będą dążyć zarówno przedsiębiorcy, jak i władze oraz mieszkańcy Gminy. Zmniejszenie zużycia energii jest bowiem jedynym sposobem ograniczenia wydatków związanych z pozyskaniem energii elektrycznej, jak i cieplnej. Jednym z warunków rozwoju współczesnego świata jest dążenie do zmniejszenia zużycia energii w różnych procesach. Dotyczy to także procesów, które służą do utrzymania komfortu klimatycznego i komfortu użytkowania w budynkach: ogrzewania, wentylacji, klimatyzacji, podgrzewania wody wodociągowej.

Niżej wymienione fakty, mówiące, że:

- zasoby paliw są ograniczone,
- dostępność do paliw jest coraz trudniejsza,
- ceny paliw będą miały tendencję wzrostową,
- należy ograniczać zanieczyszczenie środowiska produktami procesów spalania, świadczą o znacznej roli działań zmierzających do oszczędzania energii i jej efektywnego wykorzystania.

Ochrona środowiska poprzez zmniejszenie zużycia energii nie musi wcale odbywać się kosztem obniżenia poziomu życia ani wiązać się z pogorszeniem warunków pracy, rezygnacją z ogrzewania mieszkań, oświetlania ich i korzystania z coraz nowocześniejszych urządzeń gospodarstwa domowego oraz zaprzestaniem korzystania ze środków transportu. Energię można bowiem zaoszczędzić następującymi metodami:

- modyfikując istniejące systemy energetyczne zarówno w samym procesie jej wytwarzania, jak i transportu;
- wprowadzając nowe energooszczędne technologie w przemyśle, budownictwie, rolnictwie i gospodarstwach domowych;
- promując oszczędzanie energii za pomocą akcji propagandowych oraz wprowadzaniem zachęcających do oszczędzania bodźców ekonomicznych.

Działania mające na celu racjonalizację zużycia energii będą w głównej mierze prowadzone przez podmioty gospodarcze, m.in. poprzez stosowanie energooszczędnych technologii produkcji, władze samorządowe pragnące minimalizować rachunki związane z dostawami paliw i energii elektrycznej na potrzeby infrastruktury publicznej. Zadaniem władz samorządowych będzie ponadto organizacja działań edukacyjnych i informacyjnych z zakresu upowszechniania metod racjonalizacji zużycia energii.

Zrównoważone wykorzystanie energii dotyczy nie tylko przemysłu, energetyki i budownictwa, ponieważ także indywidualne gospodarstwa domowe mają ogromne możliwości ochrony środowiska poprzez energooszczędne budownictwo oraz energooszczędne systemy ogrzewania.

ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE MATERIAŁÓW

Priorytetowym celem w zakresie zrównoważonego wykorzystania zasobów jest „zredukowanie negatywnego oddziaływania na środowisko spowodowanego wykorzystywaniem zasobów w sytuacji wzrostu gospodarczego-koncepcja zwana rozdzieleniem (decoupling). W praktyce oznacza to zredukowanie oddziaływania na środowisko będącego skutkiem wykorzystywania zasobów, przy jednoczesnej poprawie ogólnej wydajności zasobów w obszarze gospodarki*”.*

Realizacja założonego celu jest uwarunkowana podjęciem proekologicznych działań przez zakłady produkcyjne funkcjonujące na terenie Gminy Olsztyn. Motywację do podjęcia działań w tym zakresie stanowią coraz wyższe koszty zakupu materiałów oraz utylizacji odpadów poprodukcyjnych, w związku z czym działania ograniczające materiałochłonność oraz odpadowość produkcji przełożą się na konkretne oszczędności przedsiębiorstw.

Zadaniem władz samorządowych oraz organów publicznych będzie natomiast informowanie, wspieranie i monitorowanie działań podejmowanych przez zakłady produkcyjne w zakresie ograniczania materiałochłonności i odpadowości produkcji oraz kontrola zgodności tych działań z obowiązującymi przepisami prawa.

3.4 Zagadnienia horyzontalne

Zgodnie z *Wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska*, w ramach każdego obszaru interwencji należy uwzględnić zagadnienia horyzontalne: adaptację do zmian klimatu, nadzwyczajne zagrożenia środowiska, działania edukacyjne oraz monitoring środowiska.

3.4.1 Adaptacja do zmian klimatu

Występujące w ostatnich kilku dekadach skutki zmieniającego się klimatu, zwłaszcza wzrostu temperatury, częstotliwości i nasilania zjawisk ekstremalnych, systematycznie się pogłębiają. Stanowią tym samym zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju wielu krajów na świecie, w tym także dla Polski. Konieczne jest zatem podjęcie działań na rzecz dostosowania się (adaptacji) do prognozowanych skutków zmian klimatu, które powinny być realizowane jednocześnie z działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych (mitygacja).

Dokument pn. „Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030" (SPA2020) stanowi odpowiedź na walkę ze zmianami klimatu, a jego głównym celem jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu. Ponadto uruchomiona została strona internetowa klimada.mos.gov.pl, na której znajdują się informacje dotyczące zmian klimatu oraz adaptacji do nich.

Według SPA2020, do najważniejszych negatywnych skutków zmian klimatu w skali regionalnej zaliczyć należy niekorzystne zmiany warunków hydrologicznych, zwiększenie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i katastrof (silne wiatry, incydentalne trąby powietrzne, wyładowania atmosferyczne, ulewne deszcze, wzrost okresów upalnych). W ostatnich latach nie odnotowano tego rodzaju zjawisk na terenie Gminy Olsztyn, jednak ich pojawienia się w przyszłości nie można wykluczyć. Obszary zurbanizowane ze względu na zagęszczenie zabudowy zagrożone są ponadto powstawaniem tzw. wyspy ciepła, która jest efektem nadmiernej emisji energii z różnych źródeł. Dodatkowo wzmacnia ją wzrastająca temperatura, co sprzyja stagnacji powietrza nad obszarami zabudowanymi i wzrostowi koncentracji zanieczyszczeń powietrza. Również obszary wiejskie, na których brak centralnych systemów ciepłowniczych, gdzie dominuje ogrzewanie indywidualne z kotłowni przydomowych, powinny podejmować działania zmierzające do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, zwłaszcza poprzez rozwijanie odnawialnych źródeł energii oraz właściwe planowanie przestrzenne. Ponadto poważnym zagrożeniem jest susza. Polska leży w strefie klimatu przejściowego umiarkowanego, ale pomimo to na jej obszarze występują susze o ujemnych skutkach, stanowiące poważny

problem ekonomiczny, społeczny i środowiskowy dla jednostek, gdzie powierzchnia użytków rolnych przekłada się na charakter gospodarczy obszaru.

Województwo Śląskie położone jest w dorzeczu Wisły, Odry i Warty. Jest to najbardziej zurbanizowany region Polski, będący węzłem transportowym o znaczeniu międzynarodowym. Obszar cechuje się zróżnicowaną rzeźbą terenu obejmują doliny rzek, wyżyny, podgórza oraz góry. Stan środowiska jest tu mocno zróżnicowany, obok terenów silnie zdegradowanych występuje tu obszary bardzo dobrze zachowane, sprzyjające rozwojowi turystyki i rekreacji. Na terenie występują liczne złoża kopalin, wód termalnych, mineralnych i leczniczych. Dodatkowo niewielkie są zasoby wód powierzchniowych dodatkowo pogarszane przez zanieczyszczenia. Gleby narażone są na oddziaływanie emisji szkodliwych substancji z różnych źródeł. W rolnictwie główna pozycję w strukturze zasiewów tworzą uprawy zbożowe, ziemniaki oraz rośliny pastewne, ponadto region jest znaczącym producentem drobiu i jaj.

Rekomendowane kierunki działań adaptacyjnych:

- ochrona obszarów źródłowych głównych rzek i zwiększenia retencji wody zarówno w dolinach jak i w górach,
- zaopatrzenie miast, przemysłu i rolnictwa w wodę w warunkach ekstremalnych (powodzie i susze, długotrwałe okresy z wysoką temperaturą),
- zabezpieczenie infrastruktury miejskiej i przemysłowej przed nagłymi zalaniami i podtopieniami w tym rozwój kanalizacji opadowej,
- zabezpieczenie obszarów podgórskich i górskich przed osuwiskami i lawinami,
- ochrona istniejących i tworzenie nowych powierzchni zielonych i wodnych w procesach rewitalizacji obszarów miejskich i poprzemysłowych w celu ograniczenia wzrostu temperatury i poprawy warunków sanitarnych powietrza,
- przygotowanie nowej oferty turystycznej dla mieszkańców miejscowości turystycznych i turystów w sytuacji zmniejszonej pokrywy śnieżnej i ograniczonego dostępu do wody.

Źródło: http://klimada.mos.gov.pl

3.4.2 Działania edukacyjne w zakresie ochrony środowiska

Zgodnie z przepisem art. 77 z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku *Prawo Ochrony Środowiska,* problematykę ochrony środowiska uwzględnia się w podstawach programowych kształcenia ogólnego dla wszystkich typów szkół. Obowiązkiem tym ustawodawca objął również organizatorów kursów prowadzących do uzyskania kwalifikacji zawodowych. Konstytucyjnych podstaw dla realizacji edukacji ekologicznej należy upatrywać w zasadzie zrównoważonego rozwoju (art. 5 Konstytucji Rzeczpospolitej Polski z dnia 2 kwietnia 1997 r.) oraz w generalnym obowiązku każdego obywatela do dbałości o stan środowiska

oraz odpowiedzialności za spowodowane przez siebie jego pogorszenie określonym w art. 86 Konstytucji RP.

Obecnie edukacja ekologiczna na terenie Gminy Olsztyn prowadzona jest przede wszystkim w formalnym systemie kształcenia.

Ocenia się jednak, że poziom świadomości mieszkańców Gminy oraz lokalnych interesariuszy w zakresie efektywności energetycznej i możliwości oszczędzania energii jest nieduży. Niski poziom świadomości społeczeństwa spowodowany jest przede wszystkim brakiem działań, których celem jest komunikacja z mieszkańcami i lokalnymi interesariuszami oraz podniesienie ich wiedzy w zakresie efektywności energetycznej. W związku z tym, władze lokalne powinny podejmować działania w celu poprawy świadomości ekologicznej mieszkańców, nie tylko tych najmłodszych. Proponowane zadania w zakresie edukacji ekologicznej to:

- edukacja lokalnej społeczności z zakresu efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii;
- prowadzenie kampanii informacyjno – promocyjnej w zakresie gospodarki niskoemisyjnej oraz wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej budynków;
- promowanie atrakcyjności transportu publicznego, pieszego i rowerowego;
- promowanie ochrony środowiska przyrodniczego na terenie Gminy;
- działania zmierzające do różnicowania rolnictwa w kierunku rolnictwa ekologicznego.

3.4.3 Nadzwyczajne zagrożenia środowiskowe

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska są pojęciem, które zostało zdefiniowane zostało w art. 104 ust. 2 ustawie z dnia 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska, jako *zagrożenie spowodowane gwałtownym zdarzeniem, niebędącym klęską żywiołową, które może wywołać znaczne zniszczenie środowiska lub pogorszenie jego stanu, stwarzające powszechne niebezpieczeństwo dla ludzi i środowiska*.

W chwili obecnej pojęcie to nie jest definiowane, chociaż powszechnie w środowisku twierdzi się, że zastąpiło je pojęcie poważnej awarii, zdefiniowane w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. Wobec powyższego, rozumiane jest jako zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Jako nadzwyczajne zagrożenie dla środowiska, a także poważną awarię należy traktować zdarzenia, takie jak: pęknięcie i rozszczelnienie instalacji rurociągów transportowych,

wybuch, awarię zbiornika, katastrofę autocysterny lub cysterny kolejowej przewożącej substancję niebezpieczną, awarię obiektów hydrotechnicznych, itp.

Kolejnym aktem prawnym definiującym pojęcie nadzwyczajnych zagrożeń jest ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej i jest definiowane, jako *zdarzenie wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody niebędące pożarem ani klęską żywiołową, stanowiące zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska, któremu zapobieżenie lub którego usunięcie skutków nie wymaga zastosowania nadzwyczajnych środków. W świetle tej ustawy ochrona przeciwpożarowa polega m.in. na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem. Zdarzeniem miejscowym nazywane są skażenia obszaru substancjami radioaktywnymi, skażenia niebezpiecznymi substancjami chemicznymi, skażenia chemiczne i biologiczne w wyniku katastrof obiektów hydrotechnicznych*.

Obszar Gminy Olsztyn nie należy do rejonów o wysokim ryzyku wystąpienia nadzwyczajnych zagrożeń środowiska. Na terenie Gminy brak jest zakładów przemysłowych i usługowych zaliczanych do kategorii obiektów o zwiększonym lub dużym ryzyku poważnej awarii przemysłowej, stosujących do celów produkcyjnych lub magazynujących takie rodzaje lub ilości substancji, które starzałyby zwiększone ryzyko wystąpienia poważanej awarii przez wywołanie zagrożenia typu chemicznego, technicznego i pożarowego, w myśl rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 9.04.2002 r. Ewentualne nadzwyczajne poważne zdarzenia mogą wystąpić podczas transportu drogowego substancji niebezpiecznych przez teren Gminy, osuwaniem się mas skalnych, niewłaściwym postępowaniem z odpadami niebezpiecznymi, magazynowaniem substancji niebezpiecznych oraz zagrożeniem pożarowym. Potencjalnymi zagrożeniami są stacje benzynowe oraz magazyny paliw i gazów. W związku z powyższym, na terenie Gminy nadzwyczajne zagrożenia środowiska dotyczą zanieczyszczenia powietrza, gruntu i wody.

3.4.4 Monitoring środowiska

Państwowy monitoring środowiska został powołany ustawą z dnia 10 lipca 1991 roku o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. Nr. 77, poz. 335 z późn. zm.) w celu zapewnienia wiarygodnych informacji o stanie środowiska.

Państwowy Monitoring Środowiska stanowi system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz zbierania, analizowania, udostępniania wyników badań i oceny elementów środowiska. Jego celem jest systematyczne informowanie organów administracji i społeczeństwa o:

- jakości elementów przyrodniczych, dotrzymywaniu standardów jakości środowiska określonych przepisami oraz obszarach występowania przekroczeń tych standardów;
- występujących zmianach jakości elementów przyrodniczych i przyczynach tych zmian, w tym powiązaniach przyczynowo skutkowych występujących pomiędzy emisjami i stanem elementów przyrodniczych

Państwowy Monitoring Środowiska realizowany jest na podstawie:

- wieloletnich programów państwowego monitoringu środowiska opracowanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska i zatwierdzanych przez ministra właściwego do spraw środowiska,
- wojewódzkich programów monitoringu opracowanych przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska i zatwierdzonych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Aktualny Program Monitoringu Środowiska obejmuje lata 2016 – 2020 i został opracowany przez Departament Monitoringu i Informacji o Środowisku Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska oraz zatwierdzony w dniu 1 października 2015 roku. Obejmuje on monitoring następujących podsystemów: jakości powietrza, jakości wód, jakości gleby i ziemi, przyrody, hałasu, pól elektromagnetycznych, promieniowania jonizującego.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztyn wykorzystuje i będzie wykorzystywał informacje wytworzone w ramach PMŚ w celu monitorowania skuteczności działań i strategicznego planowania w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju. Gmina Olsztyn współpracuje z Inspekcją Ochrony Środowiska dotyczącą lokalnych miejsc występowania zanieczyszczeń wód czy gruntu. Informacje dotyczące stacji pomiarowych na terenie Gminy znajdują się w Programie Państwowego Monitoringu Środowiska dla Województwa Śląskiego 2016–2020. Przekazywane dane i przeprowadzone na terenie Gminy badania, ich analiza, wyniki ocen, prognoza są dostępne na stronach internetowych WIOŚ w Katowicach i siedzibie Inspektoratu.

4. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie

4.1 Nadrzędny cel programu

POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA I ZACHOWANIE WALORÓW PRZYRODNICZYCH SZANSĄ NA ZRÓWNOWAŻONY ROZWOJU GMINY OLSZTYN ORAZ KOMFORTOWE ŻYCIE MIESZKAŃCÓW CZYSTYM I BEZPIECZNYM OTOCZENIU

4.2 Kierunki interwencji, cele oraz zadania wynikające z oceny stanu środowiska

Na podstawie diagnozy stanu istniejącego oraz zagrożeń środowiska przyrodniczego Gminy, zachowując spójność z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na szczeblu krajowym, wojewódzkim oraz powiatowym, dla każdego z obszarów interwencji określono kierunki interwencji oraz wyznaczono cele i zadania do realizacji, które zostały zaprezentowane w formie tabelarycznej. Harmonogram zaplanowanych w przedmiotowym dokumencie zadań został przedstawiony głównie dla zadań własnych samorządu gminnego. Do zadań monitorowanych samorządu gminnego należy przede wszystkim nadzór nad wdrażaniem postanowień przedmiotowego dokumentu.

Tabela 31. Działania inwestycyjne przewidziane do realizacji na terenie Gminy Olsztyn

OBSZAR INTERWENCJI 1	OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA					
Zadania	**Podmiot odpowiedzialny**	**Czas realizacji**	**Szacowane koszty realizacji zadania (zł)**	**Wskaźnik**	**Wartość docelowa wskaźnika**	**Źródła finansowania**
Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego na terenie Gminy						
Kierunki: Zmniejszenie zanieczyszczeń emitowanych do powietrza						
Wymiana indywidualnych źródeł ciepła	Gmina Olsztyn	2019-2026	800 000,00	Liczba wymienionych indywidualnych źródeł ciepła (szt.)	45 szt.	Środki własne, WFOSiGW
Działania edukacyjne - Zwiększanie świadomości społeczeństwa w zakresie oszczędności energii i stosowania odnawialnych źródeł energii, promowanie wykorzystywania biopaliw, ochrony warstwy ozonowej i klimatu	Gmina Olsztyn, ARiMR, Ośrodki Doradztwa Rolniczego	2019-2026	50 000,00	Liczba przeprowadzonych kampanii/ działań (szt.) Liczba osób objętych kampanią/ działaniami (osoby)	Brak danych	Środki własne
OBSZAR INTERWENCJI 2	**ZAGROŻENIA HAŁASEM**					
Zadania	**Podmiot odpowiedzialny**	**Czas realizacji**	**Szacowane koszty realizacji zadania (zł)**	**Wskaźnik**	**Wartość docelowa wskaźnika**	**Źródła finansowania**
Cel: Ograniczenie uciążliwości systemu komunikacyjnego i poprawa jakości dróg						
Kierunki: Ograniczenie zagrożenia hałasem						
Zmiana nawierzchni dróg na twardą	Gmina Olsztyn	2019-2026	3 000 000,00	Długość dróg o zmienionej nawierzchni (km)	Brak danych	Środki własne. RPO
Budowa ścieżek oraz infrastruktury rowerowej	Gmina Olsztyn	2018-2019	3 800 000,00	Długość powstałych ścieżek rowerowych (km)	Przymiłowice – 1,5 km Olsztyn – 2,5 km	Środki własne
OBSZAR INTERWENCJI 5	**GODPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA**					
Zadania	**Podmiot odpowiedzialny**	**Czas realizacji**	**Szacowane koszty realizacji zadania (zł)**	**Wskaźnik**	**Wartość docelowa wskaźnika**	**Źródła finansowania**
Cel: Poprawa jakości wód						
Kierunki: Uporządkowanie gospodarki wodno- ściekowej						

Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej	Gmina Olsztyn, PWiK Częstochowa S.A.	2018 2020-2025	8 171 077,80 25 000.000,00 Brak danych Brak danych	Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej (m) Długość przebudowanej/ zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej (m) Długość wybudowanej sieci wodociągowej (m) Długość przebudowanej/ zmodernizowanej sieci wodociągowej (m)	12 811,55 27 550,00 Brak danych Brak danych	RPO, PROW, WFOŚiGW
Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków	PWiK Częstochowa, Gmina Olsztyn	2020-2025	14 000 000 – 20 000 000,00	Liczba rozbudowanych/ zmodernizowanych oczyszczalni ścieków (szt.) Projektowana przepustowość oczyszczalni (m^3/d)	1 szt. 2 000	Środki własne, PWiK Częstochowa
Działania edukacyjne – Podnoszenie świadomości w zakresie zanieczyszczeń pochodzących z systemu wodno-kanalizacyjnego	PWiKOCz S.A.	2019-2026	Brak danych	Liczba przeprowadzonych kampanii/ działań (szt.) Liczba osób objętych kampanią/ działaniami (osoby)	Brak danych	Środki własne
OBSZAR INTERWENCJI 7	**GLEBY**					
Zadania	**Podmiot odpowiedzialny**	**Czas realizacji**	**Szacowane koszty realizacji zadania (zł)**	**Wskaźnik**	**Wartość docelowa wskaźnika**	**Źródła finansowania**
Cel: Ochrona gleb przed degradacją						
Kierunki: Zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi						
Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz kontrola ich opróżniania	Gmina Olsztyn	2019-2026	-	Liczba przeprowadzonych kontroli (szt.)	12	W ramach obowiązków własnych
Działania edukacyjne - Podnoszenie świadomości ekologicznej wśród rolników z zakresu stosowania nawozów i środków ochrony roślin	ARIMR. ŚODR	2019-2026	Brak danych	Liczba przeprowadzonych spotkań/kampanii (szt.)	1	Środki własne
Promocja rolnictwa ekologicznego	Gmina, Starostwo Powiatowe, ŚODR	2019-2026	Brak danych	Liczba przeprowadzonych spotkań/kampanii (szt.)	1/6	Środki własne
OBSZAR INTERWENCJI 8	**GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW**					
Zadania	**Podmiot odpowiedzialny**	**Czas realizacji**	**Szacowane koszty realizacji zadania (zł)**	**Wskaźnik**	**Wartość docelowa wskaźnika**	**Źródła finansowania**

Cel: Budowa systemu gospodarki odpadami zgodne z wymaganiami KPGO 2022						
Kierunki: Ograniczenie ilości powstawania odpadów						
Organizowanie selektywnej zbiórki odpadów	Gmina Olsztyn	2019-2026	Brak danych	Ilość odpadów zebranych selektywnie (Mg)	807,47 Mg (łącznie z odpadami biodegradowalnymi)	Środki własne
Inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest oraz działania zakresu usuwania azbestu i wyrobów azbestowych	Gmina Olsztyn	2019-2026	Brak danych	Ilość usuniętych wyrobów azbestowych (Mg)	600 Mg	Środki WFOŚiGW
Działania edukacyjne - Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie racjonalnej gospodarki odpadami: przekazywanie informacji na stronie internetowej gminy, tablicach ogłoszeń, na zebraniach, ulotki, plakaty, itp.	Gmina Olsztyn, Wykonawca usługi odbioru odpadów komunalnych	2019-2026	Brak danych	Ilość przeprowadzonych kampanii (szt). Liczba uczestników kampanii (osoby)	5 kampanii w szkołach/ 200 uczniów	Środki własne
OBSZAR INTERWENCJI 9	**ZASOBY PRZYRODNICZE**					
Zadania	**Podmiot odpowiedzialny**	**Czas realizacji**	**Szacowane koszty realizacji zadania (zł)**	**Wskaźnik**	**Wartość docelowa wskaźnika**	**Źródła finansowania**
Cel: Zachowanie walorów zasobów przyrodniczych i utrzymanie istniejących form ochrony przyrody						
Kierunki: Utrzymanie dobrego stanu obszarów chronionych						
Utrzymanie istniejących form ochrony przyrody na terenie Gminy	Gmina Olsztyn	2019-2026	15 000,00	Pielęgnacja pomników przyrody – (szt.)	4 szt.	Środki własne
Edukacja ekologiczna w zakresie poszanowania zasobów przyrodniczych, w tym obszarów cennych przyrodniczo	Gmina Olsztyn	2019-2026	10 000,00	Liczba przeprowadzonych kampanii/ działań (szt.) Liczba osób objętych kampanią/ działaniami (osoby)	5 szt. 100 osób	Środki własne

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 32. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Cel	Kierunek	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania	Źródła finansowania
1.	**OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA**	Prowadzenie systemu monitoringu powietrza oraz kontrola dotrzymania standardów emisyjnych	Poprawa jakości powietrza atmosferycznego na terenie Gminy	Zmniejszenie zanieczyszczeń emitowanych do powietrza	WIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, WIOŚ
2.	**ZAGROŻENIA HAŁASEM**	Prowadzenie monitoringu poziomu hałasu w środowisku	Ograniczenie uciążliwości systemu komunikacyjnego i poprawa jakości dróg	Ograniczenie zagrożenia hałasem	WIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, WIOŚ
3.	**POLA ELEKTROMAGNETYCZNE**	Prowadzenie monitoring natężenia pól elektromagnetycznych	Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych	Prowadzenie monitoringu poziomów pól elektromagnetycznych	WIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, WIOŚ
4.	**GOSPODAROWANIE WODAMI**	Prowadzenie monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych	Zapewnienie dobrej jakości wód i racjonalne ich wykorzystanie	Dążenie do osiągnięcia dobrego stanu wód	WIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, WIOŚ
		Monitorowanie i kontrola stanu urządzeń wodnych			Wody Polskie RZGW	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Środki własne jednostki realizującej
5.	**GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA**	Kontrola pozwoleń wodno-prawnych	Poprawa jakości wód	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej	Urząd Marszałkowski, WIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Środki własne jednostek realizujących
6.	**ZASOBY GEOLOGICZNE**	Kontrola i ograniczenie nielegalnej eksploatacji kopalin	Ochrona środowiska przed negatywnym oddziałaniem przemysłu wydobywczego	Racjonalne gospodarowanie zasobami złóż kopalin	Okręgowy Urząd Górniczy	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, Środki własne OUG
7.	**GLEBY**	Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb, zwłaszcza	Ochrona gleb przed degradacją	Zapewnienie właściwego sposobu użytkowania	Urząd Marszałkowski, ZODR, Właściciele	Zgodnie z planem budżetu jednostek	Środki własne jednostek

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Cel	Kierunek	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania	Źródła finansowania
		środkami ochrony roślin i metalami ciężkimi		powierzchni ziemi	gospodarstw rolnych	realizujących zadanie	realizujących
8.	**GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW**	Prowadzenie i monitorowanie bazy danych azbestu i PCB	Budowa systemu gospodarki odpadami zgodne z wymaganiami KPGO 2022	Ograniczenie ilości powstawania odpadów	Urząd Marszałkowski	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, fundusze zewnętrzne
9.	**ZASOBY PRZYRODNICZE**	Monitorowanie siedlisk cennych przyrodniczo	Zachowanie walorów zasobów przyrodniczych i utrzymanie istniejących form ochrony przyrody	Utrzymanie dobrego stanu obszarów chronionych	RDOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Środki RDOŚ
10.	**ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI**	Prowadzenie kontroli na terenach zakładów przemysłowych	Zmniejszenie zagrożenia wystąpienia awarii	Minimalizacja możliwości wystąpienia awarii	WIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, WIOŚ

Źródło: Opracowanie własne

4.3 Instrumenty realizacji programu

Ochrona środowiska przyrodniczego realizowana jest na mocy wielu ustaw, wśród których najważniejsze to Prawo ochrony środowiska, Prawo wodne, ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym, ustawa o ochronie przyrody, ustawa o odpadach, Prawo geologiczne i górnicze, Prawo budowlane. Instrumenty realizacji Programu Ochrony Środowiska wynikające z zapisów ustawowych można podzielić na: prawne, finansowe, społeczne, polityczne i strukturalne.

INSTRUMENTY POLITYCZNE

Do najważniejszych instrumentów politycznych należy: Strategia *„Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r.” „Program Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024”* oraz *„Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego ŚLĄSKIE 2020+”.*

INSTRUMENTY PRAWNE

Wśród instrumentów prawnych wyróżnić można:

- pozwolenie wodnoprawne,
- decyzję o emisji do powietrza,
- decyzję dotyczącą hałasu,
- decyzję o wykonaniu oceny oddziaływania na środowisko istniejącego obiektu,
- decyzję dotyczącą gospodarowania odpadami.

INSTRUMENTY FINANSOWE

Do instrumentów finansowych należy m. in.: opłata za gospodarcze korzystanie ze środowiska, administracyjna kara pieniężna. Źródłami pozyskiwania środków na finansowanie zadań związanych z ochroną środowiska są także:

- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- emisja obligacji komunalnych,
- budżet powiatu,
- kredyty bankowe,
- fundusze unijne (strukturalne, programy pomocowo-operacyjne, pozostałe instrumenty finansowe unijne wspomagające ochronę środowiska np. Fundusz LIFE+).

INSTRUMENTY SPOŁECZNE

Można je podzielić na dwie zasadnicze grupy:

- wewnętrzne, czyli dotyczące działań samorządów i realizowane poprzez działania edukacyjne,
- zewnętrzne – polegające na budowaniu komunikacji społecznej (konsultacje, debaty publiczne, kampanie edukacyjne).

INSTRUMENTY STRUKTURALNE

Są to przede wszystkim strategie i programy wdrożeniowe oraz systemy zarządzania środowiskowego.

5. System realizacji programu ochrony środowiska

5.1 Struktura zarządzania środowiskiem

Sprawna i skuteczna realizacja planowanych zadań w zakresie ochrony środowiska na terenie Gminy Olsztyn umożliwi osiągnięcie założonych celów, określonych w ramach kilku istotnych obszarów interwencji. W związku z tym, Gmina musi jednocześnie dysponować zasobami finansowymi, organizacyjnymi oraz infrastrukturalnymi.

ZASOBY FINANSOWE

Realizacja zadań Programu Ochrony Środowiska wymaga zabezpieczenia i uzyskania środków budżetowych, jak i pozabudżetowych. Wdrażanie Programu powinno być możliwe między innymi dzięki stworzeniu sprawnego systemu finansowania ochrony środowiska, w którym podstawowymi źródłami finansowania są fundusze ekologiczne, programy pomocowe, środki własne inwestorów oraz budżet Gminy.

Realizacja inwestycji w zakresie ochrony środowiska może być wspierana za pomocą funduszy zewnętrznych pozyskiwanych w formie dotacji bezzwrotnej lub preferencyjnej pożyczki. Źródłem finansowania inwestycji z zakresu infrastruktury przyczyniającej się do ochrony środowiska, mogą być fundusze Unii Europejskiej, WFOŚiGW, NFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska S.A. oraz Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych.

ZASOBY ORGANIZACYJNE

Realizacja planowanych inwestycji, oprócz zabezpieczenia odpowiedniego finansowania, wymaga również właściwej organizacji wewnętrznej. Ponadto problem ochrony środowiska na analizowanym obszarze odgrywa kluczową rolę na etapie opracowywania dokumentów planistycznych. Cele i zadania w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska zostały ujęte w opracowanych planach i strategiach, obowiązujących na terenie Gminy. Cele zawarte w tych dokumentach są sukcesywnie realizowane przez pracowników Urzędu Gminy Olsztyn oraz przez przedsiębiorców i inne jednostki, w szczególności w zakresie edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży oraz rozbudowy i modernizacji infrastruktury technicznej Gminy. Jednostka samorządu terytorialnego dysponuje odpowiednio przygotowanym

zasobem organizacyjnym, umożliwiającym skuteczną i sprawną realizację zaplanowanych zadań.

ZASOBY INFRASTRUKTURALNE

Zadania planowane do realizacji w ramach poszczególnych priorytetów i celów, zostały określone z uwzględnieniem obecnych zasobów infrastrukturalnych Gminy oraz realnych możliwości ich potencjalnej rozbudowy. W związku z tym można przyjąć, że z punktu widzenia zasobów infrastrukturalnych, realizacja planowanych zadań jest możliwa.

Analizując możliwość zastosowania przedstawionych rozwiązań na podstawie uwarunkowań dotyczących istniejącej infrastruktury, organizacji i zarządzania ochroną środowiska oraz sytuacji finansowej Gminy, stwierdzono, że wszystkie zaproponowane przedsięwzięcia są możliwe do zrealizowania uwzględniając następujące warunki:

- etapowość wdrażania przewidzianych do realizacji zadań,
- powołanie zespołu konsultacyjnego, którego zadaniem byłby nadzór w zakresie wdrażania, realizacji oraz monitoringu funkcjonowania programu,
- pozyskanie dodatkowych środków finansowych na realizację przewidzianych w programie zadań inwestycyjnych i pozainwestycyjnych.

Pomimo że analizowana jednostka samorządu terytorialnego posiada niezbędne zasoby, sprawną i skuteczną realizację planowanych zadań mogą uniemożliwić następujące czynniki:

- zmiana uwarunkowań prawnych, mających wpływ na zmianę zakresu obowiązków dla władz Gminy oraz mających wpływ na jego sytuację finansową,
- niewłaściwe zarządzanie wdrażaniem Programu, monitorowanie efektów, brak korekt i uprzedzania ewentualnych zagrożeń,
- brak koordynacji pomiędzy gminami, a także brak współpracy ponadregionalnej w zakresie niektórych działań,
- wystąpienie nagłych, nieprzewidzianych awarii lub klęsk, które spowodują konieczność innego rozdysponowania środków finansowych.

PODMIOTY, DO KTÓRYCH SĄ KIEROWANE OBOWIĄZKI ZAWARTE W PROGRAMIE

Określone w Programie Ochrony Środowiska cele i wytyczone działania w zakresie ochrony środowiska na terenie Gminy wymagają wskazania podmiotów, do których adresowane są obowiązki wynikające z realizacji tych celów i działań. Są to grupy podmiotów, których zadaniem jest:

- organizacja i zarządzanie Programem,
- realizacja celów i zadań określonych w Programie,
- nadzór i monitoring realizacji Programu.

Ponadto określono również obowiązki dla podmiotów korzystających ze środowiska w celu ograniczenia ich negatywnego oddziaływania na poszczególne elementy środowiska. Bardzo istotną rolę w realizacji Programu odgrywają mieszkańcy Gminy. W związku z tym, również do tej grupy społeczeństwa kierowane są zadania.

Realizacja zadań i celów określonych w Programie kierowana jest także do administracji samorządowej i rządowej, jednostek pozarządowych i przedsiębiorstw produkcyjnych i usługowych, prowadzących działalność na terenie Gminy, a w szczególności do:

- Urzędu Gminy Olsztyn,
- Starostwa Powiatowego w Częstochowie,
- Wojewody Śląskiego,
- Nadleśnictwa Złoty Potok,
- Właścicieli lasów prywatnych,
- Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych,
- Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej,
- Regionalnego Centrum Edukacji Ekologicznej,
- przedsiębiorstw komunalnych,
- przedsiębiorstw budowlanych,
- przedsiębiorstw energetycznych,
- przedsiębiorstw transportowych.

5.2 Struktura zarządzania programem

Zarządzanie Programem Ochrony Środowiska powinno odbywać się w strukturze zadaniowo-instrumentalnej, obejmując wszystkie jednostki organizacyjne świadomie uczestniczące w jego realizacji.

Do podmiotów uczestniczących w organizacji i zarządzaniu Programem Ochrony Środowiska należą:

- Wójt Gminy Olsztyn,
- Rada Gminy Olsztyn.

Do grupy podmiotów monitorujących przebieg realizacji i efekty Programu należą:

- WIOŚ, PSSE, IMGW, RZGW,
- Wojewódzki Konserwator Przyrody,
- Podmioty gospodarcze (w określonym zakresie),
- Jednostki naukowo-badawcze (na zlecenia w określonym zakresie),
- Podmioty finansujące realizację zadań,

Do grupy podmiotów kształtujących społeczne wsparcie Programu Ochrony Środowiska należą:

- lokalne media,
- placówki oświatowe (system edukacji ekologicznej),
- organizacje pozarządowe prowadzące działalność na obszarze Gminy.

Do grupy podmiotów bezpośrednio realizujących Program Ochrony Środowiska należą:

- podmioty gospodarcze realizujące zadania własne,
- samorząd gminny realizujący zadania publiczne w zakresie ochrony środowiska na swoim terenie.

Odbiorcą Programu Ochrony Środowiska jest społeczeństwo Gminy Olsztyn, które dokonuje jego oceny: akceptacji lub krytyki zaplanowanych działań oraz uczestniczy w negocjacjach rozwiązujących konflikty na tle lokalizacji inwestycji lub przeznaczenia określonych terenów.

5.3 Monitoring programu ochrony środowiska

Zgodnie z art. 18 ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U. 2018 poz. 799 z późn.zm.), organ wykonawczy Gminy jest zobowiązany sporządzać co dwa lata raporty z wykonania programów ochrony środowiska, które następnie przedstawia na posiedzeniach Rady Gminy, a następnie przekazuje organowi wykonawczemu powiatu. Wskazane jest, by ewentualne korekty Programu Ochrony Środowiska były wprowadzane w drodze uchwały Rady Gminy. Pierwszy raport z wykonania przedmiotowego Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztyn lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026 powinien zostać przygotowany za lata 2019-2020, a następny za lata 2021-2022.

W związku z powyższym, podstawowe działania mające na celu kontrolę wdrażania Programu obejmują:

- sporządzenie raportu co dwa lata, oceniającego postęp wdrażania programu ochrony środowiska,
- ocenę efektywności wykonania zadań,
- ocenę aktualności zidentyfikowanych problemów ekologicznych oraz adekwatności podjętych działań,
- ocenę stopnia realizacji Programu w odniesieniu do stopnia realizacji założonych działań i przyjętych celów,
- ocenę rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem;
- ocenę przyczyn ewentualnych rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- ocenę niezbędnych modyfikacji Programu.

Nadzór i kontrola przebiegu realizacji i efektów wdrażania Programu prowadzona będzie przez:

- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach,
- Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną,
- Urząd Gminy Olsztyn.

- W tabeli poniżej przedstawiono propozycje wskaźników monitorowania celów *Programu Ochrony Środowiska.*

Tabela 33. Propozycje wskaźników monitorowania celów

Obszary interwencji	Wskaźnik / jednostka miary	Cel do 2026 r.
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Liczba wymienionych indywidualnych źródeł ciepła (szt.)	45
Zagrożenia hałasem	Długość powstałych ścieżek rowerowych (km)	4
Gospodarka wodno-ściekowa	Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej (m)	12 811,55
	Długość przebudowanej/ zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej (m)	27 550,00
	Liczba rozbudowanych/ zmodernizowanych oczyszczalni ścieków (szt.)	1
	Projektowana przepustowość oczyszczalni (m^3/d)	2 000
Gleby	Liczba przeprowadzonych kontroli (szt.)	12
	Liczba przeprowadzonych spotkań/kampanii (szt.)	1-6
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Ilość odpadów zebranych selektywnie (Mg)	807,47
	Ilość usuniętych wyrobów azbestowych (Mg)	600
	Ilość przeprowadzonych kampanii (szt).	5
	Liczba uczestników kampanii (osoby)	200
Zasoby przyrodnicze	Pielęgnacja pomników przyrody – (szt.)	4
	Liczba przeprowadzonych kampanii/ działań (szt.)	5
	Liczba osób objętych kampanią/ działaniami (osoby)	100

Źródło: Opracowanie własne

6. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Opracowanie gminnego Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U. 2018 poz. 799 z późn.zm.). Niniejszy Program zgodny jest z powyższą ustawą oraz innymi dokumentami na szczeblu krajowym, wojewódzkim i powiatowym, w których poruszana jest szeroko rozumiana problematyka ochrony środowiska.

Program Ochrony Środowiska jest dokumentem strategicznym, odnoszącym się do aspektów środowiskowych. Dokument ten określa i systematyzuje działania środowiskowe, niezbędne do poprawy jakości życia i stanu środowiska na terenie Gminy oraz przyczynia się do zapewniania jej zrównoważonego rozwoju.

Gmina Olsztyn charakteryzuje się słabo rozwiniętą infrastrukturą techniczną. Na terenie tym nie funkcjonuje scentralizowane źródło ciepła. Budynki ogrzewane są głównie z indywidualnych kotłowni zasilanych paliwami stałymi, gazem płynnym lub olejem. Gmina jest częściowo zgazyfikowana. Stan zaopatrzenia w sieć wodociągową jest bardzo dobry. Na obszarze Gminy Olsztyn występują obszarowe formy przyrody i pomniki przyrody, należą do nich:

- Obszar Natura 2000 Ostoja Olsztyńsko-Mirowska,
- Rezerwat Przyrody Sokole Góry,
- Rezerwat Przyrody Zielona Góra,
- Park Krajobrazowy Orlich Gniazd,
- Użytek Ekologiczny Góry Towarne.

Na terenie Gminy istnieje uporządkowany system gospodarki odpadami. W ramach regulaminu, właściciele nieruchomości są zobowiązani do utrzymania czystości i porządku.

Stan powietrza atmosferycznego, stan wód powierzchniowych i podziemnych na terenie Gminy poddawane są regularnym badaniom. Monitoringiem w tym zakresie zajmuje się GIOŚ i WIOŚ w Katowicach. W dokumencie został sformułowany nadrzędny cel Programu Ochrony Środowiska dla Gminy, który brzmi:

POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA I ZACHOWANIE WALORÓW PRZYRODNICZYCH SZANSĄ NA ZRÓWNOWAŻONY ROZWOJU GMINY OLSZTYN ORAZ KOMFORTOWE ŻYCIE MIESZKAŃCÓW CZYSTYM I BEZPIECZNYM OTOCZENIU

W ramach poszczególnych obszarów interwencji wyznaczono kierunki interwencji, cele i zadania, które zostały zaprezentowane w formie tabelarycznej. Harmonogram zaplanowanych w przedmiotowym dokumencie zadań obejmuje jedynie zadania własnych samorządu gminnego.

Wdrażanie Programu odbywać się będzie przez stałe monitorowanie uzyskiwanych efektów stwierdzanych jako poprawa jakości środowiska, zmniejszenie emisji zanieczyszczeń oraz skutki podejmowanych działań. W celu monitorowania stanu środowiska zastosowane zostaną wskaźniki stanu środowiska, oddziaływania na środowisko oraz wskaźniki reakcji na złą jakość środowiska albo na nadmierne oddziaływania. Działania mające na celu kontrolę wdrażania Programu będą obejmowały sporządzenie raportu oceniającego postęp wdrażania Programu Ochrony Środowiska co dwa lata oraz bieżące kontrolowanie postępu w zakresie wykonania przedsięwzięć zdefiniowanych w Programie.

7. Spis tabel

Tabela 1. Wykaz działań mających pozytywny wpływ na stan środowiska na terenie Gminy 9
Tabela 2. Położenie Gminy Olsztyn wg regionalizacji fizycznogeograficznej Polski 36
Tabela 3. Struktura zagospodarowania gruntów Gminy Olsztyn w 2014r. 38
Tabela 4. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Olsztyn 38
Tabela 5. Ruch naturalny na terenie Gminy Olsztyn w latach 2013-2017 40
Tabela 6. Grupy wiekowe ludności na terenie Gminy Olsztyn w latach 2013-2017 41
Tabela 7. Struktura działalności gospodarczej według sektorów na terenie Gminy Olsztyn w latach 2014-2018.....42
Tabela 8. Drogi publiczne (gminne) na terenie Gminy Olsztyn 44
Tabela 9. Drogi wewnętrzne na terenie Gminy Olsztyn 47
Tabela 10. Liczba gospodarstw wg powierzchni na terenie Gminy Olsztyn 58
Tabela 11. Wynikowa klasyfikacja dla strefy śląskiej w 2018 r. ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony zdrowia 67
Tabela 12. Wynikowa klasyfikacja dla strefy śląskiej w 2018 r. ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony roślin 67
Tabela 13. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza 68
Tabela 14. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem 70
Tabela 15. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne.....73
Tabela 16. Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych 73
Tabela 17. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarowanie wodami 81
Tabela 18. System kanalizacyjny na terenie Gminy w latach 2013-2017 82
Tabela 19. Dane z KPOŚK o aglomeracji Kcynia 82
Tabela 20. Sieć wodociągowa na terenie Gminy Olsztyn 84
Tabela 21. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa 84
Tabela 22. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne 88
Tabela 23. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Gleby 88
Tabela 24. Masa zebranych odpadów komunalnych z terenu Gminy Olsztyn w 2018 r. 92
Tabela 25. Masa wyrobów azbestowych (w m^2) zebranych z Gminy Olsztyn 93
Tabela 26. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów 93
Tabela 27. Lasy na terenie Gminy Olsztyn na rok 2017.....94
Tabela 28. Pomniki przyrody na terenie Gminy Olsztyn.....108
Tabela 29. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby przyrodnicze.....110
Tabela 30. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami 112
Tabela 31. Działania inwestycyjne przewidziane do realizacji na terenie Gminy Olsztyn 121
Tabela 32. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem.....124
Tabela 33. Propozycje wskaźników monitorowania celów 131

8. Spis rysunków

Rysunek 1. Obszary synergii w BEiŚ.....14
Rysunek 2. Położenie Gminy Olsztyn na tle powiatu częstochowskiego i województwa śląskiego 36
Rysunek 3. Położenie fizyczno-geograficzne Gminy Olsztyn.....37
Rysunek 4. Sieć dróg na terenie Gminy Olsztyn.....48
Rysunek 5. Energia wiatru w kWh/m^2 na wysokości 30 m nad poziomem gruntu 51
Rysunek 6. Mapa temperatury na głębokości 2000 m p.p.t. 53
Rysunek 7. Usłonecznienie względne na terenie Polski 54
Rysunek 8. Dzielnice rolniczo-klimatyczne Polski wg W. Okołowicza i D. Martyn 60
Rysunek 9. Dorzecze Warty 75
Rysunek 10. Wody powierzchniowe 75
Rysunek 11. Wody podziemne 76

Rysunek 12. Położenie Głównych Zbiorników Wód Podziemnych 77
Rysunek 13. Mapa zagrożenia powodziowego na obszarze Gminy Olsztyn– prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi raz na 500 lat (0,2%) 78
Rysunek 14. Mapa zagrożenia powodziowego na obszarze Gminy Olsztyn – prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi raz na 100 lat (1%) 79
Rysunek 15. Mapa zagrożenia powodziowego na obszarze Gminy Olsztyn – prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi raz na 10 lat (10%) 80
Rysunek 16. Tereny i obszary górnicze oraz złoża na terenie Gminy Olsztyn 87
Rysunek 17. Ostoja Olsztyńsko - Mirowska.....102
Rysunek 18. Część Parku Krajobrazowego "Orlich Gniazd" na tle Gminy Olsztyn 104
Rysunek 19. Obszarowe formy ochrony przyrody na terenie Gminy Olsztyn 107

9. Spis wykresów

Wykres 1. Ruch naturalny na terenie Gminy Olsztyn w latach 2013-2017 40
Wykres 2. Struktura ludności na terenie Gminy Olsztyn w latach 2013-2017.....41
Wykres 3. Struktura działalności gospodarczej na terenie Gminy wg sekcji PKD 2007 w 2018 roku 43